

Ngô Hoài Sơn

định hướng

nghề nghiệp
cho
giới trẻ

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

 NGÔ HOÀI SƠN

ĐỊNH HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP CHO GIỚI TRẺ

**NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH**

MỘT SỰ THỰC

“Có bao nhiêu người trên 18 tuổi ở nước ta khẳng định chắc chắn rằng họ đã được hướng nghiệp một cách rõ ràng, đầy đủ khi họ chuẩn bị rời ghế phổ thông? Thực tế là phần đông học sinh đến năm 12 (hoặc nhiều trường hợp muộn hơn) khi đặt bút làm hồ sơ dự thi ĐH-CĐ... mới vỡ lẽ ra rằng các em biết quá ít, quá nông về các nghề nghiệp trong xã hội.

Và dường như hầu hết sự quan tâm của giới học sinh dồn vào những nghề mà theo các em cho là hấp dẫn, sạch sẽ và hào nhoáng, lập trình viên, tiếp viên hàng không, phóng viên, kỹ thuật viên... Và chỉ khi góp vào mười nghìn điểm 0, góp vào hơn 80% có tổng điểm thi ĐH dưới 15, những nghề nghiệp khác mới được các cô tú, cậu tú nhìn nhận tới. Sự “thức tỉnh” đó, đang diễn ra, nhưng quá chậm.”(...)

Ngày nay, khi thị trường lao động ngày càng có nhiều cơ hội việc làm cho người lao động trẻ thì cụm từ “định hướng nghề nghiệp” cũng bắt đầu được nhắc đến nhiều hơn. Bài toán về định hướng nghề nghiệp cho giới trẻ xem ra khó có đáp số cuối cùng (...).Theo Tâm nhìn, chungta.com

LỜI NÓI ĐẦU

Tôi nhớ cách đây khoảng gần 8 năm, tôi ngồi trước hồ sơ đăng ký dự thi Đại học và quyển *Những điều cần biết* mà suy nghĩ rất nhiều. Trước mặt tôi là vô số những ngành nghề, có ngành hoàn toàn xa lạ, có ngành tôi còn mù mờ. Tôi như người loay hoay trong mớ hỗn độn của các ngành nghề mà chưa biết đi theo hướng nào. Chưa bao giờ tôi cần một cánh tay để dắt tôi đi đến thế. Cần một ngón tay để chỉ hướng đi đúng đắn cho tôi. Tôi gọi điện thoại cho tổng đài để hỏi về những ngành mà tôi định lựa chọn. Họ trả lời rất chung chung, càng làm tôi lúng túng và mơ hồ hơn. Tôi hỏi một số thầy cô, bạn bè nhưng thông tin tôi có được vẫn rất sơ sài.

Tôi đã lo lắng rất nhiều. Lo lắng về việc chọn khối thi. Lo lắng về việc chọn ngành thi. Lo lắng về việc đậu hay rớt. Không giống như những bạn học cùng lớp khác, tôi có ít sự lựa chọn hơn nên tôi càng phải đắn đo hơn. Chuyện đậu hay rớt vì vậy là nỗi lo thường trực. Tôi phải chọn cho mình một khối thi, một ngành thi làm sao cho vừa với năng lực, với sở trường của tôi, vừa có thể giúp tôi thi đậu ngay từ lần đầu tiên. Tôi phải lựa chọn một cách khắt khe mà không có sự hỗ trợ nào từ bên ngoài.

Trong số bạn bè của tôi, có người lựa chọn đúng, có người lựa chọn không đúng, có người vẫn chưa biết sự lựa chọn của mình đúng hay sai. Kết quả là có bạn đỗ Đại học, có bạn thi rớt, ra sức tiếp tục ôn thêm 1 năm, 2

năm, 3 năm rồi cũng đỗ Đại học. Có bạn học Cao đẳng. Có nhiều bạn trở về với cuộc sống bình thường, làm thợ máy, công nhân, thợ may, thợ hồ, lái xe... 12 năm đèn sách để lại sau lưng cùng với niềm nuối tiếc của mọi người.

Trong số những người bạn của tôi có người chỉ tốt nghiệp xong cấp hai đã sớm từ bỏ ngôi trường yên lành, lao vào cuộc sống để bươn chải, tìm kiếm một cuộc sống hạnh phúc. Bao nhiêu năm gặp lại vẫn những gương mặt xưa nhưng sao khổ sở và nhàu nhò đến vậy. Tôi không biết mình phải nói làm sao, nghĩ làm sao cho bớt cảm giác xót xa, nuối tiếc.

Giá như trước những thời điểm là bước ngoặt trong cuộc đời như thế, chúng tôi có được những thông tin cần thiết để có thể tự định hướng cho mình thì hay biết mấy! Tôi tự hỏi tại sao học xong 12 năm phổ thông mà các bạn vẫn phải làm công nhân, lái xe như những người không được học hành khác? Có một con đường nào tốt hơn cho các bạn không? Có một cơ hội nào khác cho những người bạn của tôi đã tốt nghiệp cấp hai mà bỏ học hay không?

Những câu hỏi này bám riết lấy tôi thành một niềm trăn trở, day dứt thường xuyên.

Có thể bây giờ tình hình đã ít nhiều thay đổi, nhưng chắc chắn một điều là các bạn vẫn sẽ có những lo lắng, suy tính giống như chúng tôi lúc đó. Các bạn cũng cần có sự gợi ý đủ tin cậy để xác định cho mình con đường đi phù hợp nhất.

Chúng tôi mong muốn là người đưa ra những gợi ý phù hợp nhất cho các bạn, giúp các bạn tránh được

những điều đáng tiếc có thể xảy ra. Quyển sách này ra đời nhằm:

- Giúp các bạn xác định bản thân. Chúng tôi đưa ra những lời khuyên, để các bạn gạt bỏ càng nhiều càng tốt những điều có thể làm ảnh hưởng đến việc nhìn nhận khả năng thực sự của mình. Đây là điều quan trọng để các bạn tự nhận thức lại bản thân, để xác định được mình như thế nào?

- Chúng tôi hy vọng sẽ đưa ra những lời khuyên bổ ích giúp các bạn chọn khối thi phù hợp.

- Giúp các bạn chọn ngành thi phù hợp với khả năng.

- Giúp bạn xác định cho mình hướng đi phù hợp cho tương lai.

Với mục đích như vậy, kết cấu của quyển sách gồm ba chương:

Chương 1: Có nhiều con đường lập nghiệp. Ở chương này, chúng tôi muốn khẳng định với các bạn một điều là dù con đường học tập của các bạn có như thế nào đi nữa thì vẫn có nhiều cơ hội đang chờ các bạn, kể cả các bạn đã nghỉ học sau khi có bằng tốt nghiệp cấp hai.

Chương 2: Chọn khối thi, ngành thi, trường thi. Trong chương này, chúng tôi đưa ra những lời khuyên để các bạn nhận thức rõ ràng, đúng đắn năng lực của bản thân. Trên cơ sở đó, xác định cho mình khối thi, ngành thi phù hợp nhất. Đồng thời giúp bạn chọn được những trường phù hợp nhất cho chuyên ngành của các bạn.

Chương 3: Xu hướng nghề nghiệp. Chúng tôi cung cấp cho các bạn một số thông tin về xu hướng phát triển

của một số ngành nghề trong tương lai. Qua những thông tin đó, bạn có thể nhìn nhận rõ ràng hơn con đường đi của mình.

Trong quá trình biên soạn cuốn sách này, chúng tôi có sử dụng một số bài viết của một số tác giả đã đăng tải trên báo viết, báo mạng để bổ sung, làm phong phú thêm nội dung của vấn đề hướng nghiệp. Vì việc liên lạc rất khó khăn, rất mong những tác giả có bài viết được chúng tôi sử dụng toàn bộ hoặc một phần thông cảm.

Để hoàn thành cuốn sách tâm huyết này, chúng tôi đã nhận được sự giúp đỡ rất nhiều từ các em sinh viên, bạn bè, đồng nghiệp. Chúng tôi gửi lời cảm ơn đến anh Phan Quang đóng góp nhiều ý kiến quý giá; anh Võ Lam Tùng, công ty TNHH TMDV Hạnh Duy đã giúp chúng tôi viết phần nghề du lịch; cảm ơn anh Nguyễn Văn Vũ, giảng viên Học viện Hành chính đã góp ý về mặt nội dung và hỗ trợ chúng tôi phần viết phần nghề luật; cảm ơn hai sinh viên của chúng tôi là Hồ Văn Tú đã đọc và góp ý bản thảo; Nguyễn Văn Quang đã hỗ trợ chúng tôi viết phần nghề chế biến lương thực thực phẩm.

Mặc dù đã rất cố gắng, chúng tôi vẫn khó tránh khỏi những thiếu sót. Mong quý độc giả có những ý kiến đóng góp chân tình qua địa chỉ Email: hoai_son2@yahoo.com. Xin chân thành cảm ơn!

Tác giả

Chương 1

NHIỀU CON ĐƯỜNG LẬP NGHIỆP

Cơ hội không nhất thiết là mình phải đạt được những thứ giống người khác đạt được. Người ta đỗ Đại học thì không nhất thiết mình cũng phải đỗ Đại học mới gọi là có cơ hội. Đại học chỉ là một cánh cửa. Cánh cửa này đóng lại, ta mở ra một cánh cửa khác. Thậm chí nếu không mở được cánh cửa chính thì bạn hãy mạnh dạn mở cánh cửa sổ. Chắc chắn bạn sẽ thấy được bầu trời lồng lộng.

Nhiều người cho rằng, Đại học là một bước ngoặt quan trọng trên con đường phát triển của mỗi người. Đồ Đại học có ý nghĩa quyết định vì nó thể hiện thành quả học tập. Đây là cánh cửa đầu tiên bước vào cuộc sống, là nơi để rèn luyện cho việc lập nghiệp sau này. Đối với nhiều người, đồ Đại học còn là niềm vinh dự của gia đình, dòng tộc.

Người ta nói cứ nói, tớ phải vào Đại học

(...) Hàng năm, hàng trăm nghìn sĩ tử đi thi. Nhưng có quá nhiều cái chân cùng chen vào một cửa hẹp, nên chắc chắn có nhiều người phải thua cuộc. Tâm lý vào Đại học bằng mọi giá vô hình chung tạo ra áp lực cho con em mình. Học nghề chỉ là lựa chọn cuối cùng khi không có con đường nào khác. Với những gia đình khá giả, con đường du học tự túc khi con em họ không có khả năng đến với cánh cửa Đại học. Ai cũng muốn con em mình hơn thiên hạ ở cái bằng cấp và ít nhất là được bằng bạn bằng bè.

Khi mà các phương tiện thông tin đại chúng, trong các diễn đàn và tại các trường phổ thông, việc định hướng nghề cho học sinh được chú trọng hơn với nhiều hoạt động như tư vấn nghề nghiệp, chọn nghề, chọn ngành hợp với sở thích, năng lực của các em thì nhiều phụ huynh lại có những suy nghĩ trái chiều. Họ không cần biết sức học của con ra sao, có năng khiếu ngành nào, thực lực kinh tế gia đình ra sao nhưng vẫn thúc con thi ngành này ngành nọ, có khi ép buộc con phải quyết chí đến 2-3 lần chỉ để chạm tay vào cánh cổng đại học.

Tư tưởng phải vào Đại học bằng mọi giá ăn sâu vào nhiều thế hệ học sinh khiến cho phần lớn các em chỉ biết học và đi theo sự mong muốn của người lớn. Nhiều người trong số họ bị choáng, không biết mình có năng khiếu về lĩnh vực nào và lại càng mù tịt về những ngành nghề hiện nay để biết mình thích hợp với loại nghề gì.

Những năm gần đây, việc dạy nghề cho học sinh phổ thông đã được triển khai có hệ thống nhưng chẳng ai hứng thú với những nghề đó, thậm chí một số trường chỉ tiến hành có hình thức để lấy lệ. Học được vài tháng nghề, các em cũng chỉ là cười ngửa xem hoa và Đại học vẫn là sự lựa chọn số 1 để phụ huynh nở mày nở mặt. Căn bệnh đó có hay không gọi là bệnh “thành tích”?(...)

Võ Hiền (VTV)

Tuy nhiên, vì nhiều lý do, có nhiều người không đỗ Đại học. Nhiều người trong số họ buồn nản, bi quan, không còn hy vọng. Nhiều người cảm thấy con đường tương lai của mình đã hết. Nhiều người quyết tâm tiếp tục ôn thi để thi cho đến khi đỗ Đại học (có khi đến 5-6 năm liền). Nhiều người lại chọn con đường Cao đẳng, Trung cấp làm điểm khởi đầu cho con đường sự nghiệp của mình.

Chúng ta suy nghĩ gì về điều này?

Mỗi người đều có 24 giờ mỗi ngày như nhau, không ai hơn ai. Người ta chỉ hơn nhau ở chỗ sử dụng 24 giờ đó như thế nào? Về khía cạnh nào đó, chúng ta có thể nói rằng, bản lĩnh của mỗi người thể hiện ở cách thức sử dụng 24 giờ.

Cơ hội cũng vậy, mỗi người chúng ta đều có thể tạo ra và giành lấy được. Điều này cũng thể hiện bản lĩnh, ý chí và cá tính của từng người. Cơ hội không nhất thiết là mình phải đạt được những thứ giống người khác đạt được. Người ta đỗ Đại học thì không nhất thiết mình cũng phải đỗ Đại học mới gọi là có cơ hội.

Dù hoàn cảnh thế nào, chúng ta vẫn có thể có cơ hội để vươn lên nếu như chúng ta không bị chính chúng ta làm chúng ta gục ngã.

Mỗi người có một mục đích riêng, cũng có thể nhiều người có cùng chung mục đích nhưng chắc chắn rằng để đạt được mục đích đó, mỗi người đều có một con đường đi riêng. Nếu không đỗ Đại học, bạn vẫn còn nhiều lựa chọn khác mà không phải hy sinh mục tiêu của mình.

Tôi có một người bạn nữ tên P. Năm chúng tôi học lớp 9, vì hoàn cảnh gia đình khó khăn, P không thể tiếp tục học được nữa. P vào Sài Gòn làm việc trong công ty của người cậu. Cảm thấy rằng không thể phát triển nếu như không học tiếp, thế nên ba năm sau P tham gia lớp học bổ túc buổi tối. Lấy bằng tốt nghiệp xong, P tiếp tục ôn thi Đại học. Vốn thông minh, chăm chỉ, P thi đỗ vào trường Đại học Kinh tế TP.HCM ngành kế toán. Đến khi chúng tôi ra trường được ba năm thì P cũng là sinh viên năm cuối.

Trường hợp thứ hai là T, sau 12 năm đèn sách, thi không đỗ Đại học, T không buồn bã mà đăng ký học Trung cấp ngành cơ khí chế tạo máy. Sau hai năm, T ra trường xin được việc làm. Không dừng ở đó, T tiếp tục liên thông lên Đại học.

Sau gần ba năm vừa học vừa làm, bây giờ T cũng đã có bằng Đại học đằng hoàng như bao người khác.

Hai tấm gương này cho ta thấy rằng, dù hoàn cảnh thế nào, chúng ta vẫn có thể có cơ hội để vươn lên nếu như chúng ta không bị chính chúng ta làm cho gục ngã. Bạn hãy tin rằng phía trước có rất nhiều cơ hội.

I. PHÍA TRƯỚC CÓ RẤT NHIỀU CƠ HỘI

Thật vậy, Đại học chỉ là một cánh cửa. Cánh cửa này đóng lại, ta mở một cánh cửa khác. Thậm chí nếu không mở được cánh cửa chính thì bạn hãy mạnh dạn mở cánh cửa sổ. Chắc chắn bạn sẽ thấy được bầu trời lồng lộng.

Bạn không tin ư? Có rất nhiều cánh cửa đang chờ bạn. Vì:

1. Thứ nhất, ngày nay việc học càng trở nên dễ dàng hơn, bạn có thể theo học ngành bạn thích ngay cả khi bạn không đỗ Đại học

Trước đây, đỗ Đại học là một thành tích không chỉ của bản thân người thi đỗ mà còn là của cả gia đình, dòng tộc. Người đỗ Đại học được xem là có tương lai xán lạn, hạnh phúc ở trong tầm tay, chỉ cần quơ một cái là có thể chộp được dễ dàng. Trong khi đó, người rớt Đại học coi như là chấm dứt, tương lai mù mịt, địa vị xã hội tự dưng xuống hẳn. Mười hai năm đèn sách trở thành vô nghĩa. Họ lại quay về với vị trí của người nông dân một nắng hai sương, một anh thợ nề vất vả, hay một người công nhân suốt ngày làm việc cật lực trong xưởng máy...

Ngày nay, khi đất nước đang trên đà phát triển và hội nhập, nhiều cơ hội trên nhiều lĩnh vực trong đó có lĩnh vực giáo dục đã mở ra trước mắt chúng ta. Dịch vụ giáo dục được mở rộng

đến từng người dân. Người dân được tạo nhiều điều kiện hơn để hưởng thụ một cách đầy đủ dịch vụ giáo dục. Điều này có thể thấy qua những dẫn chứng cụ thể dưới đây.

a) Số lượng các trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp, trường dạy nghề ngày càng nhiều với nhiều loại hình.

Những năm gần đây, số lượng các trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp, các trường dạy nghề tăng lên không ngừng. Trong từng trường, số lượng ngành nghề, quy mô đào tạo cũng tăng lên đáng kể. Có thể thấy điều này qua số liệu sau:

**GIÁO DỤC CAO ĐẲNG VÀ ĐẠI HỌC -
HIGHER EDUCATION**

	1999 - 2000	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007
TRƯỜNG -	153	178	191	202	214	230	277	322
Cao đẳng - College	84	104	114	121	127	137	154	183
Công lập - Public	79	99	108	115	119	130	145	166
Ngoại công lập - Non Public	5	5	6	6	8	7	9	17
Đại học - University	69	74	77	81	87	93	123	139
Công lập - Public	52	57	60	64	68	71	98	109
Ngoại công lập - Non Public	17	17	17	17	19	22	25	30
SINH VIÊN - STUDENT	893 754	918 228	974 119	102 0667	113 1030	131 9754	138 7107	154 0201

(Nguồn: www.edu.net.vn)

1.243 tỉ đồng đầu tư dạy nghề

Hiện trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh có 320 cơ sở dạy nghề, có 5 trường Cao đẳng dạy nghề, 6 trường Trung cấp nghề mới thành lập. Từ năm 2001 đến nay, tổng kinh phí đầu cho ngành dạy nghề của thành phố Hồ Chí Minh đạt 1.243 tỉ đồng. Riêng chương trình mục tiêu quốc gia tăng cường năng lực đào tạo nghề trong 6 năm qua đã dành hơn 14,75 tỷ đồng đầu tư cho dạy nghề, trong đó tăng cường trang thiết bị là 13.424 tỉ đồng, dạy nghề cho lao động nông thôn 600 triệu đồng và dạy nghề cho người khuyết tật là 700 triệu đồng.

(Nguồn: Sở Lao động TB-XH thành phố Hồ Chí Minh)

TRUNG CẤP CHUYÊN NGHIỆP PROFESSIONAL SECONDARY EDUCATION

	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007
TRƯỜNG - SCHOOLS	245	253	252	268	286	235	234	269
Trung ương - Central	81	82	75	72				
Địa phương - Provincial	164	171	177	196				
Công lập - Public						238	228	206
Không công lập - Non-public						47	55	64
HỌC SINH - TRAINERS	182994	200225	194831	389326	360392	466804	500232	515670

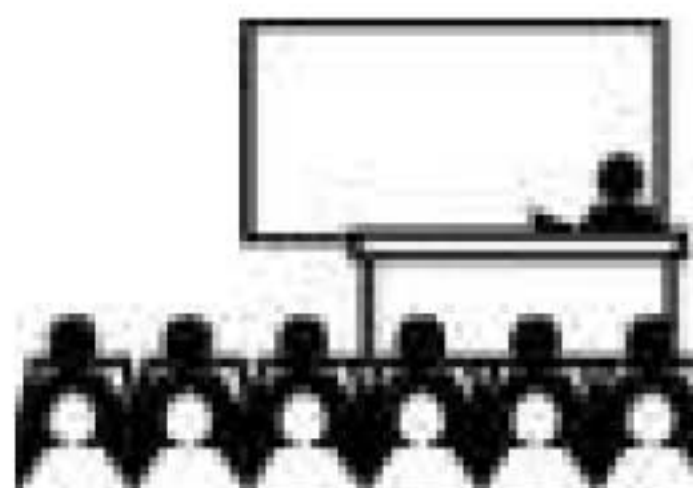
(Nguồn: www.edu.net.vn)

Cho nên vấn đề trường công lập hay trường ngoài công lập đã không còn là yếu tố quyết định trong việc lựa chọn trường học nữa. Đây là một chuyển biến tích cực trong nhận thức của người dân.

Việc lựa chọn loại hình trường nào không còn là vấn đề quan trọng. Lúc trước, có xuất hiện tâm lý học trường công nhưng bây giờ tâm lý này đang dần mất đi.

b) Hình thức tuyển đầu vào ngày càng đa dạng, theo hướng có lợi cho người học.

Đây cũng là một thuận lợi cho người học. Người học có thể học được ngành học mình thích dù không thi đỗ Đại học. Có thể sử dụng nguyện vọng để thay đổi ngành học nếu cảm thấy mình đã chọn nhầm ngành.

Người học có thể học ngành mình thích dù không đỗ Đại học.

Có thể kể ra hai hình thức tuyển đầu vào:

- ***Thi tuyển*** theo đề thi chung của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

- ***Xét tuyển:***

+ Xét tuyển theo nguyện vọng hai, hoặc xét tuyển dựa vào kết quả thi Đại học.

+ Xét tuyển dựa vào học bạ Trung học phổ thông. Hình thức xét tuyển này thường được áp dụng cho các trường nghề (Trung cấp, Cao đẳng).

Với hai hình thức xét tuyển này, dù không cần thi Đại học bạn vẫn có thể học Trung cấp, Cao đẳng.

2. Thị trường lao động cũng có nhiều biến đổi tạo điều kiện cho người học dễ tiếp cận với các cơ hội việc làm

Thị trường lao động Việt Nam đang dần hoàn thiện, tuy nhiên vẫn còn một số hạn chế. Cơ cấu đào tạo chưa hợp lý. Thừa thầy thiếu thợ, khan hiếm lao động có trình độ cao. Từ hạn chế này, bạn có thể tìm được chỗ đứng cho mình. Chẳng hạn bạn có thể học tập để trở thành người thợ để bổ sung vào nhu cầu thiếu thợ của xã hội. Bạn có thể trở thành một lao động có trình độ cao bằng cách không ngừng tự hoàn thiện trong quá trình đang học tập trong nhà trường cũng như trong quá trình công tác sau này để đáp ứng nhu cầu lao động trình độ cao của thị trường lao động. Nhìn nhận những hạn chế của thị trường lao động có nghĩa là ta đang tìm hiểu xem thị trường đó phát triển đến mức nào? cần những gì? để từ đó chúng ta có thể xác định được hướng đi phù hợp cho mình.

Một số ngành nghề đang trong giai đoạn phát triển mạnh, đòi hỏi nhu cầu lao động rất lớn như: ngành tài chính ngân hàng, kế toán, công nghệ thông tin, xuất nhập khẩu, PR, quan hệ quốc tế, thiết kế thời trang, hành chính văn phòng,... Đây cũng là một xu hướng cần thiết giúp cho các bạn nhận biết nhu cầu nhân lực trong tương lai; trên cơ sở đó kết hợp với sở trường và năng khiếu của mình để có thể chọn cho mình một con đường thuận lợi nhất.

Các hình thức giao dịch trên thị trường ngày càng đa dạng và phong phú. Trước đây có rất ít trung tâm giới thiệu việc làm, càng ít có trung tâm hoạt động có uy tín và hiệu quả, nên khả năng gặp gỡ giữa người lao động và người sử dụng lao động rất hạn chế. Nói cách khác, xin việc làm rất khó khăn, phần lớn nhờ người quen giới thiệu, nếu bạn không có người quen cũng có nghĩa là cơ hội của bạn bị thu hẹp lại. Hiện nay điều này

đã thay đổi. Số lượng các trung tâm giới thiệu việc làm tăng rất nhanh, nhiều trung tâm hoạt động có uy tín và hiệu quả. Nhiều hội chợ việc làm được tổ chức ở các địa phương cũng tạo điều kiện cho người lao động dễ dàng tìm kiếm được việc làm phù hợp. Đặc biệt là sự xuất hiện của các công ty tư vấn và săn tìm nhân sự. Các công ty này chủ động tìm kiếm nhân sự phù hợp, nhất là nhân sự có chất lượng cao cho người sử dụng lao động, giúp cho các nhà tuyển dụng quan tâm đến bạn ngay cả khi bạn không biết họ là ai, nếu bạn là người có năng lực. Sự phát triển của công nghệ thông tin cũng thay đổi hình thức làm hồ sơ và nộp hồ sơ, kéo theo hình thức tuyển dụng cũng dễ dàng và thuận tiện hơn. Chỉ cần một hồ sơ điện tử là bạn có thể trình bày khả năng của mình với các nhà tuyển dụng.

Tất cả những điều này tác động đến việc lựa chọn ngành nghề trong tương lai, đến việc xin việc sau này của bạn.

II. CÓ NHIỀU CON ĐƯỜNG LẬP NGHIỆP

Trong xã hội có người giàu, người nghèo, nam, nữ,... tức là có sự không công bằng giữa các nhóm người này. Chính sự không công bằng làm cho cơ hội giữa họ khác nhau.

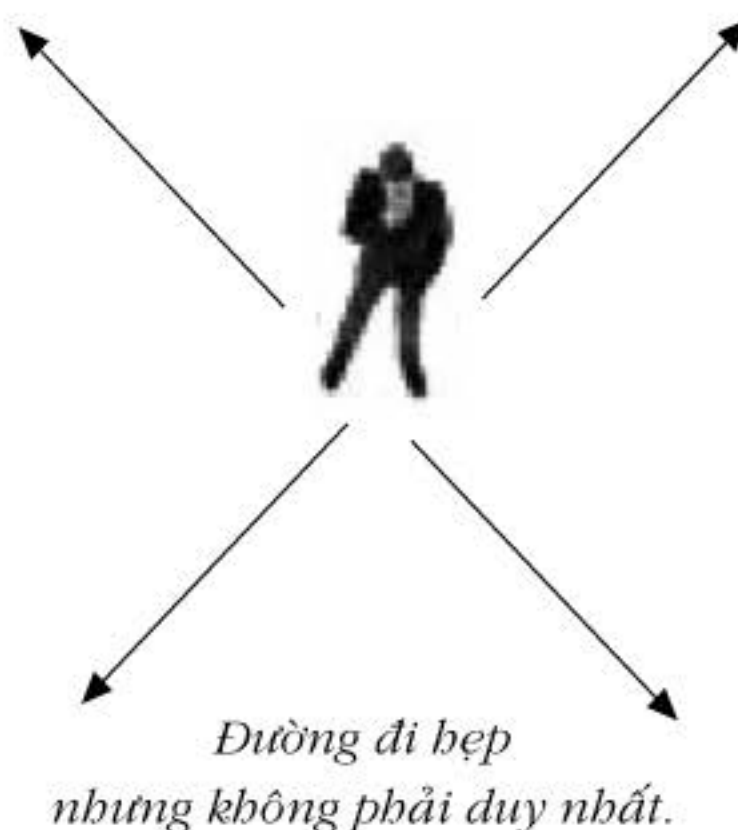
Trong vấn đề học tập, tình trạng mất cân bằng này diễn ra theo hướng tích cực hơn. Sự quan tâm của nhà nước cho việc học tập của các nhóm người khác nhau trong xã hội không ngừng tăng lên và được hoàn thiện bằng các chính sách hiệu quả: chính sách miễn giảm học phí (con thương binh, liệt sĩ; gia đình nghèo, các dân tộc thiểu số...), trợ cấp xã hội, chế độ cử tuyển, học bổng cho những người học giỏi. Gần đây là chính sách cho vay vốn tín dụng để học tập.

Điều này đã làm cho cơ hội học tập giữa các nhóm người trong xã hội trải đều hơn. Vì vậy bạn cũng có thể có được những cơ hội ở mức độ có thể hưởng thụ được dịch vụ giáo

dục ngang mức trung bình của xã hội.

Ngoài ra, ý chí của bạn cũng có thể biến khó khăn thành động lực. Đây là một trong những yếu tố hết sức quan trọng để bạn tạo cơ hội cho chính mình.

Đường đi hẹp nhưng không phải duy nhất

Mọi người xoay quanh chủ đề “định hướng vào đời”. Họ là những học sinh vừa thi trượt Đại học nhưng đã chọn một con đường khác để lập nghiệp và đã thành danh. Trước câu hỏi: “Bằng cấp quan trọng hay năng lực quan trọng?” Ông Hoàng Ngọc Vinh – Vụ trưởng vụ Giáo dục Chuyên nghiệp, Bộ Giáo dục và Đào tạo – khẳng định: “Bằng cấp là cái cần nhưng quan trọng hơn cả là giá trị kết tinh trong tấm bằng ấy. Một cử nhân giỏi, lý thuyết thuộc lòng nhưng không biết làm việc, không linh hoạt xử lý tình huống thì chưa chắc đã được nhận. Nếu có được nhận cũng sẽ bị đào thải sau một thời gian ngắn”. Ông Vinh nói: “ĐH là con đường tốt để mọi người phấn đấu. Nhưng không là duy nhất. Trong kỳ thi ĐH vừa qua, số lượng thí sinh trượt gấp nhiều lần so với thí sinh thi đỗ.

Điều đó cho thấy áp lực thi ĐH quá lớn, nhiều em quyết tâm ôn tiếp đợi đến sang năm. Đó là một lãng phí lớn. Trong khi đó, nếu các em biết chững lực học để theo học nghề, các em sẽ ra trường sớm và thành đạt sớm. Chúng

ta có thể học liên thông và khi đó, chúng ta có thể học cả đời nếu muốn”. Một ví dụ điển hình cho việc này là Lê Mạnh Cường, Trưởng nhóm kỹ thuật của Công ty Phần mềm Hoatech. Cường đã từng thi trượt ĐH nhưng không chán nản, Cường đã có một quyết định táo bạo là không ôn thi tiếp mà đi học lập trình. Ngay sau khi ra trường, Cường đã chính thức có một vị trí trong công ty Hoatech và hiện là trưởng nhóm kỹ thuật.

(Cẩm Quyên – Vietbao.vn)

1. Con đường thứ nhất: nếu bạn rớt Đại học.

Chẳng may, dù bạn đã cố gắng hết sức nhưng kết quả thi Đại học vẫn không như mong muốn thì bạn đừng buồn, mà hãy nghĩ rằng và thấy rằng: phía trước còn có nhiều con đường khác đi đến đích.

Cuộc đời này là tập hợp của vô số những con đường. Chúng ta không sợ thiếu đường đi, chỉ sợ không chịu cố gắng đi mà thôi.

Có con đường thuận lợi, có điều kiện thuận lợi thực hiện một cách suôn sẻ con đường học vấn của mình. Có con đường chông gai, không có điều kiện thuận lợi để thực hiện ước mơ của mình. Có con đường thẳng. Có con đường vòng. Điều cốt yếu là chúng ta phải xác định được cái đích sẽ phải đến.

Vì sao phải xác định cái đích?

Có vô số con đường. Nhiều người bị lọt thỏm vào vô số những con đường ấy. Cái đích sẽ giúp chúng ta định hướng để mà đi. Cái đích sẽ giúp chúng ta có thêm động lực tiến bước, không bị gục ngã giữa chừng.

Khảo sát ở các trường Trung cấp, THCN và dạy nghề, trung bình mỗi năm có khoảng 80-90% học sinh ra trường có việc làm ổn định. Thu nhập bình quân mỗi người khoảng 1.5-2 triệu. Tại trung tâm Việt – Nhật, thuộc trường Đại học Công nghiệp Hà Nội, trung bình mỗi năm có 700 học sinh ra trường và 100% các em đều có việc làm. Đa số làm việc tại các công ty nước ngoài như: Canon, Panasonic, Yamaha,... Đặc biệt, nếu học lực khá sẽ được công ty nhận trước 3 tháng, đào tạo có lương.

Nhiều người sau khi đi làm được một thời gian đã quay lại trường học liên thông lên ĐH, CĐ theo hình thức vừa học, vừa làm.

Theo Phan Lê

Khi xác định được cái đích rồi, thì việc rớt Đại học không phải là hết. Phía trước bạn có nhiều lựa chọn:

Thứ nhất, tiếp tục ôn để năm sau thi tiếp.

Câu hỏi đặt ra cho bạn trong phần này là khi nào bạn nên quyết định tiếp tục ôn để năm sau thi tiếp. Hay là chuyển sang một hướng đi khác? Chúng ta cùng suy ngẫm hai tình huống sau:

H sinh ra trong một gia đình nông dân nghèo khổ, cha mất sớm, chỉ còn người mẹ vất vả nuôi H và hai đứa em H ăn học. H là con gái lớn trong nhà. Học hết 12, cũng như những bạn khác, H làm hồ sơ dự thi Đại

Phải cân nhắc kỹ trước khi quyết định có ôn thi nữa hay không?

học. H chọn khối A, ngành kế toán, mặc dù không học khá khối này. Kết quả không như mong đợi. Cả H và mẹ H đều buồn bã. H xin mẹ cho ôn lại để năm sau tiếp tục thi. Sợ con sau này vất vả, hơn nữa H là con lớn trong nhà nên nếu được học hành bài bản, có nghề nghiệp đàng hoàng thì mới có thể tiếp tục giúp đỡ những người em của H sau này, nên mẹ H cố gắng cho con tiếp tục ôn. Đến lần thi thứ hai, kết quả vẫn vô cùng thảm hại. Lúc này hoàn cảnh không cho phép H tiếp tục ôn thêm lần nữa. Nhưng dừng học giữa chừng như vậy cũng không đành, nên H vào thành phố nộp hồ sơ vào một trường trung cấp theo học ngành kế toán. Hai năm sau, H ra trường, xin vào làm việc một công ty lương tháng hiện nay khoảng 2 triệu. Và H đang chuẩn bị học liên thông lên Đại học ngành kế toán. Lúc này, H mới thấy rằng việc tiếp tục ôn thi Đại học lần thứ hai là một điều sai lầm. H bảo nếu hồi đó mà có tiếp tục ôn thi vài năm nữa thì cũng không thể nào đỗ được.

Q là con trai của một gia đình khá giả, từ nhỏ đã mong muốn trở thành bác sĩ. Học xong 12, Q chọn khối B, thi vào trường Đại học Y Dược thành phố Hồ Chí Minh. Lần thứ nhất, không đỗ, Q tiếp tục ôn thi lần thứ hai, rồi lần thứ ba, vẫn không đỗ. Đến lần thứ 4, mong ước của Q mới thành hiện thực.

Đối với Q, dù cho phải mất 3 năm ôn luyện với rất nhiều tốn kém về tiền bạc, công sức, nhưng kết quả cuối cùng vẫn được như mong muốn. Trong khi đó, H lại chỉ có một năm thôi nhưng lại thấy rằng quyết định ôn thi lại một năm là một sai lầm. H thấy sai lầm vì đã tốn tiền ôn thi trong một năm. Nếu như H quyết định học Trung cấp sớm, thì H đã tốt nghiệp sớm hơn một năm, có nghĩa là H không những tốn tiền ôn thi lại mà còn có thêm một năm để kiếm tiền. Một năm để tiến bộ trong công việc. Nhưng nếu lấy cách tính này để áp dụng vào trường hợp của Q lại có vẻ không phù hợp lắm.

Vậy, dựa vào đâu để ta quyết định tiếp tục ôn thi nữa hay không?

Thứ nhất, căn cứ vào năng lực của bản thân. Là người có khả năng thì không việc gì phải từ bỏ ngành nghề và trường Đại học mà mình mơ ước.

Thứ hai, xem mình có đủ quyết tâm hay không? Nếu bạn không có khả năng mà có quyết tâm vào bằng được Đại học thì lời khuyên dành cho bạn là nên xem xét khối thi của mình đã phù hợp với khả năng học tập của mình không? Ngành nghề mình thi có phù hợp thật sự với năng lực của mình chưa. Trên cơ sở đó xem xét có nên tiếp tục theo đuổi khối thi cũ, ngành thi cũ hay không?

Thứ ba, xem xét hoàn cảnh gia đình để quyết định cho đúng đắn.

Vào những ngày tuyển sinh Trung cấp, trường ĐH Công nghiệp Hà Nội luôn nhộn nhịp bởi các thí sinh “lỡ nhịp” trong kỳ thi Đại học đến đăng ký học Trung cấp, học nghề. Bùi Văn Quân (Yên Dũng, Bắc Giang) cho biết: “Em thấy các anh chị ở quê trượt Đại học làm đơn xét tuyển vào học nghề đều có công việc ổn định, thậm chí còn được ra nước ngoài học nên em cũng lên đây làm hồ sơ đăng ký học nghề”. Ngành mà Quân học là gia công cơ khí do Trung tâm Việt-Nhật (JICA-HIC) đào tạo. Quân cho biết, em chọn ngành này của Trung tâm vì đây là Trung tâm uy tín, được các chuyên gia Nhật trực tiếp hướng dẫn xây dựng trên cơ sở tham khảo các chương trình đang áp dụng cho hệ thống đào tạo nghề tại Nhật Bản. Và nhất là, sau khi học xong, em có cơ hội được xuất ngoại. Còn Nguyễn Thu Huệ (Hòa Bình) lại làm đơn vào học 2 năm

Trung cấp vì: “Em còn phải làm việc kiếm tiền cho 3 đứa em ăn học. Nhà nghèo nên em cũng chẳng có tham vọng học ĐH. Học Trung cấp, sau này có điều kiện em sẽ học liên thông lên ĐH”. Anh chàng Nguyễn Văn Hoạt sau khi trượt Đại học 2 năm liền đã từ bỏ ý định “cố đấm ăn xôi” vì nhận ra học nghề dễ tìm việc hơn và vừa sức với mình hơn. Mình đã bỏ phí mất khoảng thời gian khá dài”.

Theo Phan Lê

Thứ hai, không ôn thi nữa mà lựa chọn con đường liên thông.

Học liên thông là học như thế nào? Theo quy định, học liên thông là quá trình đào tạo cho phép sử dụng kết quả học tập đã có của người học để học tiếp ở trình độ cao hơn cùng ngành nghề hoặc khi chuyển sang ngành đào tạo, hình thức giáo dục và trình độ đào tạo khác. Tốt nghiệp Cao đẳng hay Trung cấp chuyên nghiệp đều có thể liên thông lên Đại học. Đó là một trong những nội dung trong quy định về đào tạo liên thông của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Vào Trung cấp, ra Đại học

(...) Hiện nay, con đường nâng cao học vấn của con người rất rộng. Thực tế cho thấy, nhiều em học Trung cấp sau thời gian đi làm đã học liên thông lên Đại học, hoặc học tại chức vừa học, vừa làm. Trong tình trạng phát triển mất cân đối (thừa thầy, thiếu thợ) như nước ta hiện nay, xã hội đang rất cần những người lao động trực tiếp có tay nghề cao. Đặc biệt, thợ giỏi có tay nghề cao rất hiếm. Nếu thanh niên biết xác định rõ xu thế để nâng cao tay nghề thì đó là một hướng đi đúng đắn cho bản thân. Theo Phan Lê

Những người học liên thông là những người có bằng tốt nghiệp Trung cấp chuyên nghiệp hoặc bằng tốt nghiệp Cao đẳng chuyên nghiệp có nhu cầu học tập lên trình độ Cao đẳng hoặc Đại học. Đối với đào tạo liên thông từ Trung cấp trở lên Cao

Lựa chọn thứ hai, không ôn nữa mà chọn con đường liên thông.

đẳng hoặc Cao đẳng lên Đại học, người học tốt nghiệp loại khá trở lên mới được tham gia dự tuyển ngay sau khi tốt nghiệp. Những người tốt nghiệp loại trung bình vẫn được quyền học liên thông nhưng phải có kinh nghiệm ít nhất một năm làm việc gắn với chuyên môn được đào tạo mới được tham gia dự tuyển.

Riêng việc đào tạo liên thông từ Trung cấp lên thẳng Đại học, người có bằng tốt nghiệp phải có ít nhất 03 năm làm việc gắn với chuyên môn được đào tạo mới được tham gia dự tuyển. Những người đã tốt nghiệp ở nước ngoài có văn bằng tốt nghiệp trình độ Trung cấp hoặc Cao đẳng được công nhận bằng theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Phương thức tuyển chọn. Đối với những lớp đào tạo liên thông, đối tượng tuyển sinh là những người đã có bằng tốt nghiệp Trung cấp chuyên nghiệp, các thí sinh phải tham dự thi tuyển ba môn gồm: hai môn cơ bản và một môn cơ sở ngành (hoặc thực hành nghề).

Đối với những lớp đào tạo liên thông, đối tượng tuyển sinh là những người đã có bằng tốt nghiệp Cao đẳng chuyên nghiệp, thí sinh phải tham dự một kỳ thi tuyển hai môn gồm: môn cơ sở ngành (hoặc môn ngoại ngữ tiếng Anh) và một môn kiến thức ngành.

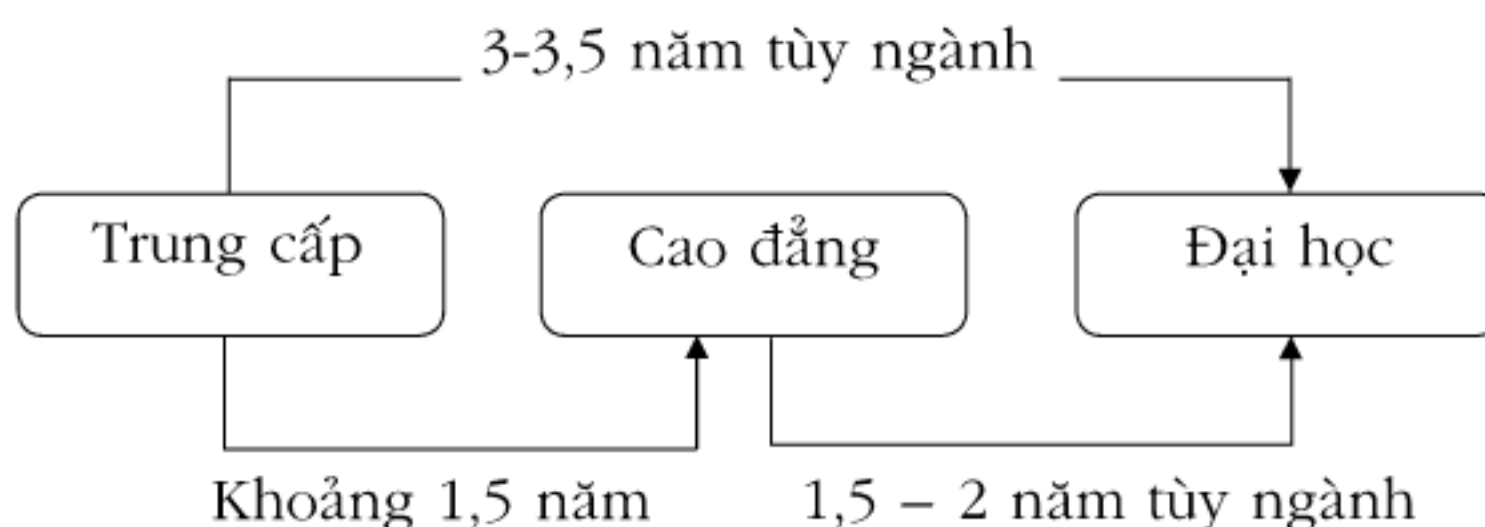
Học bao lâu?

Sinh viên được học liên thông trình độ Cao đẳng sẽ học trong một năm rưỡi đến hai năm đối với người học có bằng Trung cấp chuyên nghiệp cùng ngành đào tạo. Đối với trình độ Đại học được thực hiện từ hai năm rưỡi đến bốn năm học đối với người có bằng tốt nghiệp Trung cấp chuyên nghiệp cùng ngành đào tạo; từ một năm rưỡi đến hai năm đối với người có bằng tốt nghiệp Cao đẳng cùng ngành đào tạo.

Nhận văn bằng gì?

Người học liên thông theo hình thức học ban ngày, tập trung liên tục tại trường, thực hành quy chế về tuyển sinh, quy chế đào tạo Đại học và Cao đẳng hệ chính quy, sau khi kết thúc khóa học, nếu đủ điều kiện xét và công nhận tốt nghiệp của hệ chính quy, người học được cấp bằng Đại học hoặc Cao đẳng hệ chính quy. Người học theo hình thức vừa học vừa làm, sau khi kết thúc khóa học, nếu đủ điều kiện xét và công nhận tốt nghiệp của hệ vừa học vừa làm, người học được cấp bằng tốt nghiệp Đại học hoặc Cao đẳng hình thức vừa học vừa làm.

Sơ đồ liên thông:

**Hơn 30.000 cơ hội lập nghiệp
cho thí sinh trượt Đại học.**

78 trường đăng ký tuyển sinh theo chương trình tuyển sinh dạy nghề trình độ CD, 30.185 chỉ tiêu đã được chấp nhận. Đây là cách tiếp cận mới để tăng chất lượng cho nguồn nhân lực, đồng thời mở ra nhiều cơ hội cho các thí sinh trượt ĐH.

Tổng Cục trưởng Cục dạy nghề Nguyễn Tiến Dũng thông báo: đến nay đã có 55 trường CD nghề được thành lập (trong đó 7 trường tư thục) cùng 23 trường ĐH, CD đăng ký tham gia đào tạo nghề trình độ CD năm 2007.

Về cơ cấu trường đăng ký đào tạo, nghề điện công nghiệp nhiều nhất với 40 trường đăng ký (tổng 3.000 chỉ tiêu), nghề hàn 32 trường (tổng 2.100 chỉ tiêu), nghề công nghệ ô tô: 26 trường (tổng 1.700 chỉ tiêu), nghề cắt gọt kim loại: 22 trường. Ít nhất là nghề điều hành tàu hỏa chỉ với 40 chỉ tiêu. Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội dự kiến đến năm 2010, CD nghề đạt 7.5%, Trung cấp nghề 22.5%, Sơ cấp nghề 70%. Sẽ có 90 trường dạy nghề (trong đó 40 trường chất lượng cao). Năm 2020 sẽ có 250 trường Cao đẳng nghề (...)

Người Lao động

2. Con đường thứ hai, con đường của Bill Gate.

Bạn có thể đi một con đường khác ngoài con đường học tập. Giống như Bill, bạn dấn thân vào cuộc sống bằng chính đôi chân trần, một cái đầu “không bằng cấp” và trái tim quả cảm cùng với tâm thế tự học hỏi không ngừng. Bạn học hỏi từ

chính công việc và cuộc sống của bạn. Bạn có thể trở thành một người nông dân giàu có hoặc một thương nhân thành đạt. Ngoài Bill Gate ra, ở Việt Nam có nhiều tấm gương đi theo con đường này đáng để chúng ta suy ngẫm và học hỏi.

Các bạn cùng tôi theo dõi câu chuyện sau của một sinh viên nước ngoài để từ đó có thể bạn sẽ có một suy nghĩ hay một ý tưởng có ý nghĩa cho riêng mình.

Sau gần một năm nghiên cứu tại trường Đại học, Surura Mugendi bắt đầu nghi ngờ về giá trị của tấm bằng. Cô cho rằng không bỏ công phải chịu mọi phiền toái của giáo dục Đại học và tin rằng có những cách khác để thành công cũng như có việc làm tốt.

Cô sinh viên khoa Sinh học này cho biết: “Tôi thực sự nghi ngờ liệu tấm bằng mà tôi đang theo đuổi có thực sự đáng giá khi tôi ra trường hay không? Bạn trai của tôi không phải là sinh viên song làm việc cho một công ty, theo học một nghề và cuối cùng muốn có một tấm bằng về xây dựng. Tôi thấy rằng triển vọng của anh ấy sẽ tốt hơn nhiều so với tôi vào thời điểm cả hai chúng tôi tốt nghiệp”.

Surura Mugendi nói tiếp: *“Tôi không nghĩ rằng cứ phải là cử nhân, trả nhiều tiền học phí mới kiếm được một công việc tốt hơn. Miệt mài đọc sách và ngồi suốt ngày trong một giảng đường không phải là cách sống trong thế giới thực tế này”*. Mugendi có thể đúng. Một nghiên cứu gần đây do các chuyên gia thuộc ĐH Cardiff tiến hành cho thấy **40% cử nhân ở Anh làm những công việc không cần bằng cấp trong khi các ngành nghề thiếu trầm trọng nhân công có kỹ năng**.

Với mục tiêu 50% thanh niên sẽ theo học Đại học, Chính phủ Anh đang bị chỉ trích từ nhiều phía. Một số người nói rằng

Vương quốc Anh cần nhiều thợ nề, thợ ống nước hơn và ít cử nhân nghiên cứu truyền thông hơn so với con số hàng nghìn mà các trường Đại học cho ra lò mỗi năm. Theo Nghiệp đoàn GMB, nhiều thợ nề hiện đòi tiền lương vượt quá 52.000 bảng mỗi năm, cao gấp hai lần nhà báo có thâm niên, thầy thuốc tư vấn tại bệnh viện và thanh tra cảnh sát. Số tiền này gần bằng lương một năm của một nghị sĩ Quốc hội!

Ngành xây dựng của Anh hiện đang thiếu nhân công trầm trọng. Theo Ủy ban Đào tạo nghề của ngành xây dựng (CIBT), chỉ riêng London cần 40.500 công nhân xây dựng mới để đáp ứng mục tiêu xây dựng 169.000 ngôi nhà tới năm 2006. Con số này bao gồm 6.500 thợ mộc, 3.000 thợ nề, 2.500 thợ sơn và trang trí, 1.000 thợ trát vữa, 1.500 thợ lợp nhà, 4.000 thợ điện và 3.500 thợ đường ống.

Ian Woodward, trưởng Phòng Đào tạo của trường Cao đẳng Xây dựng quốc gia Anh cho biết: “Các cử nhân bị chủ sử dụng lao động đuổi việc bởi họ biết mọi thứ về lý thuyết song không biết gì về thực tiễn”! Để thu hút học sinh, trường này đã cung cấp chỗ ở miễn phí cũng như 600 bảng một tháng cho những thanh niên theo học một khóa. Sinh viên tốt nghiệp trường xây dựng có việc làm ngay lập tức mà không phải đau đầu lo trang trải những khoản tiền vay để trả học phí Đại học.

Ian nói: “Tất cả các khóa học của trường cùng lúc cho phép học sinh học, thực hành và hội đủ kỹ năng cần có trong công việc”. Đúng là trường cung cấp mọi thứ, từ khảo sát cho tới bắc giàn giáo, lợp mái, lát nền,... Học viên nói rằng họ đã tiếp thu được nhiều điều từ các khóa học. Chẳng hạn, Jonathan Barnard, 25 tuổi, vừa hoàn thành một khóa học xây dựng dân dụng. Với một công việc đang chờ đợi anh, Barnard nghĩ rằng

trường này đã chuẩn bị cho anh đương đầu với mọi thách thức mà anh gặp phải trên một công trường.

Theo BBC

Ở Việt Nam của chúng ta thì sao?

Cũng là một người đi ngược xu hướng ĐH, Nguyễn Văn An (quận Tân Phú, TP.HCM) còn đặc biệt hơn. Cùng một lúc thi đậu Đại học Kinh tế, Đại học Bách khoa nhưng không chọn trường nào mà vào một cơ sở đào tạo tin học theo học về vi tính! Cả nhà tạo sức ép nhưng không lại với cô con gái cá tính, đành buông theo ý cô. Bè bạn cũng khó hiểu về quyết định này. Giải thích về sự rẽ ngang của mình, Nguyễn Văn An cho biết, mơ ước của cô là được lập thân sớm. Nơi An học chú trọng đào tạo về kỹ năng nên chỉ một thời gian ngắn (so với thời gian học Đại học), khi ra trường Văn An sớm khẳng định mình trong công việc. Cô thường xuyên nhảy việc, mỗi lần nhảy việc lại thêm một lần nâng cao cơ hội học tập thực tế, kinh nghiệm và nâng cao cả... mức lương.

Còn Đ.T. Hồng Tuyết (Sinh viên Ngữ văn - Báo chí, Trường ĐH Khoa học Xã hội & Nhân văn TP.HCM), ngay khi tốt nghiệp lớp 12 đã xin ba mẹ mở một cửa hàng sản xuất hoa vải nhưng bị từ chối thẳng thừng vì lý do: “Học khá, phải vào Đại học”. Ngoài thời gian học, Hồng Tuyết tranh thủ quảng cáo sản phẩm ngay trong trường học, giới thiệu qua những ngày hội văn hóa ở các trường Đại học, và tích góp dần, ra trường cô đã có thể mở một quầy hoa nho nhỏ, dù ba mẹ vẫn phản đối, chỉ mong con theo “con đường tri thức”. Hồng Tuyết với quyết định rẽ ngang từ cổng trường Đại học sang thợ làm nghề thủ công, đầy táo bạo và sự chăm chỉ, sáng tạo. Từ một quầy bán hoa giả nho nhỏ vừa làm thợ, vừa làm chủ, cô đã có trong tay cơ sở hoa vải

kha khá với 4 nhân công làm việc luôn tay. Hoa vải của Tuyết được nhiều shop lưu niệm trong nội thành biết đến, đặt hàng thường xuyên. Có nhiều hợp đồng đặt mua đi nước ngoài nữa. Hồng Tuyết tâm sự, trong cơ sở hoa của cô, có 2 bạn trẻ năm nay tốt nghiệp lớp 12, có hỏi thăm ý kiến cô, nên học tiếp hay đi làm. Cả hai cô bé này đều rất say mê với việc làm hoa. Lời khuyên của cô cho “đàn em” là: “Nếu mạnh dạn như bây giờ, chị sẽ không vào Đại học khi không phù hợp cánh cửa ấy. Làm gì cũng đáng quý, tuy nhiên, cần chăm chỉ, có tinh thần học hỏi mọi lúc mọi nơi và có chí hướng”.

Trong nhiều bạn trẻ rẽ ngang thành công, Trần Văn Khoa, một giám đốc thế hệ 8X, không bằng cấp khiến nhiều người ngạc nhiên thán phục. Là “dân” làng du lịch Hội An, ngay từ 13 tuổi, cậu bé Khoa đã đảm nhiệm việc giới thiệu khách tham quan ngôi nhà thờ tộc họ Trần hàng trăm tuổi ở thị xã Hội An. Mười năm sau, cậu mạnh dạn thành lập Công ty HoiAn Eco Tour, với tham vọng: “Giới thiệu sản vật văn hóa tinh thần của quê mình cho thế giới biết”. Tham vọng này được Khoa giải thích: “Hơn ai hết, là người lớn lên, gắn bó với làng quê nên mình hiểu được vẻ đẹp tiềm ẩn của nó để giới thiệu khách du lịch khám phá. Điều này cũng là cách “gãi đúng chỗ ngứa” trong tâm lý tham quan của khách du lịch. Đến nay, những tour hấp dẫn như: một ngày làm nông dân, một ngày làm ngư dân, thăm thiên đường dừa nước, ngắm bình minh trên biển... của Khoa đã lôi cuốn hàng nghìn khách du lịch tham gia, trong đó thu hút được hơn 2.000 khách du lịch nước ngoài. Không chỉ ầm bời “thân vinh” (Khoa đã gây dựng được tàu chở khách và nhà hàng hải sản...), giám đốc 8X không bằng cấp này còn lo được việc làm cho khoảng 10 nhân viên là anh em, bè bạn mình.

Thu Hương (VNN)

3. Con đường thứ ba: nếu bạn không có điều kiện học hết phổ thông Trung học, bạn vẫn có thể lấy được bằng Đại học.

Tuy nhiên, con đường đến với bằng Đại học của bạn lúc đó sẽ quanh co và vất vả hơn. Nhưng điều đó không quan trọng, vì bạn sẽ dễ dàng vượt qua nó, thêm nữa đâu nhất thiết bạn phải có bằng Đại học trên tay. Với bằng cấp là Cao đẳng hoặc Trung cấp cũng đang rất quý giá nếu bạn biết chọn nghề phù hợp với năng lực, sở trường của bạn. Khi đó, chắc chắn bạn sẽ thành công mà không cần có bằng Đại học.

Học sinh trường nghề được liên thông

Theo quyết định mới nhất vừa được Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội ban hành ngày 6.5.2008, học sinh tại các trường nghề có thể học lên trình độ nghề cao hơn hoặc thêm ngành nghề khác cùng cấp độ.

Theo Tổng Cục dạy nghề, số liệu tuyển sinh năm 2008 được công bố tại Hội nghị tuyển sinh nghề năm 2008 đã thể hiện rõ sự mất cân đối nghề đào tạo, cấp trình độ đào tạo. Đa số các trường chỉ tập trung tuyển sinh những ngành nghề phổ biến theo nhu cầu của xã hội. Một số nghề sản xuất kinh doanh đặc thù với điều kiện làm việc nặng nhọc, độc hại, mà nền kinh tế có nhu cầu lại không được đăng ký tuyển sinh với lý do rất khó tuyển.

Ông Dương Đức Lân, Phó Tổng cục trưởng Tổng cục dạy nghề cho biết: “Việc đăng ký năm nay có khá nhiều thuận lợi cho thí sinh. Đáng chú ý là có tới 95 trường Cao đẳng nghề đăng ký xét tuyển, chiếm khoảng 93% số trường (còn lại là thi tuyển và kết hợp thi tuyển và xét tuyển). Qua

khảo sát 231 trường Trung cấp nghề, Trung cấp chuyên nghiệp, Đại học, Cao đẳng có đăng ký dạy nghề trình độ Trung cấp thì con số xét tuyển lên tới 100%. Tiêu chí xét tuyển này dựa trên điểm thi tốt nghiệp, học bạ THPT”.

Nét mới của kỳ thi tuyển sinh năm nay là người học nghề được học liên thông từ Trung cấp nghề lên Cao đẳng nghề, thời gian đào tạo tối thiểu là một năm. Hiện Tổng cục Dạy nghề đang phối hợp với một số Bộ, các tập đoàn kinh tế, tổng công ty, trường để xây dựng, triển khai thực hiện chương trình khung dạy nghề năm 2008 cho các nghề đào tạo mới.

Theo Mạnh Dương

Có thể kể ra hai cách, bạn có thể đạt được ước nguyện của mình ngay cả khi chưa có bằng Trung học phổ thông.

Thứ nhất, bạn chịu khó học bổ túc để lấy bằng Trung học phổ thông, sau đó ôn thi Đại học, Cao đẳng, Trung cấp, hoặc một trường nghề nào đó mà bạn thích.

Thứ hai, bạn sử dụng bằng tốt nghiệp lớp 9 để đăng ký hoặc thi tuyển vào Trung cấp nghề. Sau khoảng 2 năm rưỡi đến 3 năm, bạn sẽ được bằng Trung học phổ thông và bằng Trung cấp nghề. Khi đó bạn có thể sử dụng bằng Trung cấp nghề để xin việc làm và có thể tự nuôi sống mình được. Nếu có chí, bạn có thể tiếp tục học lên cao hơn.

Trường hợp bạn đang học lớp 11 thì sao? Tương tự như trên, bạn cũng có thể đăng ký hệ Trung cấp để theo học khoảng 2,5 đến 3 năm, sẽ có bằng Trung cấp.

Trường hợp bạn thi tốt nghiệp lớp 12 nhưng không đậu. Đừng buồn và cũng không cần phải tốn công học lại một năm

nữa hay đợi năm sau thi lại. Bạn có thể đăng ký vào học hệ Trung cấp ở một số trường. Một số trường vừa tổ chức học văn hóa vừa học chương trình Trung cấp.

Tùy tình hình gia đình và năng lực mà bạn lựa chọn một trong những con đường trên cho phù hợp.

Mọi việc đều có thể xảy ra, bạn vẫn có nhiều khả năng và cơ hội để làm cho con đường đi của mình trở nên bằng phẳng hơn, cuộc đời của mình ít gồ ghề và gai góc hơn.

Tuy nhiên, bạn phải lưu ý: Chúng ta tự đặt ra câu hỏi: có nhất thiết là phải vào bằng được Đại học hay không? Hay là chúng ta học Trung cấp, Cao đẳng, Trung cấp nghề, Cao đẳng nghề và chỉ nên dừng ở đó mà không cần phải liên thông lên cao? Nhiều bạn không thi đỗ Đại học nhưng vẫn cứ quyết tâm liên thông lên cao, ngay cả các bậc phụ huynh cũng vậy. Hiện nay, lao động Việt Nam đang có sự mất cân đối giữa đào tạo nghề và đào tạo chuyên nghiệp, thiếu nghiêm trọng đào tạo nghề. Xuất phát từ điều đó, nhà nước khuyến khích phát triển các trường dạng này. Tuy việc lựa chọn vào các trường nghề có tăng nhưng tốc độ vẫn chậm hơn so với đào tạo chuyên nghiệp. Một khi theo học hệ nghề, các bạn không thể liên thông lên lên Đại học được mà chỉ có thể liên thông lên Cao đẳng nghề. Chính điều này làm nhiều bạn ngần ngại học hệ nghề, mặc dù nghề đang thiếu. Đã đến lúc chúng ta phải nhìn nhận khả năng của mình. Chúng ta hãy can đảm lên và tự hỏi, với khả năng của chúng ta hiện tại, chúng ta có buộc phải lên bằng được Đại học hay không? Hay chúng ta chỉ nên chọn hệ nghề và trở thành một người thật sự “chuyên”.

Thay đổi cách nghĩ: Cần từ nhiều phía

Trong hội nghị tổng kết năm học các trường Đại học, Cao đẳng phía Nam, Bộ trưởng GD-ĐT Nguyễn Thiện Nhân cho biết: “Từ nay tới năm 2010, Bộ và Đoàn Thanh niên sẽ vận động thanh niên chú ý hơn trong việc chọn các trường nghề cho mình. Trong hoàn cảnh đất nước hiện nay, điều kiện kinh tế không cho phép, nhu cầu xã hội không cho phép đa phần thanh niên học Đại học. Hướng tới các trường nghề Trung cấp mà vẫn có chỗ đứng trong xã hội cũng là một mục tiêu quan trọng không kém”.

Tuy nhiên, làm được điều này vẫn còn là thử thách. Sinh viên Nguyễn Mai Hoa (ĐH Khoa học Tự nhiên, ĐHQG TP.HCM) cho biết, trong khi nguyện vọng của em chỉ là tốt nghiệp cấp 3 sẽ học Trung cấp du lịch, đi làm hướng dẫn viên du lịch thì ba mẹ em nhất định không chịu, buộc phải thi Đại học cho bằng bạn bằng bè.

Hậu quả sẽ không có gì nặng nề nhưng rất nhiều sinh viên trong tình trạng như em, học năm thứ ba nhưng mơ hồ không biết ra trường sẽ làm gì, vì kết quả học tập do không đam mê với việc học hành nên khó mà khá nổi,
- Mai Hoa tâm sự.

“Chất lượng các trường nghề hiện nay chưa tạo được niềm tin cho phụ huynh học sinh, nhưng quan trọng hơn thế, cách nghĩ của phụ huynh khi đưa con em mình vào trường nghề cũng là “bước đường cùng” đã là một cản trở rất lớn khiến tình trạng “thừa thầy thiếu thợ” hàng chục năm nay đã và đang tiếp tục diễn ra.

Thu Hương (VNN)

TÓM TẮT CHƯƠNG 1

Bạn không nên xem việc rớt Đại học là một điều tệ hại nhất trong cuộc đời của bạn. Chúng ta có thể tiếp tục những con đường khác ngoài con đường thi Đại học để bước vào cuộc sống một cách thành đạt và đầy vinh quang. Khi rớt Đại học, trước hết bạn xem xét có nên tiếp tục ôn thi hay không hay là chọn một con đường khác. Các bạn phải căn cứ vào:

Thứ nhất: Căn cứ vào năng lực của bản thân.

Thứ hai: Xem mình có đủ quyết tâm hay không? Ngành nghề mình đã thi có phù hợp thật sự với năng lực của mình chưa?

Thứ ba: Xem xét hoàn cảnh gia đình để quyết định cho đúng đắn.

Trong trường hợp không chọn con đường ôn thi lại để tiếp tục thi Đại học, bạn có thể đăng ký một lớp Trung cấp nào đấy, sau khi học xong bạn có thể học liên thông. Nếu bạn thật sự muốn lấy bằng Đại học thì cũng không có gì khó khăn lắm, miễn là các bạn có quyết tâm cao.

Đối với những bạn không muốn học tiếp văn hóa cấp 3, hoặc vì hoàn cảnh gia đình mà dừng lại ở tốt nghiệp trung học cơ sở, thì cơ hội có bằng cấp, kể cả bằng Đại học vẫn nằm trong tầm tay của các bạn. Hiện nay, một số trường có tổ chức những lớp học cho các đối tượng này. Các lớp học này thường được đăng tuyển công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng. Bạn có thể dễ dàng tìm cho mình một địa chỉ đào tạo phù hợp.

Chương 2

CHỌN KHỐI THI, NGÀNH THI, TRƯỜNG THI

“Nghề nghiệp”, đơn giản chỉ có hai từ thôi nhưng là sự trăn trở của cả đời người, nó là quá khứ, là hiện tại và chính là tương lai. Nó là sự thanh thoi và cũng là sự giày vò, là tiếng cười và cũng là niềm than thở. Vì sao vậy?

Như đã đề cập ở chương 1, mỗi người đều có cơ hội để đạt được mục đích của mình. Tuy nhiên, để đạt được cơ hội đó, nhất thiết bạn phải có công cụ, phương tiện. Công cụ, phương tiện của bạn rất đơn giản, trước mắt chỉ bạn phải tỉnh táo, bình tĩnh để xác định khối thi, ngành thi, trường thi một cách đúng đắn, phù hợp.

Điều này rất dễ hiểu, vì việc xác định khối thi, ngành thi, trường thi là một việc quan trọng. *Trước hết*, nó giúp bạn có khả năng đổ vào các trường dễ dàng hơn. Vấn đề quan trọng nhất là bạn đến được đích chứ không phải là việc bạn tốn nhiều sức. Bạn sẽ là một người khôn ngoan và dễ dàng thành công hơn nếu bạn biết chọn cho mình con đường có thể giúp bạn tiết kiệm được sức lực nhiều nhất. *Lý do thứ hai* để bạn cẩn thận hơn trong việc xác định khối thi, ngành thi là nghề nghiệp mà bạn lựa chọn sẽ gắn với bạn trong một thời gian dài, có khi cả đời. Có người nói vui rằng trong cuộc đời có hai sự lựa chọn quan trọng nhất là: chọn vợ và chọn nghề. Chọn nghề cũng giống như chọn vợ vậy.

Chương này giúp các bạn hiểu rõ ý nghĩa của việc xác định khối thi, ngành thi đặc biệt là những lưu ý cần thiết giúp bạn nhận diện khối thi, ngành thi của mình. Với mong muốn hạn chế đến mức thấp nhất sai lầm của bạn trong việc chọn khối thi, ngành thi.

I. XÁC ĐỊNH KHỐI THI, NGÀNH THI LÀ MỘT VIỆC QUAN TRỌNG

Xác định khối thi, ngành thi là một việc quan trọng, cần phải suy nghĩ cho thật kỹ.

Thu là một bạn nữ xinh xắn, học hành chăm chỉ và rất có ý chí trong việc học tập. Năm học lớp 12, Thu chọn thi khối

B. Một người bạn nhận thấy khả năng của Thu không thể đỡ nếu chọn khối B nên khuyên bạn chọn thi khối C, vì Thu có đức tính chăm chỉ và có đủ thông minh để đạt được kết quả nếu chọn thi khối C. Nhưng Thu không chú ý đến lời khuyên của bạn. Thu vẫn chọn thi khối B. Đúng như lời cảnh báo của bạn, Thu thi rớt. Mặc dù rất mong muốn được tiếp tục học nhưng do gia đình khó khăn, Thu phải vào Sài Gòn và bắt đầu cuộc đời làm công nhân may của mình. Nếu như Thu chịu nghe lời bạn chọn thi khối C, nếu như Thu biết rõ năng lực học tập của mình tới đâu.

Xác định khối thi, ngành thi là một việc quan trọng, cần phải suy nghĩ cho thật kỹ.

Vâng! Nếu như mọi thứ có thể quay lại từ đầu. Thu không thể quay lại từ đầu, nhưng may mắn thay các bạn đang đứng ở điểm khởi đầu đó. Các bạn có khả năng, cơ hội để tránh những sai lầm như trường hợp của Thu. Và các bạn hãy làm điều này từ trước khi viết hồ sơ đăng ký dự thi. Đây là khâu quan trọng đầu tiên vì:

1. Việc xác định khối thi giúp bạn có khả năng đỗ vào các trường một cách dễ dàng hơn.

Có một câu chuyện vui như thế này: Ngày xưa, Sơn Tinh và Thủy Tinh cùng đến cầu hôn Mị Nương. Hai chàng ngang tài, ngang sức nên vua không biết gả con gái cho ai. Vua bèn đặt ra lễ vật: voi chín ngà, gà chín cựa, ngựa chín hồng mao và nói rằng ai đem lễ vật đến sớm hơn thì người đó sẽ cưới được vợ. Vì Sơn Tinh và Thủy Tinh đều là thần nên việc hóa phép để có lễ vật theo yêu cầu của vua cha là điều dễ dàng.

Sáng sớm hôm sau, Sơn Tinh dùng xe đạp chở lễ vật đến. Thủy Tinh vì sợ muộn hơn Sơn Tinh nên dùng xe máy để đi cho nhanh, mọi người can ngăn vì Thủy Tinh không rành cỡi xe máy nhưng Thủy Tinh không nghe. Trên đường đi, Thủy Tinh do tay lái yếu nên tông vào gốc cây bị thương và phải vào bệnh viện, Sơn Tinh cưỡi xe đạp đến trước đón Mị Nương về núi. Khi tỉnh dậy, biết tin Mị Nương đã thuộc về Sơn Tinh, Thủy Tinh uất hận dùng phép phá tan xe máy, hô mưa hoán vũ gọi binh tôm tướng cá cùng đi đánh Sơn Tinh.

Trước hết, các bạn đừng tin câu chuyện này là có thật nhé, nhưng mà chuyện vui này cho thấy rằng việc chọn phương tiện phù hợp với khả năng của mình sẽ giúp mình thoải mái, an toàn và thuận lợi hơn để đi đến đích. Thủy Tinh trong câu chuyện trên không cưới được vợ là do đã chọn phương tiện đi lại quá sức của mình để rồi cuối cùng ôm hận nghìn thu.

S là một học sinh rất thông minh, S học khá đều các môn cả xã hội và tự nhiên. Đến cuối năm 12, S tham gia kì thi học sinh giỏi môn Văn của tỉnh đoạt được giải và tiếp tục được bồi dưỡng 2 tháng để thi Văn quốc gia. Sau khi hoàn thành kì thi học sinh giỏi quốc gia, S tiếp tục ôn chuẩn bị thi tốt nghiệp. Thi tốt nghiệp 12 xong, S chỉ còn khoảng 1 tháng để chuẩn bị thi ĐH. S vốn học đều các môn nên định thi khối A. Tuy nhiên, S thấy vẫn chưa ổn vì các bạn thi khối A đều có sự chuẩn bị rất kĩ từ đầu năm lớp 12, thậm chí có bạn chuẩn bị từ năm lớp 11. Trong khi đó S chưa có sự chuẩn bị kĩ, lại mất 2 tháng tập trung bồi dưỡng thi học sinh giỏi Văn quốc gia, sau đó lại mất một khoảng thời gian để ôn thi tốt nghiệp nữa và S vốn không thích học lệch. S định thi khối D. Nhưng lại xét thấy môn Anh văn S đang học là hệ 3 năm, không thể sánh được với các bạn hệ 7 năm. Môn Toán S lại chưa có sự chuẩn bị kĩ,

Khi đi câu, bạn không nên vác chiếc cần câu vượt quá sức của bạn.

trong khi chỉ có 1 tháng để ôn thi Đại học. Xét thấy nếu chọn thi khối A khả năng rớt của S là gần 80%; Nếu chọn thi khối D, khả năng rớt là 60%. Trong khi đó, vì gia đình không có điều kiện nên S biết rằng nếu rớt thì sẽ không có cơ hội ôn thi nữa. Nếu muốn được tiếp tục học, S chỉ còn con đường duy nhất là không được rớt. Nhận thấy mình đã có nền tảng môn Văn, Sử, Địa và chỉ cần chăm chỉ cộng với một ít thông minh, linh hoạt là có thể dễ dàng tự học tốt, cho nên cuối cùng S quyết định thi khối C và chấp nhận bỏ 2 khối thi mình thích là A và D. Chọn khối C, S không phải tốn tiền để ôn thi ĐH và chỉ cần ở nhà tự ôn tập và khả năng đỗ là 100%. Kết quả đúng như dự đoán, S đã trở thành sinh viên mà không cần phải tốn nhiều công sức và tiền bạc như các bạn khác.

Có được kết quả như vậy là nhờ: *thứ nhất* là S đã hiểu được đúng khả năng của mình; *thứ hai* là S đã hiểu được hoàn cảnh thực tế của gia đình mình; *thứ ba* là S đã rất bản lĩnh và có ý chí để thay đổi khối thi mà mình yêu thích vào thời điểm cuối cùng. Bạn S đã biết vượt lên rào cản của chính bản thân mình để khẳng định tương lai của mình.

Nhưng rất tiếc không như S, nhiều bạn đã chọn khối thi vượt quá sức của mình nên đã thất bại ngay từ khi bắt đầu con đường sự nghiệp. Cuộc đời là tập hợp những quyết định. Người nào có nhiều quyết định đúng đắn thì khả năng thành công sẽ cao hơn. Tuy nhiên, để có nhiều quyết định đúng, bạn phải có hiểu biết, hiểu biết bản thân mình và hiểu biết xã hội mà bạn đang tồn tại trong đó. Bạn phải hiểu và giải thích được những gì mà bạn đang làm.

Một lời khuyên dành cho bạn là khi đi câu, bạn không nên vác chiếc cần câu vượt quá sức của bạn.

2. Nghề nghiệp sẽ gắn với bạn trong một thời gian lâu dài, có khi cả đời.

“Nghề nghiệp”, đơn giản chỉ có hai từ thôi nhưng là sự trần trụi của cả đời người, nó là quá khứ, là hiện tại và chính là tương lai. Nó là sự thanh thoi và cũng là sự giày vò, là tiếng cười và cũng là niềm than thở. Vì sao vậy?

*Nghề nghiệp gắn với bạn
trong một thời gian dài,
có khi cả đời.*

Nghề nghiệp đem lại thu nhập nuôi sống bản thân và gia đình. Ai cũng phải sống và ai cũng phải làm việc vì làm việc trước hết là để sống, sau mới đến những chuyện khác.

Có nghề đem lại thu nhập cao, có nghề đem lại thu nhập thấp nhưng thu nhập từ lương từ nghề nghiệp chiếm khoảng 80% thu nhập của xã hội. Nghề nghiệp còn đem lại địa vị xã hội. Tùy theo xã hội, tùy theo vùng miền mà có các giá trị khác nhau. Xã hội giống như cái thang với nhiều tầng nấc, và mỗi người ở mỗi nấc của cái thang xã hội ấy. Nghề nghiệp là một cách để ổn định chúng ta ở mỗi nấc thang.

Nghề nghiệp gắn liền với việc chọn ngành học. Bạn mất trung bình 4 năm ĐH, 3 năm CĐ, 2 năm Trung cấp. Trong thời gian ấy, bạn được cung cấp một hệ thống kiến thức đại cương và chuyên môn liên quan đến ngành học của bạn. Những kiến thức này chưa phải là tất cả nhưng nó là nền tảng để các bạn có cơ hội tiếp cận với chuyên môn của bạn sau này. Đó là cái đà tốt để các bạn khởi nghiệp. Bạn tưởng tượng xem bạn có

thể phóng được xa không nếu bạn không có một bộ phóng tốt. Thế nhưng trong thực tế có nhiều trường hợp ra trường làm không đúng ngành nghề, các bạn này vẫn có việc làm và vẫn có lương như ai. Đây là điều có thực và chúng ta hãy xem xét vấn đề này một cách hết sức nghiêm túc.

Thứ nhất, hãy khẳng định rằng bạn chỉ có thể làm việc trái ngành nếu ngành đó không có chuyên môn sâu hoặc ngành đó có tính sự vụ cao. Chẳng hạn, tôi có một người bạn học về kinh tế nông nghiệp nhưng khi ra trường lại làm tiếp thị, sau đó lại chuyển sang làm tại bộ phận xuất nhập khẩu cho một công ty ở khu công nghiệp. Một bạn nữ khác sau khi tốt nghiệp ngành Môi trường lại học thêm chứng chỉ về ISO, và bây giờ trở thành nhân viên của công ty tư vấn ISO ở Nha Trang. Ngoài ra bạn còn gặp rất nhiều trường hợp tương tự. Những trường hợp làm trái nghề như vậy sẽ không có một nền tảng kiến thức chuyên môn tốt. Nhất là khi các bạn không chịu khó tích lũy kiến thức của lĩnh vực mới.

Bạn làm việc sẽ thiên về chủ nghĩa kinh nghiệm hơn. Có thể bạn cũng có việc làm, cũng có lương như người ta, như vậy sẽ đủ nếu bạn là một người có khả năng bình thường, chấp nhận cuộc sống yên bình. Nhưng nếu bạn là người sục sôi muốn có thành công rực rỡ, địa vị cao thì bạn sẽ thấy rằng con đường làm việc trái ngành là một trở ngại cho bạn trừ khi đó là ngành sở trường của mình mà lúc học xong bạn mới phát hiện được.

Bạn phải rất tỉnh táo và sáng suốt để chọn cho mình một ngành thi để gắn bó với nó.

Bạn phải rất tỉnh táo và sáng suốt để chọn cho mình một ngành thi để gắn bó với nó, hạn chế đến mức thấp nhất khả năng trái nghề. Cho nên nếu bạn không chọn đúng nghề, thì sau này khi ra trường bạn cũng không thể nào làm tốt công việc mà bạn không có khả năng. Bạn sẽ chuyển sang làm việc trái nghề. Khi đó bạn sẽ vướng vào điều thứ hai sau đây:

Thứ hai: tốn kém thời gian. Bạn cùng chúng tôi thực hiện phép tính nhầm như thế này nhé. Nếu bạn học Đại học bạn sẽ phải mất trung bình bốn năm, là Cao đẳng bạn mất 3 năm, là Trung cấp bạn mất 2 năm. Nếu bạn học không đúng ngành nghề, sau khi ra trường bạn sẽ làm trái nghề, có nghĩa là bạn phải học lại từ đầu. Như vậy, bạn phải mất từ 2 đến 4 năm. Bạn sẽ mất nhiều thời gian hơn để tiếp cận với ngành nghề mới, thậm chí bạn phải vừa làm vừa tham gia các khóa học liên quan đến ngành của mình đang làm. Khi đó, việc học sẽ không được đầu tư do vừa học vừa làm nên không có đủ thời gian và công sức.

Thứ ba: tốn kém tiền bạc. Như trên đã nói, nếu bạn học không đúng ngành nghề thì bạn sẽ tốn nhiều thời gian học tập. Chắc chắn kinh phí dành cho việc học của bạn sẽ nhiều hơn so với bình thường. Đó là chưa kể nếu bạn làm việc đúng ngành, bạn sẽ tiến bộ nhanh hơn, cơ hội thăng tiến nhiều hơn và tiền lương của bạn cũng sẽ cao hơn vì kinh nghiệm làm việc của bạn nhiều hơn.

Cuối cùng: quan trọng hơn, khả năng của bạn sẽ chậm được phát huy. Nếu bạn làm đúng ngành nghề, khả năng của bạn sẽ không ngừng được phát huy, phát huy một cách nhanh chóng hơn, cơ hội thành công của bạn sẽ cao hơn.

Tuy nhiên, trên thực tế, nhiều người lại thành công rực rỡ

dù khi ra trường họ làm việc trái ngành. Lúc này, các bạn phải nhìn nhận vấn đề ở một khía cạnh khác. Dù họ không làm đúng chuyên môn họ học, nhưng trên thực tế, có thể họ thấy ngành “có vẻ không đúng” ấy lại hợp với thiên hướng, năng khiếu và cá tính của họ. Nhưng dù nếu có như vậy đi nữa thì họ cũng phải nỗ lực rất lớn. Họ sẽ phát huy tốt hơn nữa nếu họ học đúng ngành và ra làm đúng ngành mà họ có thiên hướng.

Tóm lại, dù thế nào đi nữa thì việc chọn không đúng ngành cũng sẽ cản trở bước chân của bạn trên con đường nghề nghiệp sau này. Còn việc cản trở ít hay nhiều thì còn tùy ở sự nỗ lực của các bạn. Hãy chọn nghề cho thật phù hợp vẫn là lời khuyên chân thành dành cho bạn.

II. CHỌN KHỐI THI – KHÂU ĐẦU TIÊN PHẢI ĐƯỢC QUAN TÂM NHIỀU

Như chúng ta biết, việc xác định khối thi quan trọng như thế nào. Nó là chìa khóa để mở cánh cửa đầu tiên trong sự nghiệp sau này của các bạn, là một trong những phương tiện để các bạn đi đến thành công. Vậy làm thế nào để giúp các bạn chọn khối thi phù hợp?

1. Trước hết, các bạn phải nhớ rất kỹ những lưu ý sau

a) Các khối thi đều như nhau, không có khối thi nào tốt hơn khối thi nào.

Hiền được đánh giá là một học sinh khá của trường. Ba năm liền (10,11,12) đều đạt học sinh khá với điểm trung bình cuối năm rất cao. Gia đình và thầy cô đặt hy vọng vào cô bé nhỏ nhắn này. Khi chọn khối thi, Hiền rất chần chừ, không biết chọn khối nào, trong khi đó bạn bè, thầy cô và gia đình đinh ninh rằng Hiền sẽ chọn thi khối A vì học sinh học khá

như Hiền chọn thi khối A là đương nhiên. Hiền lại càng thêm khó nghĩ, có lần Hiền bàn với ba mẹ về ý muốn chọn thi khối C của mình, ba mẹ Hiền gạt phăng đi và bảo rằng khối C chỉ dành cho những học sinh học dở, học gạo mà thôi. Dưới áp lực này, Hiền chọn thi khối A, kết quả thi đại học không như kì vọng của mọi người. Chỉ riêng Hiền mới biết mình sẽ rớt vì Hiền hiểu rằng những điểm số không phản ánh được điều gì. Những bài toán kiểm tra ở trường chỉ ở một mức nhất định so với đề thi đại học.

Mọi người nhìn sức học của bạn qua điểm số, còn bạn nhìn sức học của mình bằng chính trải nghiệm thật sự của mình. Điều cần thiết là bạn hãy thành thật với chính mình.

Đây là một câu chuyện có thật, để cho chúng ta thấy rằng, tâm lý phân biệt khối thi vẫn còn rất phổ biến, nhất là ở khối A và khối C. Họ cho rằng khối A bao giờ cũng quan trọng hơn, “oách hơn”, thể hiện tầm cao trí tuệ hơn. Khối C là khối chỉ dành cho những người học dở, lấy cùn bù thông minh.

Tâm lý phân biệt khối thi này tác động xấu đến việc chọn khối thi của bạn. Về phía bản thân bạn, vô tình nó làm cho bạn không sáng suốt trong việc nhìn nhận thế mạnh của mình. Do thành kiến với khối C nên cho rằng bạn sẽ không đủ sức để học bài, không thể học hết tất cả 3 môn Văn, Sử, Địa. Trong khi thực chất nếu không có ác cảm này, bạn sẽ thấy rằng bạn rất có khả năng phù hợp với khối C. Về phía gia đình, bạn bè, vô tình họ sẽ tạo một áp lực cho bạn trong việc chọn khối thi. Nhiều trường hợp áp lực này rất lớn, nếu không đủ bản lĩnh, bạn không thể vượt qua được. Hiền trong câu chuyện trên đã bị tạo áp lực nhưng không đủ can đảm vượt qua áp lực đó. S đã biết cân nhắc sức học và hoàn cảnh để lựa chọn cho mình

một khối thi và S đã thành công. Không ai có thể biết sức học của bạn bằng chính bạn. Mọi người nhìn sức học của bạn qua điểm số, còn bạn nhìn sức học của mình bằng chính trải nghiệm thật sự của mình. Điều cần thiết là ***bạn hãy thành thật với chính mình***. Khối thi nào cũng như nhau cả, bạn phải chọn khối thi phù hợp với năng lực của mình chứ đừng nên vì quan niệm sai lầm như vừa nêu. Đừng nên tự làm cho mình khó khăn, vất vả hơn.

b) Đừng cho rằng khối thi nào cũng được.

Chúng ta tạm chia học sinh thành ba nhóm:

- *Nhóm 1*: nhóm thực sự xuất sắc về một khối nào đó.

- *Nhóm 2*: Nhóm học khá về một khối nào đó, hoặc học đều các môn. Có nhiều người quan niệm rằng có những người học đều các môn, nhưng trên thực tế, hoàn toàn không đúng như vậy, nếu chú ý lắng nghe năng lực học tập thật sự của mình, bạn sẽ nhận thấy rằng mình có những môn nổi trội hơn trong những môn mà bạn cho là học đều. Cho nên trong phần này, chúng tôi tạm thời gộp chung hai đối tượng này lại thành một nhóm. Các bạn thuộc nhóm này có thể cố gắng học tập chăm chỉ để đạt được ước mơ đỗ Đại học.

- *Nhóm 3*: nhóm học trung bình, yếu.

+ ***Đối với nhóm 1***: Thường các bạn này đã xác định cho mình rất rõ ràng về khối thi, ngành thi nên các bạn không gặp khó khăn trong việc chọn khối thi. Các bạn chỉ có việc cố gắng hoàn chỉnh kiến thức thật tốt, thật hoàn chỉnh.

Đừng cho rằng khối thi nào cũng được.

+ Đối với nhóm 2: Một số bạn đã xác định khối thi cho mình rồi. Một số lại đang phân vân. Trước hết, lời khuyên dành cho các bạn thuộc nhóm này là bạn phải thành thật với chính mình. Các bạn sẽ tự hỏi thành thật với chính mình có nghĩa là sao? Trước hết, bạn hãy cân nhắc xem bạn có điều kiện để tiếp tục ôn thi một năm nữa nếu chẳng may bạn không đỗ Đại học năm

đầu tiên hay không? Đừng để điểm số đánh lừa bạn. Đừng tự huyễn hoặc lừa dối mình. Đây là lúc bạn phải nghiêm túc nhất với chính bạn. Bạn phải chịu trách nhiệm với chính tương lai của chính bạn, vì sai một ly có thể đi một dặm.

Nếu gia đình bạn có điều kiện, có thể hỗ trợ để bạn ôn thi thêm một năm nữa thì bạn có thể dễ thở hơn, vì lúc này ít nhất thì bạn vẫn có hai sự chọn lựa. Hoặc là rất nghiêm túc chọn khối thi để đỗ ngay từ lần đầu tiên. Hoặc là bạn chấp nhận một năm trải nghiệm để chuẩn bị cho đợt tấn công tiếp theo. Nếu bạn chấp nhận trải nghiệm thì bạn có thể thoải mái chọn khối thi bạn thích rồi sẽ điều chỉnh sau. Nhưng bạn nhớ là phải cẩn thận vì bạn sẽ phải mất một năm. Bạn sẽ muộn hơn những người khác một năm, tức là một năm kinh nghiệm, một năm kiếm tiền. Đó là chưa kể số tiền gia đình phải nuôi bạn thêm một năm trời để ôn thi. Cho nên bạn cũng phải hết sức đắn đo.

+ Đối với nhóm 3: Những bạn thuộc nhóm này thường có tâm lý chọn khối thi nào cũng được. Điều này phải căn cứ vào mục tiêu của bạn là gì? Tuy nhiên mục tiêu đó phải rõ ràng, cần có sự tham khảo một cách thấu đáo ý kiến của người lớn. Mục tiêu đó còn phải dựa vào khả năng và tình trạng của bản thân.

Đừng để điểm số đánh lừa bạn. Đừng tự huyễn hoặc lừa dối mình. Đây là lúc bạn phải nghiêm túc nhất với chính bạn. Bạn phải chịu trách nhiệm với chính tương lai của chính bạn, vì sai một ly có thể đi một dặm.

---

c) Đừng chạy theo phong trào

Nhiều học sinh không có một hướng đi cụ thể cho mình trong việc chọn khối thi mà chỉ chạy theo phong trào. Có trường hợp chọn khối thi theo nhóm bạn bè để “cùng đi học ôn cho vui”. Có trường hợp chọn khối thi theo yêu cầu của cha mẹ để thi vào những ngành tiếng tăm của các trường tiếng tăm. Có rất nhiều bạn học rất dở Toán, Lý, Hóa nhưng vẫn chọn thi khối A, theo các bạn thì “Như vậy có rớt cũng đỡ quê chứ thi khối C học bài như con vẹt chán lắm.”

Chọn khối thi phù hợp

Chọn khối thi phù hợp như người bắn tên trúng đích

Điều này có ảnh hưởng không tốt trong quá trình lựa chọn khối thi của học sinh. Chúng làm cho học sinh không xác định cụ thể, không có bản lĩnh nhận diện ra mình như thế nào và đang ở đâu. Cho nên ngay từ đầu, học sinh phải có ý chí vững vàng để tự đánh giá bản thân mình, có đủ bản lĩnh vượt qua sự hào nhoáng của khối thi mà chọn khối thi phù hợp với khả năng học tập của mình.

2. Hãy xem xét ngành học của bạn có thể có bao nhiêu khối thi

Có một số ngành học có thể có đến mấy khối thi, chẳng hạn như luật, hành chính,... có cả khối C và khối A. Tại sao bạn phải quan tâm đến điều này? Rất đơn giản, bạn có thể chọn được ngành mình thích với khối thi phù hợp năng lực của mình.

Mỗi người đều có sở trường và sở đoản riêng. Người khôn ngoan là người biết dùng sở trường của mình trong cuộc sống.

Duẩn học tốt các môn thi khối C nhưng lại học không tốt các môn của

khối A. Duẩn lại thích theo học ngành luật. Một số bạn cùng trang lứa với Duẩn cũng đăng ký vào luật, khối A. Duẩn không cần quan tâm đến điều đó, chọn khối C, cũng thi vào trường luật. Một số người có sự “phân biệt, kỳ thị khối thi” lại chê bai là Duẩn học dở nên mới chọn khối thi học bài thuộc lòng nhiều. Duẩn tự nghĩ, trong cuộc sống này mỗi người đều có sở trường và sở đoản riêng. Người khôn ngoan là người biết dùng sở trường của mình trong cuộc sống nên Duẩn lặng lẽ ôn tập thật kỹ lưỡng bài vở. Kết quả không phụ lòng Duẩn. Trong khi nhiều bạn thi khối A không đỗ, Duẩn được học ngành mình yêu thích cùng với những bạn thi đầu vào là khối A. Sau khi tốt nghiệp ngành luật, không ai quan tâm tới khối A hay khối C nữa, mà họ chỉ quan tâm đến năng lực làm việc mà thôi.

Đúng là trong cuộc sống này mỗi người đều có sở trường và sở đoản riêng. Người khôn ngoan là người biết dùng sở trường của mình trong cuộc sống.

3. Nhận diện khối thi của mình.

a) Yêu cầu của mỗi khối thi.

Để dễ dàng cho việc tìm hiểu yêu cầu cần có của mỗi khối thi, ở đây tạm thời chia làm hai nhóm khối thi: nhóm khối thi không có môn năng khiếu và nhóm khối thi có môn năng khiếu. Nhóm khối thi không có môn năng khiếu bao gồm: khối A, B, C, D. Nhóm khối thi có môn năng khiếu bao gồm: khối V, T, M, N, H, R.

Đối với nhóm thi có môn thi năng khiếu.

Việc lựa chọn nên dựa vào năng khiếu hiện có của bạn. Điều này rất rõ ràng. Nếu như năng khiếu của bạn chưa bộc lộ một cách rõ ràng do chưa có điều kiện nhưng xét thấy:

- Bạn có đam mê cháy bỏng về nó.
- Bạn có một số biểu hiện ban đầu có thể chứng tỏ rằng bạn có năng khiếu đó thì bạn có thể chọn được cho mình một khối thi phù hợp thuộc nhóm khối thi có môn năng khiếu. Một số ngành đặc thù đòi hỏi có năng khiếu cao, thì việc chọn nó phải căn cứ vào năng khiếu, đam mê hiện tại của bạn. Bạn sẽ không tồn tại được trong ngành này nếu bạn không có năng khiếu thật sự. Người ta nói “cần cù bù thông minh”. Câu nói này xét về mặt nào đó cũng có ý nghĩa đúng, nhưng bạn nên nhớ rằng người ta mài ngọc để thành ngọc chứ không ai mài đá sỏi mà thành ngọc cả. Thiên tài bằng 1% bẩm sinh cộng với 99% cần cù khổ luyện, nhưng 99% khổ luyện không thể bằng thiên tài – 1% thông minh bẩm sinh.

Đối với nhóm thi không có môn thi năng khiếu.

Bạn cần có sự linh hoạt, nhanh nhạy trong tư duy. Bạn đừng bao giờ cho rằng những môn học bài như Sử, Địa không cần có sự linh hoạt, nhanh nhạy. Môn học nào cũng vậy, người học ít nhiều phải có khả năng ứng biến cho phù hợp với từng vấn đề của môn học đó. Bạn không phải là một con vẹt nên đề thi không thể nào ra theo kiểu đánh giá một con vẹt.

Có một câu chuyện như thế này: Ở Đà Lạt có một gia đình nuôi một con vẹt biết nói, rất khôn. Một hôm, có người khách lạ tới chơi, vẹt ta nghe người trong nhà bảo là có khách đến nên bắt chước theo. Hôm sau có người lạ mặt nữa đến, vẹt ta hét toáng lên “có khách, có khách”, cả chủ lẫn khách đều ngạc

---

Thiên tài bằng 1% bẩm sinh cộng với 99% cần cù khổ luyện, nhưng 99% khổ luyện không thể bằng thiên tài trừ 1% thông minh bẩm sinh.

---

nhiên trước sự khôn ngoan và ma mãnh của con vẹt. Đến ngày sau nữa, cả nhà đang ăn cơm thì nghe tiếng con vẹt kêu “có khách, có khách”. Cả nhà nhìn ra nhưng không thấy ai cả, chỉ thấy con chó của người hàng xóm đang chạy qua. Theo suy luận sơ khai của con vẹt thì khách là những người không thuộc gia đình của ông chủ. Cho nên những ai không thuộc gia đình người chủ đều được gọi là khách. Con chó của nhà hàng xóm vì vậy cũng được xem là khách.

Câu chuyện vui này cho thấy rằng ngay cả việc học thuộc lòng cũng cần phải động não, biết cách suy luận phù hợp mới tránh được sự nhầm lẫn các cớ như trường hợp của chú vẹt đáng yêu trên. Nếu bạn không nhanh nhạy, linh hoạt trong việc học các môn học bài nhiều, có thể bạn sẽ rơi vào hai trường hợp sau:

- Làm những bài thi giống như những gì đã học dù đề ra không giống.
- Đề ra khác những gì đã học thì không thể suy luận được, đành ngồi cắn bút, dù cho nội dung đề thi, thậm chí có liên quan đến nội dung đã học. Hoặc nếu có trả lời cũng bê nguyên xi nội dung đã học đưa vào mà không biết uốn nắn, cắt xén cho phù hợp với yêu cầu của từng đề.

Bạn có khả năng lĩnh hội một cách nhanh chóng những gì liên quan đến môn học của các khối thi. Đây cũng là một biểu hiện để có khả năng tiếp cận những môn học thuộc khối thi bạn sẽ chọn. Lĩnh hội nhanh chóng ở đây có nghĩa là bạn phải hiểu được những gì thầy cô giảng một cách nhanh chóng và sâu sắc; đồng thời có khả năng tái hiện lại một cách sáng tạo những điều đó qua những bài làm của mình.

Bạn phải nắm được rất chắc nội dung cơ bản của từng môn thi thuộc khối thi của mình. Điều này thể hiện:

- + Bạn có thể giải quyết được những bài toán, những vấn đề cơ bản nhất của môn học đó.
- + Bạn có thể nắm một cách bao quát đầy đủ những nội dung cơ bản của từng môn học.

Đây là hai điều kiện cơ bản để bạn có thể quyết định xem mình chọn khối thi nào. Nhờ hai điều kiện này bạn có thể nâng cao thêm kiến thức để đủ thi Đại học. Nghe có vẻ dễ dàng đấy, nhưng cái khó ở đây chúng ta có thể biết mình đang đứng ở đâu không? Có bạn học lớt phớt lại cho rằng mình vội nắm được vấn đề cơ bản. Điều này rất nguy hiểm vì bạn đang tự đào hố chôn mình đấy. Cho nên chúng tôi xin phép nhắc lại một lần nữa hết sức nghiêm túc là bạn hãy thành thật với chính mình. Đây là điều mà bạn phải tâm niệm trong suốt thời gian suy nghĩ lựa chọn khối thi.

YÊU CẦU CỦA TỪNG KHỐI.

Khối A (Toán, Lý, Hóa).

Mỗi khối có rất nhiều yêu cầu, ở đây chúng tôi chỉ đưa ra một yêu cầu cơ bản có ích cho bạn trong việc lựa chọn khối thi mà thôi.

Khả năng suy luận cao.

Đây là một yêu cầu rất cơ bản. Nó có thể giúp bạn giải quyết những bài toán lạ trên cơ sở bài toán đã biết. Khi học phải nắm phương pháp chứ đừng nắm từng bài toán cụ thể. Nếu bạn không ý thức được điều này, bạn sẽ khó có đủ sức để lựa chọn khối A. Đối với môn Toán thì khả năng suy luận càng cao hơn.

Sự chăm chỉ, chịu khó.

Nếu bạn cho rằng những người học giỏi Toán, Lý, Hóa là những người lười biếng thì e rằng bạn phải xem xét lại. Chính họ là những người say mê giải các bài Toán nhất. Đặc biệt là khi đã xác định thi khối A thì họ miệt mài, thường xuyên giải các bài tập cao của các môn để nhớ và rút ra kinh nghiệm.

Giải một bài tập chưa rút ra được điều gì. Giải hai bài tập, chưa rút ra được điều gì? Giải ba bài tập vẫn chưa rút ra được điều gì? Thì bạn cố gắng giải thêm, thêm thật nhiều vào, có thể bạn rút ra được điều gì đó có ích cho môn học của bạn. Nếu chưa làm được điều thì bạn hoặc xem xét lại khối thi hoặc chăm chỉ và chịu khó hơn.

Có khả năng tổng hợp cao.

Khả năng tổng hợp cao thể hiện ở chỗ giải một bài tập, bạn có thể rút ra được điều gì đó có tính phương pháp để ứng dụng cho các bài tập khác tương tự. Đây là một đặc tính rất quan trọng mà các bạn cần phải chú ý vì nó không chỉ có ý nghĩa cho các bạn trong việc học các môn thuộc nhóm khoa học tự nhiên mà còn có ích cho bạn trong cuộc sống, công việc sau này. Hãy rút ra hướng đi từ những mớ hỗn độn là lời khuyên luôn luôn có ích dành cho bạn.

Khối B (Toán, Hóa, Sinh).

Khối B cũng có nét tương đồng như khối A, chỉ khác ở chỗ môn Lý và môn Sinh. Do đó yêu cầu của hai khối cũng khác nhau ở hai môn học này.

Phải thấy rằng chưa chắc học giỏi môn Toán, Lý, Hóa là học giỏi môn Sinh. Nhiều người đã rơi vào trường hợp này. Nói thế để chúng ta thấy rằng ở đây có sự khác biệt.

Trước hết, môn Sinh thiên về lý thuyết nhiều hơn, cho nên bạn phải có khả năng nhớ lý thuyết để vận dụng vào bài tập.

Thứ hai, các bài toán của môn Sinh ít đa dạng và phong phú so với Toán nên các bạn phải cố gắng nắm bắt một số dạng.

Thứ ba, môn Sinh đòi hỏi mức độ cần cù hơn trong việc học tập. Tất nhiên môn nào cũng phải cần cù nhưng môn Sinh lại đòi hỏi một cái gì đó cần cù, tỉ mỉ, cẩn thận hơn.

Có nhiều bạn chọn đăng ký một lúc hai khối A và B. Chúng ta cùng xem xét điều này như thế nào? Như trên đã đề cập, nếu bạn chọn hai khối A và B thì có nghĩa là bạn phải học tổng cộng là năm môn. Sức lực của bạn sẽ chia thành năm phần. Nếu chọn một trong hai khối thì bạn chỉ cần học ba môn, tức là sức của bạn sẽ chỉ chia thành ba phần. Khối cần nói bạn cũng thừa nhận một điều rằng, học hai khối tốn sức gần gấp hai lần học một khối. Về mặt lý thuyết, tốn sức gấp hai lần thì khả năng giảm tập trung cho từng môn cũng sẽ là 2 lần. Sức lực của con người có hạn. Một trong những kinh nghiệm thành công của nhiều người là đừng tự “kéo căng” mình ra, có nghĩa là đừng làm phân tán sức lực của mình. Dù muốn hay không, bạn cũng đã thừa nhận rằng học hai khối sẽ tốn sức rất nhiều, và nhiều khi hiệu quả ôn tập cho từng môn không cao.

Thế nhưng trên thực tế, vẫn có nhiều bạn bất chấp khó khăn, chọn thi hai khối. Các bạn chọn thi hai khối, có thể có nhiều lý do, nhưng một trong những lý do cơ bản là bạn đó chưa xác định cho mình một hướng đi thật sự rõ ràng ngay từ đầu. Vì không xác định rõ ràng nên mới có suy nghĩ, không đỗ trường này thì trường khác, không đậu khối A thì đậu khối B. Tất nhiên có trường hợp chọn thi hai khối đơn giản là chỉ vì muốn thử sức. Thế thì chúng ta lại phải đặt câu hỏi, thử sức

để chúng tỏ điều gì trong trường hợp này? Chẳng may vì thử sức mà bạn không thể tập trung đầu tư cho một khối thì sao? Không ai muốn điều đó xảy ra, nhưng nó có khả năng xảy ra và chúng ta cũng phải tính tới khả năng đó. Mỗi khi bạn muốn thử sức để chúng tỏ năng lực của mình thì bạn nên cùng chúng tôi nghĩ rằng, cuộc đời là một quá trình dài với hàng loạt cố gắng và cơ hội để thể hiện bản thân. Việc thi Đại học chỉ là cột mốc ban đầu, rất cơ bản để chúng ta bước đi trong cuộc sống. Cho nên không cần thiết phải chúng tỏ mình trong giai đoạn đó. Bạn nên nhớ rằng, đậu một lúc nhiều trường Đại học, thi cả hai khối đều đậu không có nghĩa là sau khi ra trường bạn sẽ có kết quả giỏi, không có nghĩa là khi ra trường bạn lại làm việc có năng lực. Cơ hội chúng tỏ trong đời người còn nhiều lắm! Một con chim khôn là con chim biết chọn thời điểm để hát. Người khôn ngoan là người biết chọn thời điểm để thể hiện bản lĩnh của mình. Quay trở lại trường hợp chọn hai khối để có nhiều cơ hội vào Đại học hơn. Nếu bạn nghĩ vậy thì thật sự là bạn chưa tin tưởng lắm vào khả năng của mình. Nếu tin tưởng vào khả năng của mình thì bạn không bao giờ nghĩ rằng nếu khối này không đậu thì còn khối khác. Hơn nữa, khối A và khối B thường là tương ứng với những ngành rất khác nhau về tính chất, yêu cầu. Liệu bạn có phải là con người đa năng đến mức như thế hay không? Đừng cho rằng mình là đa năng nhé, vì điều đó là phi hiện thực. Nếu đa năng, bạn sẽ không thể làm được gì đâu, phải tìm ra sở đoản, sở trường của mình.

Lời khuyên cuối cùng dành cho những bạn có ý định chọn hai khối thi cùng lúc là hãy trả lời thật rõ ràng vì sao chọn cả hai khối. Viết những lý do này ra giấy, rồi sau đó, xem xét lý do nào không chính đáng và gạch bỏ nó. Nếu còn có một lý do thật sự chính đáng nào đó thì bạn hãy thi, còn nếu như

tất cả các lý do đưa ra đều bị gạch bỏ hết thì lời khuyên cho bạn là đừng phung phí sức lực của mình. Hãy tập trung vào “chuyên môn”.

Khối C (Văn, Sử, Địa).

Phải nói rằng đây cũng là một khối rất đặc trưng.

Đối với môn Văn:

Về bài bản mà nói, bạn phải có năng khiếu môn Văn. Năng khiếu này thể hiện qua cách bạn cảm thụ, nhìn nhận, đánh giá một tác phẩm nào đó mặc dù chưa học. Năng khiếu còn thể hiện ở chỗ khả năng xúc cảm cao và khả năng biểu đạt xúc cảm bằng ngôn ngữ.

Tuy nhiên, nếu bạn thật sự muốn chọn một ngành nghề nào đòi hỏi năng khiếu môn Văn như: sáng tác văn học, lí luận phê bình văn học, báo chí, v.v... thì bạn mới cần nhắc tới điều này. Nếu bạn chọn những ngành không liên quan đến môn Văn như giáo viên Sử, Địa, các ngành nghề khác thuộc khối C thường thì bạn không cần quan tâm đến việc có năng khiếu môn Văn hay không? Trong trường hợp này, bạn chỉ cần chịu khó học bài một chút là có thể thi được môn Văn.

Đối với môn Địa và môn Sử:

Bạn đừng sợ! Nhiều bạn cho rằng môn Địa và môn Sử nhiều bài quá học không hết. Tất nhiên là môn Địa và môn Sử thì phải học thuộc nhiều thứ, nhưng bạn yên tâm vì nó chỉ nhiều đối với những bạn không biết cách học mà thôi. Vậy thế nào là biết cách học? Tức là:

Bạn phải biết đâu là nội dung chính, đâu là nội dung phụ?

Bạn phải biết hệ thống hóa các nội dung đã học.

Bạn phải đủ kiên nhẫn để nhớ bài học.

Đối với môn Địa, bạn phải có khả năng liên hệ thực tế, trước hết là để nắm vững bài học, sau nữa là để cho bạn khỏi bị quên. Lưu ý đến cách thức làm bài tập của môn Địa. Đây là cách học mà bạn nên theo nếu bạn định thi khối C.

Khối D (Toán, Văn, Anh).

Những bạn chọn thi khối D cũng có 2 hướng:

- *Theo những chuyên ngành đòi hỏi sử dụng ngoại ngữ như:* Kinh doanh quốc tế, giáo viên ngoại ngữ, thông dịch viên, biên dịch. Những bạn này, tôi khuyên các bạn nên chọn thi khối D nếu mình thật sự giỏi và có năng khiếu về ngoại ngữ và các bạn hãy cố gắng để đạt được nó. Không phải ai cũng dễ dàng học giỏi ngoại ngữ. Nếu có khả năng về ngoại ngữ, hãy cố gắng phát huy nó. Chắc chắn bạn sẽ thành công.

Diệp là một cô gái nhỏ nhắn, xinh xắn. Từ khi học cấp 2 Diệp đã học rất giỏi môn tiếng Anh. Khi đi thi Đại học, Diệp quyết định thi khối D. Nhưng buồn thay Diệp học yếu môn Toán, cho nên Diệp không đạt được ước nguyện của mình vì chỉ đỗ trường Cao đẳng kinh tế đối ngoại. Không dừng ở đó, Diệp vừa học trường Cao đẳng kinh tế đối ngoại, vừa ôn luyện khối D. Không phụ công học tập, Diệp đã đỗ vào trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn ngành Anh ngữ. Sau khi ra trường, chị có cơ hội phát huy sở trường của mình và chị đã thành công trong công việc.

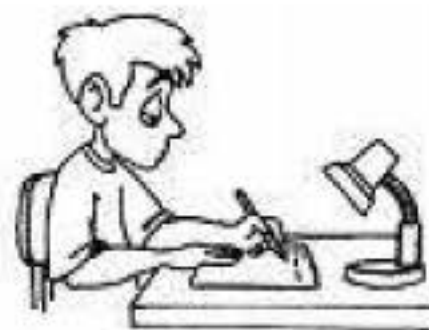
- *Nếu bạn theo những ngành không đòi hỏi sử dụng ngoại ngữ chủ yếu như ngân hàng,... thì bạn chỉ cần vốn tiếng ngoại ngữ kha khá là đủ rồi.*

Trên đây là một số yêu cầu và lời khuyên cơ bản giúp bạn nhìn nhận một cách đúng đắn từng khối thi. Việc tiếp theo là

các bạn hãy xem xét các bạn đang đứng ở đâu và với vị trí đó, các bạn chọn khối thi nào để vừa đáp ứng yêu cầu đỗ đại học, vừa phù hợp sở thích của bạn.

b) Hãy lập bảng khả năng của bạn.

Việc xác định khả năng của mỗi người là một việc không hề dễ vì nó phụ thuộc vào nhiều yếu tố chủ quan của mỗi người. Chúng ta luôn luôn mập mờ về chính chúng ta. Chúng ta luôn tạo ra những giá trị ảo xung quanh chúng ta mà không biết rằng những giá trị thật đôi khi rất phũ phàng đang đợi sẵn chúng ta. Cho nên trước khi xác định khả năng của mình, bạn cố gắng nhớ một số lưu ý sau:

Nhìn thẳng vào bản thân mình bao nhiêu bạn càng có cơ hội hoàn thiện khả năng của mình bấy nhiêu.

- Phải trả lời càng chi tiết càng tốt những câu hỏi, gợi ý mà chúng tôi đưa ra. Bạn hãy bỏ thói quen trả lời qua loa vắn tắt. Vì nếu trả lời qua loa, bạn sẽ không biết được mình đang thiếu cái gì và cần cái gì. Thậm chí trong nhiều câu hỏi bạn phải thực hiện các yêu cầu của chúng tôi một cách nghiêm túc ra giấy, rồi trên cơ sở đó các bạn mới tiến hành đánh giá. Đừng sợ nhọc công mà hãy sợ rằng ta sẽ sai lầm vì ta sợ nhọc công.

- Phải thẳng thắn, khách quan. Bạn đang đánh giá bạn chứ không phải người khác đánh giá bạn nên bạn đừng ngại ngùng, đừng mặc cảm mà ngược lại nhìn thẳng vào bản thân mình bao nhiêu bạn càng có cơ hội hoàn thiện mình bấy nhiêu.

- Nếu bạn không tự đánh giá được, bạn có thể thực hiện những yêu cầu của chúng tôi ra giấy. Sau đó chuyển cho bạn của mình nhờ đánh giá, nhận xét hộ. Đây là một cách để bạn hiểu rõ khả năng của bạn hơn.

Nếu bạn đã nhớ được những lưu ý này rồi thì bạn cùng chúng tôi thực hiện bước những bước sau.

Bước 1: Bạn hãy trả lời (nhớ viết ra giấy) lần lượt các câu hỏi sau:

Câu 1. Bạn chọn khối thi/ngành thi nào? Nếu câu trả lời chỉ có một khối thi thì các bạn chuyển sang câu 2. Nếu câu trả lời gồm nhiều khối thi thì các bạn chuyển sang câu 13.

Câu 2. Vì sao bạn chọn khối thi đó?

Câu 3. Bạn đã chuẩn bị gì cho khối thi bạn chọn chưa? Nếu câu trả lời là có thì các bạn chuyển sang câu số 4. Nếu câu trả lời là chưa thì các bạn chuyển sang câu số 8.

Câu 4. Bạn đã chuẩn bị như thế nào (ở nhà tự nghiên cứu, đi học thêm,... trong thời gian bao lâu?)

Câu 5. Bạn thấy sự chuẩn bị như thế đã đủ chưa? Nếu đủ rồi thì bạn chuyển sang bước 2. Nếu chưa đủ thì bạn tiếp tục trả lời câu 6.

Câu 6. Bạn còn thiếu những gì cần thiết? Nếu bạn muốn bổ sung kiến thức còn thiếu thì bạn phải mất khoảng bao nhiêu thời gian?

Câu 7. Khoảng thời gian đó có khớp với thời gian bạn thi Đại học không? Nếu khớp thì các bạn chuyển sang bước 2. Nếu không khớp thì các bạn chuyển sang câu 8.

Câu 8. Bạn có lo lắng gì không?

Câu 9. Bạn có chuẩn bị phương án nào để có thể bổ sung những kiến thức cần thiết cho kịp thi không? Nếu chưa thì bạn chuyển sang trả lời câu 12.

Câu 10. Nếu có thì bạn thấy phương án đó có khả thi hay không? (Có vừa với sức khỏe của bạn, vừa với quỹ thời gian của

bạn, phù hợp với điều kiện kinh tế của gia đình bạn,...). Nếu phương án của bạn khả thi thì các bạn chuyển sang bước 2. Nếu không khả thi thì bạn chuyển sang câu 11.

Câu 11. Bạn điều chỉnh phương án đó ra sao? Phương án mới có thuận lợi hơn cho bạn không? Nếu thuận lợi thì bạn chuyển sang bước 2. Nếu không thuận lợi thì bạn chuyển sang câu 12.

Câu 12. Bạn có ý định chọn một khối thi khác nữa không? Nếu có thì chuyển sang bước 3. Nếu không thì bạn hãy chuyển sang bước 2.

Câu 13. Bạn đã bao giờ cân nhắc giữa các khối thi này chưa? Nếu câu trả lời là chưa thì bạn chuyển sang bước 3. Nếu câu trả lời là rồi thì bạn chuyển sang câu 14.

Câu 14. Bạn thấy bạn nghiêng về khối nào hơn? Vì sao như vậy? (Gợi ý trả lời: do xuất phát từ sở thích, khả năng học tập, áp lực của gia đình, chạy theo bạn bè, vì ngành của mình thích phải thi khối đó,...). Chuyển sang bước 3.

Bước 2. Bạn thực hiện (viết ra giấy) một cách chi tiết các yêu cầu sau:

1. Bạn hãy ghi ra giấy tất cả những nội dung của từng môn học trong khối thi của bạn (nhớ không được phép lật sách giáo khoa). Sau khi ghi xong, bạn đối chiếu xem bạn ghi được bao nhiêu phần trăm, có theo thứ tự trong sách giáo khoa hay không? Bạn tự cho điểm dựa theo % mà bạn đối chiếu so sánh.

2. Bạn chịu khó ghi lại những nội dung cơ bản nhất của từng môn học trong khối thi của bạn. Sau đó xem xét:

- Chúng có được ghi theo thứ tự như trong sách giáo khoa hay không?
- Bạn ghi được bao nhiêu phần trăm nội dung chính trong sách giáo khoa.

3. Bạn hãy đảm bảo rằng tất cả những bài toán, yêu cầu trong sách giáo khoa của từng môn thi thuộc khối thi bạn chọn đều được bạn hoàn thành một cách nhanh chóng và chính xác. Bạn xét xem bạn hoàn thành bao nhiêu phần trăm các yêu cầu đó? Nếu môn học nhiều yêu cầu quá thì bạn chọn lựa những yêu cầu nào tương đối khó so với những yêu cầu khác để thực hiện. Bạn phải tiến hành điều này rất cẩn thận.

4. Bạn tập hợp các bài kiểm tra liên quan đến các môn mà bạn sẽ thi và xem xét:

- Bạn hoàn thành các bài kiểm tra đó được bao nhiêu phần trăm?
- Những nội dung mà lúc đó bạn chưa đạt được, bây giờ bạn có khả năng đáp ứng được bao nhiêu phần trăm.

(Tất nhiên bài kiểm tra đó phải là của bạn mà không có sự trợ giúp nào.)

5. Bạn thử giải từ 3-5 đề thi Đại học của các năm trước và tự đánh giá xem:

a/ Bạn giải được bao nhiêu phần trăm?

b/ Bạn giải được là nhờ suy luận hay là nhờ đã gặp bài toán đó trước đây?

c/ Những nội dung bạn chưa đáp ứng được là do đâu?

+ Do bạn quên công thức.

+ Do bạn không suy luận được, không biết cách giải, hướng giải.

Sau khi hoàn tất những yêu cầu này, bạn cộng tất cả con số phần trăm của từng mục lại và chia cho 5 sẽ được con số trung bình.

Lưu ý: Ở câu 5 nếu bạn trả lời là do suy luận thì bạn được cộng thêm 10% vào con số phần trăm của câu 5. Ở 5c++ nếu bạn không hoàn tất được do không suy luận ra thì bạn sẽ trừ 10% trong tổng phần trăm của câu 5.

Chẳng hạn:

Ở câu 5: - câu 5a 70%

- Câu 5b nhờ suy luận sẽ cộng 10%

- Câu 5c ++ trừ 10%

Phần trăm của câu 5 là: $70\% + 10\% - 10\%$.

Dựa vào điểm của tất cả năm câu hỏi này, bạn sẽ xác định được học lực của mình tới đâu.

- 100%: Xin chúc mừng bạn! Bạn sẽ thành công với khối thi mà bạn đã chọn. Tất nhiên khi việc tự đánh giá bạn phải rất thành thật.
- 80-90%: Bạn cũng sẽ thành công nhưng cần phải cố gắng thêm.
- 60-79%: Bạn phải hết sức cảnh giác, mọi thứ đều mong manh, trừ khi bạn có một phương án để bổ sung kiến thức còn thiếu như đã đề cập ở bước một.
- Dưới 50%: Bạn phải rất cẩn thận vì bạn đang có hai lựa chọn hoặc là tiếp tục khối thi này để chấp nhận thất bại với tỉ lệ cao, hoặc chọn khối thi khác phù hợp với năng lực của mình (đề cập ở bước 3).

Bước 3. Đối với những bạn chọn nhiều khối thi cùng một lúc thì cũng thực hiện đầy đủ những yêu cầu như ở bước 2, rồi xem xét xem môn học nào mình nắm chắc nhất. Sau đó tập trung vào khối thi mà mình cho là nắm chắc nhất. Đây là cơ sở để bạn chọn khối thi phù hợp với năng lực của bạn.

III. CHỌN NGHỀ QUYẾT ĐỊNH TƯƠNG LAI

1. Những lưu ý khi chọn nghề

a) Bạn phải chạy theo năng lực của bạn để năng lực đó có cơ hội phát huy. Như vậy, bước chân của bạn sẽ nhẹ nhàng và dễ dàng hơn.

Căn cứ vào thị trường hay sở thích

- Thị trường lao động là nơi diễn ra sự trao đổi sức lao động giữa người sử dụng lao động và người lao động căn cứ trên những quy định của pháp luật. Nói đến thị trường lao động là nói đến cung cầu lao động. Cầu lao động là nhu cầu của thị trường sức lao động, về: số lượng lao động, chất lượng lao động, chủng loại lao động (loại ngành nghề).

Căn cứ vào thị trường lao động là căn cứ vào nhu cầu của thị trường lao động. Ở đây, chúng tôi nhấn mạnh đến loại ngành nghề mà thị trường lao động đòi hỏi.

Vấn đề này đặt ra một câu hỏi là: chọn ngành nghề theo sở thích hay theo nhu cầu của xã hội?

Phải cân nhắc để biết mình có cái gì để đem ra xã hội và phải biết xã hội cần gì để ta liệu sức mà đáp ứng.

+ *Nếu chọn theo sở thích:* Vấn đề học hành sẽ thuận lợi hơn, kết quả thu được sẽ tốt hơn, tuy nhiên nhiều khi sở thích của mình không phù hợp với nhu cầu của thị trường nên rất khó kiếm việc làm. Hơn nữa, nhiều khi sở thích không phải là sở trường. Vì sở thích có thể nhất thời. Sở thích có thể được hình thành do một yếu tố ngoại cảnh nào đó tác động. Đa phần các bạn trẻ có sở thích không ổn định nhất là sở thích về nghề nghiệp. Sở

thích nhiều khi mang tính chủ quan, không tương xứng với năng lực học tập của người học.

Cho nên khi chọn ngành nghề, phải xác định sở trường của mình chứ không nên hoàn toàn dựa vào sở thích.

Phải biết mình có cái gì để đem ra xã hội và phải biết xã hội cần gì để ta liệu sức mà đáp ứng. Có người đặt vấn đề: Vậy chọn nghề để thi phải dựa vào nhu cầu của thị trường hay sở thích, sở trường của bản thân?

Chúng ta thấy rằng nếu học những ngành mà xã hội không cần hoặc cần ít thì liệu bạn có khả năng chen chân vào vùng khan hiếm vốn khó khăn đó không? Ngược lại, nếu bạn chọn nghề theo yêu cầu của xã hội mà không phù hợp với sở trường thì liệu bạn có phát huy được khả năng của bạn không? Quả là một việc không hề đơn giản cho các bạn.

- Lời khuyên ở đây là phải biết cách dung hoà những gì mình có và những gì xã hội cần. Có nghĩa là bạn chọn ngành nghề tương đồng với tính cách, với sở trường của bản thân, đồng thời phù hợp với yêu cầu của xã hội.

- Nếu không dung hòa được thì nên làm gì? Một lần nữa lại làm phiền bạn quay về xem xét chính bạn. Bạn có chắc chắn rằng mình có khả năng thật sự để biến không thành có, để có thể cạnh tranh, tồn tại trong một ngành nghề thiếu số của thị trường lao động hay không? Nếu chắc chắn, thì chúng tôi thành thật khuyên bạn nên chọn ngành nghề theo sở thích và sở trường của bạn. Nếu bạn không đủ sức làm điều gì đó thì bạn nên lắng nghe “tiếng gọi của thị trường sức lao động”. Vì sao? Bạn cứ thử nghĩ xem bạn học để làm gì nếu không tìm được việc làm trong thị trường sức lao động.

Giới trẻ phải biết mình ở đâu

Trong các buổi giao lưu, các câu hỏi được đưa ra, qua đó có thể thấy mâu thuẫn giữa năng lực với sở thích của giới trẻ là vấn đề đang được quan tâm. “Điều quan trọng nhất, khó khăn nhất của giới trẻ là phải biết mình đang đứng ở đâu. Nghĩa là phải biết năng lực của mình đang có những gì. Không chỉ nói riêng năng lực trí tuệ, giới trẻ cần tính tới năng lực kinh tế, năng lực sức khỏe... Bởi vì một thực tế là nhiều gia đình, dù có con đỗ Đại học nhưng vẫn không đủ sức cho con theo học vì không đáp ứng được nhu cầu học tập, sinh sống. Do đó để tránh được những rủi ro của việc nhầm đường, các em phải tự khám phá bản thân”. (Hoàng Ngọc Vinh, Vụ trưởng Vụ Giáo dục chuyên nghiệp). Mong muốn của giới trẻ không phải lúc nào cũng cân bằng với năng lực. Do đó các bạn trẻ cần phải xem xét kỹ lưỡng, cân bằng giữa hai bên để có thể chọn cho mình một hướng đi phù hợp nhất. Xu hướng chọn nghề của giới trẻ hiện nay là “mì ăn liền”. Nghĩa là họ không tìm hiểu về nghề nghiệp, không hiểu về bản thân mình. Họ chỉ cần có một trường học để giải phóng áp lực, ra trường chỉ cần một nghề nghiệp để giải phóng nhu cầu công ăn việc làm và kiếm sống. Vô hình chung họ đã hy sinh cả sở thích của mình mà vẫn không chọn đúng ngành nghề theo học” (TS. Trịnh Hòa Bình, Viện Xã hội học). Cũng xuất phát từ tâm lý ăn xổi ở thì nên các bạn có xu hướng bắt chước lẫn nhau. Chỉ cần nghe thấy tên một nghề, nhìn thấy cách vận hành của nó có khi bạn đã thích mà không hề đếm xỉa việc bản thân có thích hợp với yêu cầu của công việc hay không.

(Cẩm Quyên – Vietbao.vn)

Có bạn chọn con đường nước đôi, học ngành mình thích sau đó có thể làm trái nghề nếu không cạnh tranh được trong ngành mình thích. Trước khi suy nghĩ về vấn đề này, chúng ta cùng xem xét yêu cầu của thị trường sức lao động trong những năm tới sau khi chúng ta gia nhập WTO. Dưới tác động của toàn cầu hóa, các ngành nghề đòi hỏi trình độ của người lao động cao và không ngừng được nâng cao. Có nghĩa là, người lao động không những được đào tạo một cách bài bản mà còn thường xuyên nâng cao trình độ chuyên môn của mình trên những nền tảng sẵn có. Như vậy, việc chọn con đường nước đôi là việc “chẳng đặng đừng”. Nó không giúp bạn giải quyết được vấn đề nghề nghiệp tương lai một cách nghiêm túc. Tất nhiên, nếu bạn không nghiêm túc với nghề nghiệp tương lai của mình thì sự cân nhắc sẽ chẳng có ý nghĩa gì.

*Giới trẻ phải biết
mình ở đâu*

Trong các ngành đặc thù như luật, y, cơ khí,... những ai thiếu chuyên môn chắc chắn sẽ bị thua thiệt so với những người khác. Còn đối với các ngành liên quan đến hành chính, văn phòng, thư ký,... mọi người dường như có sự bình đẳng như nhau dù ở mức độ nhập môn hay đã thâm niên trong nghề, tuy nhiên bạn phải có khả năng thành công trong những ngành nghề đó.

(Trịnh Thế Hiệp, chuyên viên tư vấn nhân sự)

***b) Đừng chạy theo số đông
mà hãy chạy theo năng lực.***

Số đông bao giờ cũng có một sức hút mạnh mẽ. Nhưng chắc chắn một điều rằng số đông không phải lúc nào cũng đúng và không phải lúc nào cũng là một trào lưu phù hợp với xu thế chung. Phải cẩn thận và tỉnh táo trước sự quyến rũ của số đông.

*Phải cẩn thận và tỉnh táo trước
sự quyến rũ của số đông.*

Vũ đến ngày hoàn thiện hồ sơ đăng kí mà vẫn chưa có quyết định cuối cùng về ngành sẽ thi. Thời điểm đó, các trường Đại học Sư phạm lên ngôi và thu hút được số đông thí sinh tham gia. Xung quanh Vũ, nhiều bạn bè chọn ngành Sư phạm. Thấy hứng khởi, Vũ cũng đăng ký vào Sư phạm Sứ. Trong quá trình học, Vũ phát hiện ra mình đã sai lầm khi muốn trở thành một giáo viên dạy Sứ. Do thái độ học tập uể oải nên cuối khóa Vũ chỉ nhận được tấm bằng trung bình. Ra trường không thể đứng lớp được, Vũ xin về làm trong văn phòng một

*Con người làm nên nghề chứ
nghề không làm nên con người.*

công ty. Tuy nhiên, do không có kiến thức về văn phòng nên Vũ rất bối ngỡ, vừa làm vừa học, tốn thời gian và công sức nhưng công việc vẫn không hiệu quả.

Trong câu chuyện trên, Vũ đã không có lập trường trong việc chọn cho mình ngành thi. Vũ giống như một con thuyền buông xuôi theo dòng nước, hoàn toàn thụ động trong việc

định hướng tương lai của mình để rồi phải vất vả.

Bạn phải chạy theo năng lực của bạn để năng lực đó có cơ hội phát huy. Như vậy, bước chân của bạn sẽ nhẹ nhàng và dễ dàng hơn.

c) Nghề nào cũng là nghề, con người làm nên nghề chứ không phải nghề làm nên con người.

Xã hội có nhiều nghề. Đã có nghề tức là xã hội có nhu cầu. Xã hội có nhu cầu thì nghề nào cũng có vai trò, ý nghĩa nhất định.

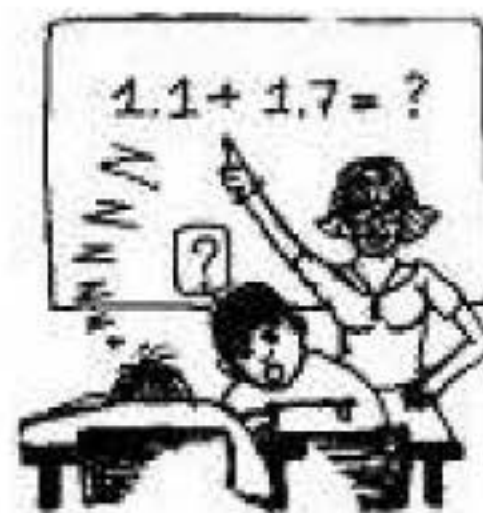
Thế thì vì lý do gì mà chúng ta lại phân biệt nghề này với nghề khác?

Mục đích của bạn là gì?

Có phải là nghề nghiệp ổn định, được thành công trong nghề nghiệp, được có thu nhập tương xứng từ nghề nghiệp hay không? Thế thì bạn cứ yên tâm rằng nghề nào cũng có thể đem lại cho bạn những mong đợi như vậy.

d) Đừng để ai can thiệp vào việc lựa chọn nghề nghiệp của mình mà chỉ nên tham khảo các ý kiến cần thiết.

Việc lựa chọn nghề nghiệp của bản thân bạn thường bị chi phối bởi rất nhiều yếu tố: sự tác động của bạn bè, tác động của một hình mẫu mà bạn ngưỡng mộ, tác động của hoàn cảnh gia đình, tác động của cha mẹ. Tùy thuộc vào bản thân của bạn mà các yếu tố trên tác động mạnh hay yếu. Thông thường, các bậc phụ huynh có tác động rất mạnh đến việc lựa chọn khối thi, ngành thi,

Đừng để ai can thiệp vào việc lựa chọn nghề nghiệp của mình mà chỉ nên tham khảo các ý kiến cần thiết.

thậm chí trường học. Nhiều bậc phụ huynh sử dụng biện pháp cưỡng bách con em mình.

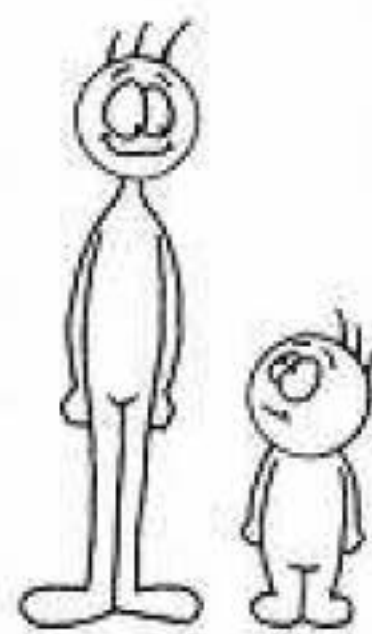
Sẽ là vội vàng nếu kết luận rằng các tác động này là tốt hay không tốt đối với việc lựa chọn của bạn, bởi vì nó còn liên quan đến chính bản thân bạn nữa. Nếu các tác động có tính hỗ trợ cho nguyện vọng, mong muốn chọn ngành, chọn trường của bạn thì sẽ là cơ hội tốt cho bạn để bạn có thêm động lực thực hiện ước mơ của mình.

Nếu các tác động đó không phù hợp với năng lực và nguyện vọng của bạn thì hoặc nó sẽ rơi vào viễn vông hoặc rơi vào khiên cưỡng. Trong trường hợp này, lời khuyên dành cho bạn là hãy gạt bỏ những tác động đó ra khỏi sự lựa chọn nghề, chọn trường của bạn. Bạn phải lắng nghe bản lĩnh của mình.

Tôi có một học sinh nam tên Cường. Em học lớp 11, nhưng sức học rất yếu. Vì Cường là con trai duy nhất nên cha mẹ buộc em bằng mọi cách phải vào được Đại học. Cường không dám cãi lại vì tính của mẹ Cường rất cực đoan, nhiều lần

bà dọa là sẽ cắt tất cả các khoản tiền chi tiêu của Cường nếu Cường không nghe theo ý bà. Cường tâm sự với tôi là Cường rất thích trở thành một đầu bếp trong một nhà hàng nào đấy.

Mấy năm rồi không gặp lại cậu học trò xưa, nên tôi không biết là em có vượt qua được rào cản của gia đình để thực hiện ước mơ theo đúng năng lực của mình hay không? Nhưng

Cha mẹ không nên cưỡng ép con cái mà nên định hướng cho con cái chọn nghề.

dù sao đây cũng là một câu chuyện đáng để chúng ta cùng nghiêm túc suy nghĩ.

e) Quý phụ huynh nên làm gì?

Vậy, là phụ huynh, chúng ta phải tác động như thế nào đến việc chọn khối thi, ngành thi của con mình?

Trước hết, phụ huynh nên nắm thật rõ khả năng học tập của con mình. Điều này sẽ rất có ý nghĩa trong việc định hướng cho con chọn khối thi, ngành thi, trường thi. Làm thế nào để biết được sức học của con em mình? Phụ huynh nên căn cứ vào nhiều khía cạnh.

- Căn cứ vào mức độ đầu tư học hành của con em mình. Chúng ta để ý quan sát xem trong thời gian học bài ở nhà, con em mình dành thời gian cho môn học nào nhất. Rồi trao đổi nhẹ nhàng với con em xem vì sao đầu tư thời gian cho môn đó nhiều như vậy. Điều này rất dễ thực hiện, nhưng nó có ý nghĩa vô cùng lớn, giúp phụ huynh không những biết được môn học say mê cũng như những môn học còn yếu kém của con em mình. Con em đầu tư thời gian nhiều hơn cho một môn nào đó, có thể vì hoặc là em đang yếu môn đó nên cố gắng để cải thiện, hoặc là em có đam mê với môn học đó nên càng học càng ham. Quan sát, hỏi thăm và đối chiếu với bảng điểm quý phụ huynh có thể biết được con em mình thuộc trường hợp nào.

- Căn cứ vào điểm số học tập của con em mình. Điểm số cũng có thể giúp chúng ta xác định được khối thi của con em. Tuy nhiên, khi xem xét yếu tố điểm, cần phải lưu ý một số vấn đề rất quan trọng sau:

+ So sánh điểm của cả ba năm 10, 11, 12. So sánh điểm của ba năm sẽ thấy được sự biến động của điểm số của từng môn học. Từ đó có thể rút ra được một khuynh hướng nào đó

về một môn học nào đó. Chẳng hạn, nhìn vào môn Văn chúng ta thấy, kết quả trung bình năm của lớp 10 là 6.5, lớp 11 là 6.3, lớp 12 là 6.6. Kết quả này cho chúng ta biết rằng, con em của quý vị có kiến thức ổn định về Văn. Nếu như điểm số trung bình năm và của từng bài kiểm tra dao động theo một biên độ rất lớn, thì quý phụ huynh nên cẩn thận về sự thật của những con điểm. Nếu cảm thấy nghi ngờ về những con điểm bạn có thể quên những con điểm đi. Nhiều quý phụ huynh chỉ biết nhìn vào điểm số. Thấy điểm con mình cao cứ nghĩ rằng con mình học giỏi môn đó. Rồi đến khi thi đại học, thậm chí là thi tốt nghiệp lại không đỗ. Vì sao? Vì điểm cao có thể do nhiều nguyên nhân. Hoặc là những bài kiểm tra là những bài đã được thầy cô giáo giảng giải trong thời gian học ở trường, học thêm ở nhà; hoặc ngồi gần bạn học giỏi nên nhìn được bài. Hoặc là sử dụng tài liệu trong lúc làm bài. Những điều này hoàn toàn có thể xảy ra. Cho nên quý phụ huynh không nên tin quá nhiều vào điểm số.

+ Quý phụ huynh có thể mang những bài kiểm tra chưa tốt của con em mình tới gặp trực tiếp giáo viên của môn học đó, nhờ giải thích rằng điểm thấp là vì sao, vì lười học bài nên quên công thức hay vì không biết suy luận, liên hệ... Nếu là lười học bài, quên công thức nên không làm được thì không nói gì. Nhưng nếu vì không biết suy luận, thì chứng tỏ con của quý vị không có khả năng về môn học đó.

- Tham khảo những nhận xét, đánh giá của giáo viên.
Quý phụ huynh có thể tới gặp giáo viên từng môn để hỏi thăm về sức học của con em mình. Tuy nhiên quý vị nên lưu ý đến cách hỏi. Không nên hỏi là “con tôi học môn Địa của cô có giỏi không?”. Câu hỏi chung chung như vậy, sẽ gây khó dễ cho người trả lời và nhiều khi câu trả lời không thực. Chúng ta

phải có cách hỏi khác. Trước khi đặt câu hỏi, quý phụ huynh nên trình bày thật rõ ràng và thành tâm về lý do để hỏi là để xác định khả năng của em để hỗ trợ em chọn lựa khối thi. Làm như vậy, giáo viên sẽ thoải mái hơn để trả lời một cách thành thực. Sau khi mở đầu như vậy, quý phụ huynh nên tập trung vào những vấn đề cơ bản như:

Em có hay thường không thuộc bài không? Nếu có thì vì em lười hay vì vấn đề khó quá em học không vào?

Em có hay phát biểu trong giờ học không? Lời phát biểu của em cho thấy em có khả năng suy luận cao hay không hay chỉ là nhìn trong sách mà trình bày lại. Em thường phát biểu những vấn đề khó hay dễ. Đối với những vấn đề khó thì thái độ của em thường như thế nào. Em có bao giờ thắc với với giáo viên về vấn đề gì hay không? Em trình bày vấn đề đó ra sao, có mạch lạc, logic không? Vấn đề em đặt ra có tính cơ bản không?... Hỏi như vậy, quý vị sẽ dễ dàng xác định con mình có học tốt hay không. Học tốt vì chăm chỉ, siêng năng hay do thông minh.

Thế nên mới thấy rằng, các bậc phụ huynh không nên can thiệp quá mạnh vào việc lựa chọn khối thi, ngành thi của con cái mà chỉ nên đưa ra những lời khuyên có tính định hướng để con cái tham khảo. Những lời khuyên của cha mẹ nên dựa trên cơ sở sức khỏe, khả năng học tập, thiên hướng và tính cách của con mình.

Thứ hai, phải biết được năng khiếu và đam mê của con em.

Việc phát hiện ra năng khiếu và đam mê của con em không phải là việc dễ dàng. Tuy nhiên có thể đưa ra đây vài cách giúp quý phụ huynh trong chừng mực nào đó.

- Quan sát năng khiếu, đam mê của con em trong cuộc sống hàng ngày.

- Thử vài lần tranh luận với con em về một số vấn đề nào mà quý phụ huynh thấy là có thể dựa vào đó để biết được năng lực, tính cách và suy nghĩ của con em quý vị. Chẳng hạn, quý vị cùng tranh luận với con em về việc làm. Đây cũng là công việc có ý nghĩa thiết thực.

- Tạo điều kiện để cho con em mình tham gia nhiều hoạt động khác nhau, sau đó cùng trao đổi với chúng về từng hoạt động, xem thái độ chúng như thế nào. Quý vị phải tìm cách trao đổi cho thật thoải mái, không nên hỏi là con, em có thích hoạt động đó hay không? Nếu hỏi như vậy, có thể quý vị chỉ nhận được câu trả lời ngắn gọn là có hoặc không và chúng ta chẳng biết gì thêm. Chúng ta thử tìm cách khác. Quý vị có thể bắt đầu bằng câu, trước đây bố (mẹ, anh, chị) không thích hoạt động đó vì nó không mang lại ý nghĩa gì cả. Với cách mở đầu như vậy, quý vị có thể nhận được sự đồng cảm rất nhiều từ chúng, hoặc sẽ gặp sự phản đối của chúng vì chúng thích thú với hoạt động đó. Qua việc bảo vệ của chúng, quý vị có thể biết được thái độ của con em, từ đó có thể hiểu được khuynh hướng, năng khiếu của con em mình.

- Nếu có thể, bạn cho con em mình tiếp cận với nhiều người làm những nghề khác nhau, để xem thái độ của em như thế nào. Hoặc nếu không quý vị có thể kể những câu chuyện về những người làm những nghề cụ thể, rồi quan sát sắc thái của con em. Quý vị sẽ có được những phát hiện thú vị về con em của mình đấy.

Thứ ba, chọn cách tác động. Sau khi xem xét khả năng học tập, thiên hướng, năng khiếu của con em mình rồi, quý vị tìm cách tác động thích hợp.

- Xác định lại xem mình đã thật sự thấy được năng lực, khuynh hướng, thiên hướng của con em mình chưa. Nếu chưa thì mọi sự can thiệp cần phải hết sức cẩn thận.

- Con em mình đã chọn được khối thi, ngành thi phù hợp với năng lực học tập, năng khiếu, thiên hướng của chúng chưa. Nếu rồi thì chúc mừng quý vị đã có một đứa con khôn ngoan. Nếu chưa thì quý vị phải ra tay.

- Con em mình có ham muốn thi vào đại học hay không. Câu hỏi này có vẻ đơn giản nhưng thực sự có ý nghĩa. Nhiều em không hề muốn thi đại học mà chỉ muốn học một nghề nào đó. Trong trường hợp này, quý phụ huynh không nên quá khắt khe, cũng không nên buộc các em phải vào đại học bằng mọi cách.

- Xem xét tính cách của con em mình như thế nào. Nếu con em mình chín chắn, biết suy nghĩ trước sau thì quý phụ huynh có thể yên tâm phần nào. Nhưng nếu chúng bông bột, nông nổi thì phải cảnh giác hơn. Chúng ta nên tìm hiểu vì sao em chọn khối đó, ngành đó. Chúng ta hỏi thăm bạn bè của chúng ra sao, để có thể biết được là con em mình có bị bạn bè tác động hay không. Trên cơ sở đó chúng ta mới có tác động phù hợp.

Tóm lại, việc can thiệp, khuyên bảo của quý phụ huynh trong việc chọn khối thi, ngành thi, trường thi là việc quan trọng cần làm. Nhưng chúng ta phải có cách tác động phù hợp. Tránh can thiệp một cách quá thô bạo vào việc lựa chọn khối thi, ngành thi, nghề nghiệp của các em.

f) Bạn không phải là một con trâu lạc (tức là phải có mục đích, hướng đi rõ ràng)

Ở đây, chúng tôi muốn nhấn mạnh đến tính mục đích, mục đích của công

---

Chúng ta không nên tự làm cho mình mất phương hướng. Bạn phải giải thích được sự lựa chọn của mình. Đó chính là mục tiêu của việc chọn nghề

---

việc, mục đích của cuộc sống. Mục đích của việc chọn khối thi, mục đích của việc chọn ngành thi. Chọn ngành phải có mục đích, có nghĩa là:

- Bạn chọn khối thi đó có phải vì bạn có ham muốn và có khả năng về vấn đề đó không, hay là bạn chọn chỉ để có chọn?

- Khi chọn ngành thi, bạn có quan tâm xem là sau khi ra trường, bạn có thể làm ở đâu hay không, hay chỉ là chọn ngành để có chỗ học, còn sau này việc gì đến sẽ đến?

- Bạn đã tham khảo ý kiến nhiều chưa, hay đó chỉ là sự lựa chọn ngẫu nhiên?

Hãy suy nghĩ kỹ trước các bước đi (ảnh VHDN).

Chúng ta không nên tự làm cho mình mất phương hướng như vậy. Bạn phải giải thích được sự lựa chọn của mình. Đó chính là mục tiêu của việc chọn nghề.

2. Nhận diện nghề nghiệp tương lai.

Nhận diện nghề nghiệp là việc rất khó khăn, mặc dù rất quan trọng. Khó khăn vì nhiều lí do. *Thứ nhất*, là do bản thân các bạn chưa có định hình rõ sở trường nghề nghiệp của mình. Nhiều bạn chọn nghề theo sở thích chứ không theo sở trường. *Thứ hai*, trong quá trình chọn nghề nghiệp, các bạn bị nhiều chi phối: bởi quan niệm của chính bản thân, sức ép của gia đình và tác động của số đông bạn bè. Chính điều này dẫn đến những sai lệch trong việc lựa chọn nghề học.

Cho nên ở đây, chúng tôi cố gắng đưa ra một số gợi ý giúp các bạn nhìn rõ hướng đi của mình; giúp các bạn nhìn

nhận một cách có lí trí sự lựa chọn ban đầu của mình.

Để làm được điều này, bạn hãy trả lời càng rõ ràng, càng chi tiết càng tốt những vấn đề mà chúng tôi đặt ra.

Bạn hãy trả lời những câu hỏi này. Những câu hỏi này cũng là những gợi ý để bạn hiểu thêm về ngành nghề của bạn trong tương lai qua những người thân và các phương tiện thông tin đại chúng.

Với 300 trường Đại học, trên 3.900 ngành đào tạo ĐH, CĐ, việc chọn ngành học phù hợp là một bài toán không hề đơn giản.

---

1. Bạn đã chọn ngành/ những ngành nào để thi?

2. Vì sao bạn chọn ngành/ những ngành đó?

- Do bạn thích.
- Do bạn thấy hợp với tính cách sở trường của mình.
- Do gia đình tác động.
- Do theo bạn bè.
- Do ngành này dễ tìm việc làm.

3. Bạn đã hiểu gì về ngành nghề đó?

- Yêu cầu của ngành nghề bạn sẽ theo.

- Khó khăn sẽ gặp khi vào học và sau khi ra trường

- Hướng phát triển của ngành nghề đó trong tương lai như mức độ thăng tiến, mức độ thu nhập...

4. Gia đình bạn có truyền thống về ngành này không?

Cố gắng nhận diện nghề nghiệp tương lai của mình.

Định hướng sai và hậu quả

Vào được Đại học nhưng đi đâu sinh viên hiện nay vẫn ca thán về ngành nghề mình đang học. Đây là một thực tế mà ngành giáo dục Đại học chúng ta buộc phải chấp nhận. Trong điều kiện lý thuyết chưa thể đi cùng thực hành trong giảng dạy như bây giờ khiến sinh viên vỡ mộng khá nhiều. Sinh viên trước khi bước vào cánh cổng Đại học ảo tưởng và tô vẽ quá lớn về ngành nghề mình học, lĩnh vực mình theo đuổi. Nhận thức và hiểu biết không đầy đủ khiến họ bước tự tin một cách mù quáng. Chính vì thế sinh viên mới ra trường thường lúng túng khi kiếm việc. Những người này không xác định được con đường rõ ràng và thế mạnh của mình để phát huy. Mong muốn có ngay công việc nên phần lớn trong số này cúi đầu chấp nhận những công việc hoàn toàn không phù hợp, thậm chí trái ngành nghề, chẳng liên quan gì đến những năm tháng dùi mài trên giảng đường. Đại đa số có tư tưởng xin việc vì quyền lợi bản thân chứ chưa nghĩ nhiều đến công việc. Một số nữa lại quá tham vọng do không tự lượng sức được mình nên khi mắc phải sai lầm hay gặp trở ngại khó khăn trở nên chán nản và nhanh chóng đầu hàng. Thiếu say mê và nhiệt huyết với ngành nghề, những người trẻ lại lạc lối có thể tồn tại không trong môi trường làm việc cạnh tranh khốc liệt như hiện nay.

Xác định đúng hướng đi cho mình, có sự định hướng nghề nghiệp đúng, người trẻ mới có thể tạo cơ hội thành công trong tương lai. Kiến thức cần đi liền với đam mê nhưng quan trọng hơn, người trẻ cần nhìn ra cơ hội nghề nghiệp cho chính mình.

IV. CHỌN TRƯỜNG NHƯ THẾ NÀO?

Như đã đề cập ở chương một, số lượng các trường ĐH, CĐ, Trung cấp ngày càng nhiều. Điều này tạo thuận lợi là bạn có nhiều lựa chọn trường học. Tuy nhiên, cũng một khó khăn rất lớn là các bạn không biết phải chọn trường nào. Có nhiều trường đào tạo cùng một ngành nghề. Khi đó vấn đề chất lượng phải được quan tâm.

Sau mỗi kỳ thi Đại học, các giấy báo trúng tuyển liên tục gửi về từ nhiều trường đủ loại hình, đủ cấp độ, mời gọi. Nhiều bạn có kết quả thi không cao, lại hoang mang không biết nên làm như thế nào? Có nên đợi nguyện vọng hai hay không? Nếu chọn thì chọn trường nào trong số những trường gửi giấy báo tới?

Các bạn lưu ý, những thông tin về bạn có trên mạng, các trường có thể dễ dàng tìm thấy và viết giấy mời các bạn làm hồ sơ nhập học. Cho nên khi nhận giấy nhập học, các bạn hãy bình tĩnh đừng hoặc quá vội mừng, hoặc quá hoang mang; các bậc cha mẹ và các em nên bình tĩnh, xem xét vấn đề cho thật khách quan, về việc nên chọn trường nào trong số những trường gửi giấy triệu tập. Cẩn thận vì chọn nhầm trường sẽ hối hận và “lỡ làng”. Phần thiệt thòi sẽ thuộc về bạn.

Trong phần này, chúng tôi sẽ đưa ra một lời khuyên giúp bạn xác định trường để thi, cũng như trường để học.

1. Bạn hãy xem ngành bạn thi có bao nhiêu trường cùng đào tạo?

Theo thống kê của chúng tôi, có rất nhiều trường cùng đào tạo một ngành. Chẳng hạn ngành Tài chính ngân hàng có khoảng 24 trường cùng đào tạo. Ngành Công nghệ thông tin có khoảng 57 trường cùng đào tạo. Ngành công nghệ sinh học

có khoảng 16 trường cùng đào tạo... Câu hỏi đặt ra là bạn sẽ chọn trường nào để đảm bảo:

- Khả năng đỗ cao.
- Chất lượng đào tạo tốt.
- Mức học phí chấp nhận được.

Trước hết chúng ta loại ra một số trường có tính đặc thù: Hệ thống trường quân sự, công an, hệ thống trường Sư phạm, hệ thống trường đào tạo năng khiếu, võ thuật.

Việc đảm bảo hài hoà các mục tiêu chính là việc rất khó. Tuy nhiên, nếu cân nhắc kỹ, chúng ta có thể hài hòa được.

Trước hết, bạn hãy đặt ra câu hỏi mục tiêu của bạn là gì? Là đỗ vào trường nào đó mà chất lượng đào tạo và mức học phí có thể chấp nhận được.

Nếu bạn không quan tâm đến học phí, không quan tâm đến chất lượng đào tạo thì điều đó rất dễ dàng cho bạn, không cần suy nghĩ nhiều. Bạn chọn một trường nào đó để xét nguyện vọng để học thế là xong. Nếu gia đình bạn có điều kiện về kinh tế và không quan tâm đến mức học phí, thì cũng chúc mừng bạn vì con đường dành cho bạn sẽ dễ dàng hơn, cả ở những trường trong nước và trường nước ngoài. Nếu bạn không có khả năng về tài chính, bạn lại muốn đỗ vào trường chất lượng cao thì bạn phải chú ý đến một số lời khuyên hữu ích của chúng tôi.

2. Những lời khuyên có ích giúp bạn chọn trường.

Thứ nhất, bạn dùng tiêu chí địa lý để loại ra một số trường ngoài vùng quan tâm của bạn. Chẳng hạn, nếu bạn muốn thi và học tại Thành phố Hồ Chí Minh, thì bạn không nên quan tâm đến những trường khác cũng có ngành đào tạo như vậy.

Thứ hai, tiếp đến bạn hãy xem xét ngành bạn định thi thiên về kỹ thuật hay lý thuyết. Nếu ngành của bạn thiên về kỹ thuật, thực hành thì khi chọn trường bạn nên đặt tiêu chí trang thiết bị làm tiêu chí cần thiết. Có nhiều trường không đủ điều kiện cho bạn thực hành những gì bạn đang học. Chẳng hạn, nếu bạn học về Công nghệ thông tin, Cơ khí chế tạo máy... thì trang bị về máy móc thực hành phải được quan tâm nhiều. Bạn có thể tìm hiểu những thông tin này qua:

- Website của trường.
- Trực tiếp hỏi trường (kênh này thường khó khăn và ít trung thực hơn).
- Hỏi những người đang học tại trường đó.
- Nếu cần thiết, bạn có thể thực hiện một chuyến tham quan tại trường, nhưng nhớ phải vừa nhìn vừa hỏi thăm những người đang học ở đó nhé.

Nếu ngành bạn thiên về lý thuyết như: văn phòng, thư ký văn phòng, lưu trữ, quản lý hành chính Nhà nước, môi trường, quản lý công nghiệp,... thì tiêu chí cơ sở vật chất không cần thiết lắm. Lúc này, bạn nên đặt tiêu chí uy tín bằng cấp của trường cấp lên hàng đầu. Tất nhiên, các trường đều có tư cách như nhau một khi được Nhà nước cấp phép hoạt động. Nhưng uy tín bằng cấp do xã hội quyết định. Dựa vào đâu để bạn xác định uy tín bằng cấp của từng trường? Bạn nên dựa vào một số thông tin sau:

- Số lượng thí sinh thi vào trường đó trong những năm gần đây.
- Khả năng xin việc của các sinh viên sau khi ra trường.
- Mức điểm chuẩn của các năm trước.

- Danh tiếng của trường do chính người học và người dạy ở nơi đó tạo ra.
- Khả năng xuất khẩu lao động của sinh viên một số trường. Ngày nay, xuất khẩu lao động là một hoạt động phổ biến, có tầm chiến lược của Nhà nước. Nhiều trường hàng năm được Bộ giao chỉ tiêu xuất khẩu lao động. Nếu bạn có mong muốn tham gia xuất khẩu lao động thì bạn nên lấy tiêu chí này để chọn trường.

Thứ ba, về mặt học phí, những trường công lập học phí thường thấp hơn so với các trường tư thục, dân lập. Nếu bạn quan tâm đến học phí, bạn hãy chú ý xem trường nào là công lập, tư thục, dân lập... Nếu bạn muốn quan tâm cụ thể, chi tiết hơn nữa thì bạn có thể gọi điện thoại, hoặc hỏi trực tiếp tại từng trường để có thông tin chính xác. Có một số phụ huynh quan niệm rằng tiền nào của nấy, chỉ những trường học phí cao mới có chất lượng, còn những trường học phí thấp thì lấy đâu ra chất lượng?! Chúng ta phải khẳng định đây là một suy nghĩ hoàn toàn sai lầm, rất sai lầm. Chất lượng đào tạo không đồng nghĩa với học phí cao. Trường Đại học Y thành phố Hồ Chí Minh học phí chỉ có khoảng 1.800.000đ/năm nhưng ai lại dám bảo rằng Đại học Y đào tạo không hiệu quả. Ở Việt Nam, vấn đề học phí cao thấp không nói lên chất lượng mà thông thường những trường ngoài công lập học phí cao hơn hẳn so với các trường công lập. Đây cũng là điều mà các bậc phụ huynh chú ý đến những trường có học phí cao, đừng lầm tưởng đóng tiền cao sẽ có kết quả đào tạo tốt. Trên thực tế không có cơ sở nào để khẳng định điều này.

TÓM TẮT CHƯƠNG 2

1. Xác định khối thi, ngành thi là một việc quan trọng. **Trước hết**, việc xác định khối thi giúp bạn có khả năng đổ vào các trường một cách dễ dàng hơn. Việc chọn khối thi cũng giống như việc chọn phương tiện đi lại. Chọn khối thi phù hợp, bạn có thể dễ dàng tránh được những tai nạn không đáng có trên bước đường khởi nghiệp của mình. Khi đi câu bạn không nên vác một cần câu quá sức với bạn. **Thứ hai**, nghề nghiệp gắn liền với bạn trong thời gian lâu dài có khi là cả đời. Nó mang lại cho bạn thu nhập, địa vị, thành đạt, thăng tiến. Chọn ngành thi là một bước ngoặt đầu tiên để bạn dấn thân vào con đường chức nghiệp của mình. Bạn phải tỉnh táo và sáng suốt để chọn cho mình một ngành thi để gắn bó với nó, hạn chế đến mức thấp nhất khả năng chuyển nghề hoặc trái nghề.

2. Chọn khối thi là khâu đầu tiên phải được quan tâm. Việc chọn khối thi được xem là chìa khóa để mở cánh cửa đầu tiên trong sự nghiệp của bạn sau này. Cho nên bạn cần phải hết sức lưu ý:

- + Các khối thi đều như nhau, không có khối thi nào tốt hơn khối thi nào.
- + Đừng bao giờ cho rằng khối thi nào cũng được.
- + Đừng chạy theo phong trào.
- + Hãy xem xét xem ngành của bạn sẽ thi có thể có bao nhiêu khối thi.

Trên cơ sở những lưu ý này, bạn phải nhìn nhận khả năng một cách đúng đắn, khách quan. Lời khuyên cho bạn là phải

thẳng thắn, khách quan. Bạn đang đánh giá bạn chứ không phải người khác đánh giá bạn nên bạn đừng ngại ngùng, đừng mặc cảm, mà ngược lại phải nhìn thẳng vào bản thân mình. Càng nhìn thẳng vào bản thân mình bao nhiêu, bạn càng có cơ hội hoàn thiện mình bấy nhiêu.

3. Chọn nghề quyết định đến tương lai, cho nên bạn cần lưu ý một số điểm sau:

- + Cân đối giữa yêu cầu của thị trường lao động hay sở thích.
- + Đừng chạy theo số đông mà chạy theo năng lực.
- + Nghề nào cũng là nghề, con người làm nên nghề, chứ nghề không làm nên con người.
- + Đừng để ai can thiệp vào việc lựa chọn nghề của mình mà chỉ nên tham khảo các ý kiến cần thiết, tin cậy.
- + Và điều cuối cùng bạn phải nhớ là bạn không phải là một con trâu lạc, tức là bạn phải mục đích, có hướng đi rõ ràng.

4. Chọn trường cũng là một việc cần quan tâm. Bạn phải xem xét ngành bạn thi có bao nhiêu trường cùng đào tạo. Bạn hãy xác định rõ mục tiêu của bạn là gì: đỗ đại học, chất lượng học tập, hay học phí. Căn cứ vào các mục tiêu này bạn sẽ quyết định. Bạn cần phải có thông tin càng nhiều càng tốt về trường mà bạn định lựa chọn để học: cơ sở vật chất, uy tín bằng cấp, lịch sử phát triển của trường.

Chương 3

XU HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP

Một người được định hướng nghề trước khi bước vào đời giống như một lữ khách trên đường dài với hành lý trên vai nặng trĩu, bước những bước nặng nề, chậm chạp nhưng chắc chắn, vì họ đã xác định được hướng đi, cơ chế thị trường khắc nghiệt nhưng công bằng giúp họ đứng vững trên đôi chân của mình...

*(Báo Giáo dục TP. HCM,
Cẩm nang tư vấn hướng nghiệp)*

Việc lựa chọn nghề nghiệp phải dựa vào năng lực, sở trường của cá nhân nhưng đồng thời phải biết dựa vào nhu cầu của xã hội, như thế mới đạt được “thiên thời, địa lợi, nhân hòa”, khả năng thành công sẽ cao hơn.

Nhận biết được nhu cầu của xã hội thực chất là việc xem xét thị trường sức lao động biến chuyển như thế nào trong những năm trước mắt và sau này. Sự biến động của thị trường sức lao động làm cho xu hướng nghề nghiệp cũng biến đổi theo. Một số ngành nghề có nhiều nhu cầu nhân lực hơn, trong khi đó một số ngành nghề khác, nhu cầu nhân lực sẽ giảm đi. Việc nhìn nhận những chuyển dịch lao động, việc làm sẽ có ý nghĩa giúp bạn xác định cho mình một điểm xuất phát và một hướng đi phù hợp.

I. SỰ BIẾN ĐỘNG CỦA THỊ TRƯỜNG SỨC LAO ĐỘNG SAU KHI VIỆT NAM GIA NHẬP WTO⁽¹⁾.

Toàn cầu hóa mở ra khả năng cho Việt Nam nhanh chóng tham gia vào hệ thống phân công lao động quốc tế, đẩy nhanh tiến trình kết cấu lại nền kinh tế theo hướng hiệu quả hơn, tăng tỷ trọng giá trị hàng hóa tinh chế và tăng năng suất lao động. Qua đó làm nảy sinh những dòng di chuyển lao động trong nước và ra nước ngoài theo quy luật tới những nơi có cơ hội việc làm nhiều hơn và được trả công cao hơn. Chúng ta hội nhập vào các tổ chức kinh tế toàn cầu và khu vực, vì vậy được hưởng những ưu đãi về thuế quan, hàng hóa tiếp cận được thị trường thế giới, tạo ra cơ chế đảm bảo an toàn trong hoạt động kinh doanh. Trong bối cảnh trên, Chính phủ, người sử dụng lao động và người lao động tiếp cận với các tiêu chuẩn lao động quốc tế; ngoài luật pháp quốc gia, chúng ta phải tiếp

---

(1) Theo TS. Nguyễn Bá Ngọc, Trường Đại học Lao động - Xã hội.

cận và áp dụng dần đối với những “luật chơi mới” về quản lý lao động và quan hệ lao động.

Thị trường lao động là một trong những kênh chính mà quá trình hội nhập sâu hơn vào nền kinh tế thế giới ảnh hưởng trực tiếp ngay đến nước ta. Sở dĩ như vậy vì 3 lý do: thứ nhất, những thay đổi về việc làm là kết quả của thay đổi cơ cấu kinh tế; thứ hai, môi trường kinh doanh (nơi tạo ra doanh nghiệp mới và nuôi dưỡng sáng kiến) phụ thuộc chủ yếu vào khả năng tạo việc làm và tăng năng suất của thị trường lao động; và cuối cùng, lao động gần như là tài sản duy nhất mà người nghèo đang sở hữu. Do vậy, trong một môi trường được quản lý tốt, tính hiệu quả và tính công bằng cần đặt lên trên hết nhằm hướng tới mục tiêu: việc làm đầy đủ, việc làm có năng suất và việc làm nhân văn.

1. Cơ hội việc làm đến với những ai?

Việt Nam gia nhập WTO trong bối cảnh cơ cấu kinh tế và lao động còn lạc hậu, năng suất lao động thấp, chất lượng lao động yếu, hiệu quả hoạt động của khu vực Nhà nước kém và đang trong quá trình chuyển hóa nền kinh tế; thị trường lao động nước ta còn ở dạng sơ khai, bị chia cắt, thất nghiệp trá hình và dư thừa lao động rất lớn, đặc biệt là trong nông nghiệp và khu vực doanh nghiệp Nhà nước và thiếu nghiêm trọng lực lượng lao động kỹ thuật. Trong khi đó, chúng ta phải chấp nhận và tuân thủ những “luật chơi chung” của kinh tế thị trường, của quá trình hội nhập với những nguyên tắc cơ bản là: thị trường, không phân biệt đối xử và minh bạch. Do vậy, mặc dù sẽ mở ra rất nhiều cơ hội việc làm nhưng là việc làm yêu cầu trình độ cao và có chuyên môn phù hợp, cơ hội đó không đến đồng đều với mọi người, mọi ngành nghề và mọi địa phương.

2. Những ngành nghề mở ra nhiều việc làm mới và bị thu hẹp.

Nhìn chung, bốn khu vực sẽ tạo ra nhiều việc làm mới bao gồm những ngành nghề liên quan đến vốn đầu tư nước ngoài, xuất nhập khẩu, năng lực cạnh tranh cao và doanh nghiệp vừa và nhỏ.

- Khu vực vốn đầu tư nước ngoài tăng mạnh bao gồm: cơ khí, thép, đóng tàu, hóa chất, năng lượng điện, giao thông vận tải, vật liệu xây dựng, công nghệ thông tin, viễn thông, điện, điện tử, tài chính, ngân hàng, bảo hiểm, du lịch và các loại hình dịch vụ...

- Khu vực xuất nhập khẩu sử dụng nhiều lao động tăng nhanh, bao gồm: chế biến thực phẩm, sản phẩm điện tử, cơ khí, sản phẩm hóa chất, xuất khẩu lao động, rau quả, vật liệu xây dựng, cao su, cà phê, hạt điều, sản phẩm gỗ, phần mềm và công nghệ thông tin, dịch vụ vận tải biển và giao nhận, thủ công mỹ nghệ...

- Khu vực có năng lực cạnh tranh cao, bao gồm: gạo, cà phê, thủy sản, cao su tự nhiên, may mặc, da giày, đồ uống, đồ chơi, gốm sứ, thủy tinh, động cơ diesel công suất nhỏ, chất tẩy rửa, biến thế, cáp điện, dầu thô, than, khí đốt chloruamit, hàng thủ công mỹ nghệ, du lịch...

- Khu vực doanh nghiệp vừa và nhỏ có điều kiện phát triển vì tính chất linh hoạt, năng động, “chen chân” được vào các lĩnh vực doanh nghiệp lớn còn bỏ ngỏ và khó xoay sở, bao gồm: doanh nghiệp dịch vụ, công nghiệp chế biến nông sản, khôi phục và phát triển làng nghề, tiểu thủ công nghiệp, xây dựng, sản xuất hàng tiêu dùng, hàng xuất khẩu... Chúng ta đang phấn đấu cải cách hành chính và tạo môi trường đầu

tư thuận lợi để đến năm 2010 có khoảng 500 nghìn doanh nghiệp (hầu hết là doanh nghiệp vừa và nhỏ) đạt tỷ lệ 200 người dân/1 doanh nghiệp.

Trong khi đó, những ngành có khả năng cạnh tranh thấp sẽ bị thu hẹp, đó là những ngành có mức bảo hộ cao, có hàm lượng vốn lớn, công nghệ lạc hậu và năng suất lao động rất thấp, những ngành “xế chiều” khai thác tài nguyên thiên nhiên và xuất khẩu thô: thép, giấy, phân bón, hóa chất và xi măng của nhà sản xuất trong nước, khai thác mỏ, than, mía đường và nông nghiệp.

II. XU HƯỚNG CỦA MỘT SỐ NGÀNH NGHỀ CƠ BẢN

1. Nhóm ngành liên quan đến du lịch.

Du lịch được xác định là một trong những ngành thuộc thế mạnh của Việt Nam. ***Trước hết*** là do điều kiện thiên nhiên ưu đãi, một đất nước với nhiều cảnh quan thiên nhiên hấp dẫn: Vịnh Hạ Long, Động Phong Nha, Hà Tiên, Phú Quốc, Nha Trang, Vũng Tàu, Sapa, Đà Lạt, đồng bằng sông Cửu Long mênh mông huyền hoặc,... Tất cả đã tạo cho Việt Nam một tiềm năng du lịch với nhiều loại hình phong phú, đa dạng, luôn cuốn hút du khách trong nước và ngoài nước. ***Thứ hai***, các giá trị văn hóa phi vật thể được đúc kết trong quá trình lịch sử của dân tộc mang nhiều dấu ấn đặc sắc, độc đáo. Điều kiện chính trị ổn định. Con người hồn hậu, hiếu khách,... Tất cả những điều này tạo nên sự đa dạng và hấp dẫn của du lịch Việt Nam. Trong thời gian tới, nếu chúng ta có cách quản lý phù hợp thì Việt Nam sẽ là điểm đến nổi bật của du khách quốc tế.

Tuy nhiên hiện nay, nhân lực phục vụ ngành du lịch (bao gồm: quản lý nhà hàng, khách sạn; phục vụ nhà hàng, khách

sạn, tiếp tân, lễ tân; hướng dẫn viên du lịch,...) đang ở tình trạng thiếu về số lượng và yếu về chất lượng.

Tổng Cục Du lịch dự báo đến năm 2010, Việt Nam sẽ đón khoảng 5.5 – 6 triệu khách quốc tế và 25-26 triệu khách nội địa. Do đó, dự báo ngành du lịch sẽ cần khoảng 1.4 triệu lao động. Trong đó lao động nghiệp vụ lễ tân, hướng dẫn viên du lịch, nhân viên phục vụ khách sạn chiếm 308.000 người. Số lượng lao động qua đào tạo cần tăng 19.000 người mỗi năm. Theo chiến lược phát triển du lịch đến năm 2010 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, ngành đã đề ra mục tiêu xây dựng hệ thống cơ sở đào tạo nguồn nhân lực dạy nghề, đào tạo các bậc học về du lịch; đổi mới cơ bản công tác quản lý và tổ chức đào tạo nguồn nhân lực; đổi mới chương trình, nội dung và phương pháp đào tạo theo chuẩn hóa quốc gia, gắn lý thuyết với thực hành, đào tạo với nghiên cứu.

(Theo Vneconomy)

Liên quan đến ngành du lịch có những ngành cụ thể nào?

Trong ngành du lịch bạn có thể trở thành:

- Người quản lý và điều hành du lịch
- Hướng dẫn viên du lịch
- Nhân viên lễ tân
- Nhân viên marketing du lịch
- Nhân viên phục vụ bàn, bếp, buồng, bar, tại các nhà hàng, khách sạn.
- Ngoài ra, trong ngành này còn có rất nhiều dạng công việc khác như: chăm sóc khách hàng, thông tin du lịch,

xây dựng chương trình du lịch, bán hàng lưu niệm, chăm sóc sức khỏe, tổ chức vui chơi giải trí, giáo dục môi trường du lịch, bảo trì, nghiên cứu về du lịch, giảng dạy trong các cơ sở đào tạo du lịch .v.v...

Sau đây, chúng ta cùng nhận định một số nghề cụ thể của ngành du lịch như sau:

Nghề quản lý khách sạn.

Nghề quản lý khách sạn là gì? Trong mỗi khách sạn, ngoài các nhân viên như tiếp tân, lễ tân, nhân viên vệ sinh, nhân viên buồng,... còn có quản lý khách sạn. Quản lý khách sạn là người giám sát, theo dõi tình hình hoạt động của các nhân viên trong khách sạn đó để đưa ra cách thức xử lý trong những tình huống phát sinh theo sự phân công của giám đốc.

Nghề này cần phải có những kiến thức, yêu cầu gì? Trong thực tế, có nhiều người không cần được đào tạo bài bản về khách sạn cũng có thể trở thành nhà quản lý tốt. Nói không được đào tạo bài bản có nghĩa là họ không có bằng cấp về quản lý khách sạn mà lại thuộc các chuyên ngành khác. Tất nhiên họ phải nỗ lực học tập rất nhiều những kiến thức liên quan đến ngành quản lý khách sạn mà họ đang theo đuổi. Nhìn chung, có thể kể ra một số yêu cầu của người quản lý khách sạn như sau:

Thứ nhất, có am hiểu về các khâu trong khách sạn.

Thứ hai, năng động, nhanh nhẹn trong xử lý tình huống và giám sát, kiểm soát nhân viên.

Thứ ba, có khả năng bình tĩnh, giao tiếp tốt với nhân viên và với khách vào khách sạn.

Thứ tư, có khả năng thích ứng cao.

Xu hướng của nghề này trong tương lai như thế nào?

Nhu cầu du lịch tăng cao, chắc chắn kéo theo dịch vụ khách sạn, nhà hàng tăng. Đây là mối quan hệ không thể tách rời. Cho nên bạn yên tâm, cơ hội cho các bạn làm việc trong các khách sạn không hề thiếu. Hơn nữa những người làm việc trong ngành này có tuổi nghề không cao, vì ngành này đòi hỏi trẻ, khỏe và năng động, không phải là nơi dành cho những người đứng tuổi, dù cho đó là vị trí quản lý, cũng là cơ hội để cho các bạn thể hiện năng lực của mình trên con đường nghề nghiệp. Lương trung bình của quản lý khách sạn không hề thấp từ 4 triệu trở lên, tùy theo khách sạn.

Nhu cầu nhân sự quản lý khách sạn càng tăng hơn, khi hoạt động kinh doanh của các khách sạn ngày càng chuyên nghiệp hơn, đòi hỏi những nhà quản lý khách sạn chuyên nghiệp hơn.

Tuy nhiên hiện nay, “nguồn nhân lực về quản lý khách sạn trong những năm vừa qua chưa được định hình rõ rệt dẫn đến tình trạng vừa thừa, vừa thiếu. Hàng năm các trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp trên cả nước “xuất xưởng” không ít sinh viên chuyên ngành quản lý khách sạn. Thế nhưng phần lớn trong số họ khi ra trường không có được công việc đúng chuyên môn, nếu có thì cũng chỉ tạm trú ở các khách sạn nhỏ, nhà nghỉ... Việc làm có, cơ hội không khan hiếm nhưng lại khó để nắm bắt. Hầu hết các khách sạn cao cấp như Daewoo, Melia, Furama... đều vấp phải một khó khăn trong việc tìm kiếm nhân viên đã qua đào tạo một cách bài bản, giỏi ngoại ngữ, đặc biệt là nhân viên giỏi tiếng Anh mặc dù hầu hết các sinh viên tốt nghiệp vào làm việc đều đã qua một khóa đào tạo ngắn hạn của khách sạn.”

Nghề hướng dẫn viên du lịch

Đối với các bạn trẻ hiện nay, nghề hướng dẫn viên được xem là một trong những nghề hấp dẫn. Bởi có nhiều lí do như: được đi nhiều nơi; biết nhiều thứ nhất là phong tục tập quán và đặc sản của từng vùng; tiếp xúc nhiều đối tượng khách khác nhau; đặc biệt là sau mỗi chuyến đi chúng ta có thêm những người bạn mới.

Vậy, nghề hướng dẫn viên du lịch là gì?

Hướng dẫn viên du lịch là người cùng tham tour với khách du lịch, để giới thiệu cho khách những điểm mà khách sẽ tham quan cả về lịch sử, văn hóa, phong tục cũng như những đặc sản của địa điểm đó. Không những vậy, hướng dẫn viên du lịch còn chuẩn bị, lo lắng các vấn đề liên quan đến ăn, ở của khách.

Người ta nói hướng dẫn viên du lịch là sứ giả của đất nước thật không ngoa chút nào. Đối với du khách trong nước, hướng dẫn viên giới thiệu về những vùng miền mà người trong nước chưa biết đến để họ thấy được nét đẹp phong phú, đa dạng về văn hóa, thiên nhiên... của Việt Nam. Đối với du khách là người nước ngoài, vai trò của hướng dẫn viên du lịch càng được xem trọng. Chính họ là người góp phần tạo ra hình ảnh tươi đẹp của đất và người Việt Nam.

Những kỹ năng và phẩm chất của hướng dẫn viên du lịch

Chính vì vậy, để trở thành hướng dẫn viên đúng nghĩa, để thật sự có thể “giàu có” từ ngành này, bạn phải có những kỹ năng và phẩm chất hết sức cơ bản sau:

Bạn cần có những kỹ năng sau:

- *Kỹ năng sử dụng ngôn ngữ.* Là hướng dẫn viên, bạn phải có khả năng truyền đạt tốt để không những chuyển tải đến người nghe những cái hay cái đẹp về địa điểm mà còn tạo cho họ sự cuốn hút nhờ vào lời nói của hướng dẫn viên;

- *Kỹ năng giao tiếp.* Người hướng dẫn viên du lịch phải có khả năng giao tiếp tốt với khách hàng. Trong quá trình đi tour, hướng dẫn viên giao tiếp thường xuyên với khách bằng thường xuyên. Phải giao tiếp làm sao để khách nhận thấy được sự tin tưởng, chân thành, nhận thấy được sự nhiệt tình, nhã nhặn trong từng lời nói của hướng dẫn viên du lịch.

- *Kỹ năng hoạt náo.* Trong những tour du lịch đông người, đặc biệt đối tượng là học sinh, sinh viên, công nhân v.v... người hướng dẫn viên du lịch phải là hoạt náo viên. Họ phải biết tổ chức những trò chơi, biết làm cho đám đông vui đùa thoải mái. Đây cũng là một kỹ năng mềm hết sức quan trọng của một hướng dẫn viên du lịch.

Những kỹ năng liên quan đến chuyên môn.

Trước hết, nếu bạn là hướng dẫn viên cho khách nước ngoài thì bạn phải giỏi ngoại ngữ.

Thứ hai, bạn phải có kiến thức sâu sắc về lịch sử.

Thứ ba, bạn phải có am hiểu về văn hóa.

Thứ tư, bạn phải hiểu biết về tôn giáo.

Thứ năm, bạn phải có hiểu biết rộng về xã hội.

Bên cạnh những kỹ năng trên, để trở thành một hướng dẫn viên du lịch giỏi, bạn cần có những phẩm chất sau:

- Có khả năng ghi nhớ tốt. Khách hàng sẽ cảm thấy không hài lòng nếu như trong chuyến tham quan hai ngày trời mà bạn không nhớ được tên của họ. Hoặc họ sẽ khó chịu biết chừng

nào khi bạn hay quên thứ này thứ nọ, quên lịch trình của tour trong quá trình tham quan. Nếu bạn không có khả năng nhớ tốt làm sao bạn có thể thuyết minh cho họ nghe những gì thú vị, hấp dẫn về điểm du lịch.

- Có khả năng ứng phó nhanh trong những tình huống bất ngờ xảy ra. Chẳng hạn trong chuyến du lịch, bạn phải giải quyết làm sao nếu xe bị hư giữa đường, có người bệnh, đặt cơm nhà hàng rồi nhưng khi đến nơi lại không có cơm, hoặc khi hoàn cảnh khách quan làm cho tour của chúng ta không đúng như lịch trình... Trong những tình huống như vậy, nếu không khéo giải quyết, công việc của bạn sẽ không trôi chảy, khách hàng sẽ không hài lòng. Trong nghề hướng dẫn viên du lịch, những tình huống bất ngờ thường xuyên xảy đến. Nếu bạn không có khả năng ứng biến phù hợp sẽ là một thiếu sót nếu bạn theo đuổi ngành này.

- Bạn phải nhẫn nại. Nhẫn nại đối với khách du lịch. Có người đối xử với bạn rất tử tế, có người lại không như vậy. Bạn đừng bao giờ nổi nóng với những khách du lịch bất nhã. Trong quá trình đi tour, có thể bạn sẽ xung đột với lái xe, với nhân viên nhà hàng, khách sạn nơi bạn dừng chân. Hãy nhẫn nại giải quyết vấn đề. Một phẩm chất rất có ích cho bạn.

- Bạn phải là người kỹ tính và chu đáo. Hướng dẫn viên du lịch phải có đức tính này để lo lắng cho khách hàng. Trước khi khách xuống xe, bạn phải nhớ nhắc nhở khách xem còn quên gì hay không. Trước lúc lên xe rời địa điểm nào đó, bạn phải hỏi xem còn để quên thứ gì hay không, còn thiếu ai hay không... Và vô số những chuyện tí ti khác mà bạn phải chạm tới.

- Một điều hết sức quan trọng khác là bạn phải có sức khỏe và không bị say xe. Nếu sức khỏe bạn kém thì bạn không thể theo đuổi ngành này được.

Bạn sẽ thi những gì và ở đâu?

Để trở thành một hướng dẫn viên du lịch bạn có thể thi vào khoa du lịch của các trường đại học như: Đại học Khoa học Xã hội & Nhân văn, Đại học Hùng Vương, Đại học Văn Lang, Văn Hiến, Hồng Bàng...

Ngoài ra bạn cũng có thể thi vào các trường Cao đẳng hoặc Nghiệp vụ Du lịch đào tạo từ 6 tháng - 3 năm như: Nghiệp vụ Du lịch - Khách sạn Sài Gòn, Nghiệp vụ Du lịch Khôi Việt, Việt Giao...

Chương trình đào tạo của các trường du lịch hầu hết đều giống nhau, tùy theo thời gian đào tạo của từng trường nhưng vẫn đảm bảo được khối kiến thức cho sinh viên làm việc sau khi tốt nghiệp. Những môn được đào tạo ở trường du lịch bao gồm các môn học về địa lý, lịch sử, văn hóa Việt Nam... quan trọng nhất và không thể thiếu được đó là những môn về tuyến điểm du lịch và nghiệp vụ hướng dẫn. Bên cạnh những môn chủ yếu giúp sinh viên ra trường làm việc tốt, tùy theo mỗi trường có những môn phụ bổ sung như: chụp ảnh, dancing, tâm lý du khách, tâm lý trong giao tiếp.

Để trở thành một hướng dẫn viên du lịch, điều tất yếu phải nắm vững những kiến thức cơ bản được đào tạo ở trường. ngoài ra người hướng dẫn phải có những yếu tố cần thiết của một hướng dẫn viên như: sức khỏe, sự năng động trong xử lý tình huống, sự hài hước, những kỹ năng hoạt náo.

Cơ hội làm việc, thăng tiến sau khi ra trường.

Trong tương lai, nghề hướng dẫn viên du lịch là một trong những nghề phát triển rất mạnh do nhu cầu du lịch của người dân trong nước ngày càng cao nhờ mức sống ngày càng được

cải thiện. Hơn nữa, tình hình chính trị của Việt Nam ổn định, sức hút của Việt Nam đối với du khách quốc tế ngày càng mạnh mẽ. Sự phát triển ngày càng mạnh mẽ về số lượng và chất lượng của các công ty du lịch tạo ra những con đường rộng rãi cho các bạn tiến vào nghề.

Số hướng dẫn viên hiện nay không thể nào đáp ứng đủ nhu cầu quá cao của thực tế. Để đáp ứng thị trường, nhiều yêu cầu khắt khe đã được hạ xuống để có nhiều người được cấp thẻ hơn nhưng tình hình vẫn không khả quan.

(Nguyễn Thị Khách- Trưởng phòng Lễ hành (Sở DL TP.HCM)

Đến giờ vẫn chưa có một trường nào đào tạo hướng dẫn viên tiếng Hàn. Ngay những sinh viên tốt nghiệp ĐH cũng chưa đáp ứng được nhu cầu của doanh nghiệp lễ hành Việt Nam.

(Ông Nguyễn Văn Mỹ - Giám đốc Công ty Lữ Việt)

Đại diện doanh nghiệp lễ hành cho biết trong khi tiền cho các hướng dẫn viên các thứ tiếng khác như Anh, Pháp, chỉ dao động từ 15-25 USD/ngày thì hướng dẫn viên tiếng Hàn là 50USD/ngày. Thậm chí những mùa cao điểm, có thể lên 60USD nhưng cũng rất khó tìm.

Thực tế hướng dẫn viên du lịch của chúng ta còn rất yếu. Nhất là hướng dẫn viên du lịch tiếng Hàn, Nhật. Việt Nam đang trở thành điểm đến của khách Hàn Quốc. Theo Tổng Cục Du lịch Việt Nam, lượng khách Hàn Quốc đến Việt Nam sẽ tăng 30% so với năm 2005 và vượt ngưỡng 400.000 khách. Tuy nhiên hướng dẫn viên du lịch tiếng Hàn chỉ đạt con số 30.

Học hướng dẫn viên du lịch, bạn có thể trở thành: hướng dẫn viên inbound, hướng dẫn viên outbound, phòng sale, điều hành tour... Nếu không thích bạn có thể vào làm trong cơ quan Nhà nước về du lịch. Nếu có vốn bạn có thể mở một công ty về du lịch. Ngành này hứa hẹn một tương lai sáng ngời cho những người có khả năng và đam mê.

Lương của hướng dẫn viên du lịch không hề thấp. Hiện nay đối với hướng dẫn viên du khách nội địa lương tháng trung bình từ 3 triệu trở lên. Đối với hướng dẫn viên outbound và hướng dẫn viên cho du khách nước ngoài vào Việt Nam mức lương có khi vài chục triệu.

Tóm lại, nghề hướng dẫn viên du lịch là nghề hấp dẫn đối với các bạn trẻ hiện nay, đường đến với nghề cũng tương đối rộng mở nhưng theo được nghề mới là điều khó. Vì thế điều tất yếu là phải có lòng yêu nghề và phải có “tâm” với nghề. Đó là những yếu tố quan trọng giúp ta sống được với nghề và tiến xa hơn trong nghề hướng dẫn viên du lịch.

2. Nhóm ngành liên quan tới công nghệ thông tin.

Nhiều bạn trẻ rất quan tâm đến ngành Công nghệ thông tin. Cùng với sự phát triển của Công nghệ máy vi tính, ngành Công nghệ thông tin trở thành một cái tên tạo ra nhiều hấp dẫn cho nhiều bạn học sinh. Thế nhưng trên thực tế, nhiều người không biết ngành Công nghệ thông tin là gì? Học có vất vả hay không? Ra trường sẽ làm nghề gì? Nhu cầu cũng như những đòi hỏi của ngành này ra sao? Chúng tôi sẽ giúp các bạn nhìn nhận một cách cơ bản nhất để có thể hiểu được ngành này sâu sắc hơn.

Ngành công nghệ thông tin là gì? Ngành Công nghệ thông tin là tên gọi dành cho những nghề liên quan đến chiếc máy

vi tính, nhưng phần lớn là nghiêng về kỹ thuật phần mềm, chẳng hạn như lập trình phần mềm, thiết kế web, đồ họa, v.v... Tuy nói là ngành Công nghệ thông tin nhưng trên thực tế trong lúc học, cũng như khi ra trường bạn chỉ có thể hướng đến một lĩnh vực cụ thể nào đó mà thôi như chuyên về thiết kế trang web hoặc lập trình viên chẳng hạn.

Ở đâu đào tạo ngành công nghệ thông tin? Hiện nay có rất nhiều trường có đào tạo ngành này, từ Trung cấp chuyên nghiệp, Cao đẳng đến Đại học. Nhiều trường đã khẳng định được thương hiệu của mình về đào tạo ngành này. Vì nhiều nơi và nhiều cấp đào tạo nên bạn có thể thi vào, cũng có thể dùng điểm để xét tuyển vào.

Học công nghệ thông tin là học gì? Để các bạn dễ theo dõi, chúng tôi trình bày sau đây một số môn học của ngành này, bao gồm:

- Toán rời rạc,
- Kỹ thuật điện tử
- Kỹ thuật lập trình;
- Thiết kế web
- Lập trình web
- Lập trình trong Window
- Cơ sở dữ liệu, hệ thống dữ liệu,
- Hệ điều hành
- Linux
- Lý thuyết thông tin
- Mạng máy tính
- ...

Yêu cầu của người học là gì? Tư duy logic cao, đòi hỏi tính tập trung và cẩn thận ở mức độ cao, có khả năng tổ chức tốt cơ sở dữ liệu. Ngành Công nghệ thông tin, đúng như những gì bạn hình dung về nó, đây là một ngành đòi hỏi khả năng tư duy cao, làm việc với tốc độ nhanh, cực kỳ chính xác, dưới áp lực nặng nề. Cho nên bạn phải suy nghĩ kỹ, hoặc hỏi thăm những người đã học công nghệ thông tin xem liệu với khả năng của mình có theo học được ngành này hay không? Có thể bạn sẽ theo được, vì giáo dục Đại học ở Việt Nam đầu vào nhiều khi cũng dễ và đầu ra nhiều khi cũng vô cùng dễ. Vấn đề quan trọng là hoàn thành xong khóa học, bạn có khả năng hành nghề được hay không, tốt hay không, có cạnh tranh được trong môi trường Công nghệ thông tin đúng nghĩa của nó hay không? Có nhiều người học Công nghệ thông tin, ra trường đi dạy. Đây cũng là một giải pháp. Có người bỏ vốn ra mở một công ty về Công nghệ thông tin. Cũng là một hướng đi tốt những đòi hỏi bạn phải có khả năng về vốn rất nhiều.

Sau khi ra trường bạn sẽ làm việc ở đâu? Tùy theo năng lực thực sự (cũng như cá tính) bạn sẽ lựa chọn những giải pháp và phương án khác nhau. *Phương án thứ nhất*, cũng là giải pháp an toàn nhất là bạn đi giảng dạy tin học ở các trường, các trung tâm tin học. *Phương án thứ hai*, ít đòi hỏi năng lực, ít cạnh tranh hơn là làm việc trong một công ty mua bán, lắp ráp máy tính nào đó. *Phương án thứ ba*, cũng là phương án có nhiều thử thách nhất. Nếu bạn thật sự có năng lực, bạn chọn vào làm việc ở những công ty đúng theo ngành nghề của bạn, chẳng hạn như công ty thiết kế web, công ty lập trình, công ty viết game, công ty phần mềm. Công ty này hiện có nhiều ở Việt Nam, nhất là thành phố Hồ Chí Minh, với số lượng ngày càng

tăng nhanh. Nếu có khả năng, bạn hoàn toàn có thể tin tưởng rằng mình sẽ được thử thách, được trưởng thành trong nghề nghiệp. Lương cho những vị trí công việc này từ 3-4 triệu/tháng. Nếu có kinh nghiệm, hoặc trở thành trưởng nhóm lập trình thì lương có thể là 8-12 triệu/tháng. *Phương án thứ tư*, bạn có thể trở thành nhân viên quản trị mạng, hệ thống mạng cho các công ty. Hiện nay, số lượng các công ty hoạt động kinh doanh ngày càng tăng và họ không thể không tính toán đến vấn đề mạng. Cho nên nhu cầu về nhân lực này cũng tăng. Làm việc trong môi trường này, bạn sẽ đỡ chịu áp lực hơn. Lương cho các vị trí công việc này là từ 3-4 triệu/tháng. *Phương án thứ năm* là bạn đi xuất khẩu lao động sang nước ngoài, chẳng hạn như Nhật, Hàn Quốc .v.v... Ở bạn không những được tiếp xúc với công nghệ và tác phong làm việc hiện đại mà còn được hưởng mức lương rất cao 2.000 – 3.000 USD/tháng.

Theo Hội Tin học thành phố Hồ Chí Minh, hiện cả nước có trên 300 đơn vị hoạt động trong lĩnh vực công nghệ thông tin, trong đó đội ngũ lập trình viên chiếm 60%, còn lại là quản trị mạng, quản trị dự án... Thời gian gần đây, thị phần gia công phần mềm ở thành phố Hồ Chí Minh phát triển mạnh, nhiều công ty phần mềm ký được nhưng hợp đồng gia công lớn nên họ chạy đua tuyển lập trình viên có kinh nghiệm, kỹ năng nghề cao.

Sau khi ra trường, bạn có thể làm việc gì? Sau khi ra trường, bạn có thể làm một số công việc sau:

Thứ nhất, làm việc với tư cách là lập trình viên. Lập trình viên chính là người tham gia viết, sửa chữa và phát triển các chương trình phần mềm. Trở thành lập trình viên bạn phải có

khả năng sống chung với các áp lực deadline (thời hạn) và khối lượng công việc. Lập trình viên cũng có thể làm việc ở nhiều nước như Mỹ, Nhật,... trong những dự án của công ty gia công phần mềm cho nước ngoài. Hoặc có thể ngồi ở Việt Nam nhưng lại làm việc trong một nhóm chuyên gia của nhiều nước trên thế giới. Quan trọng là phải sẵn sàng đối diện với những áp lực và cơ hội nếu muốn theo đuổi nghề này. Hiện tại thu nhập của một lập trình viên mới vào nghề khoảng 200 USD/tháng. Có 3-4 năm kinh nghiệm hoặc làm việc ở vị trí quản lý sẽ có thu nhập khoảng 700-1.000 USD/tháng. Nếu làm việc ở nước ngoài thu nhập sẽ cao hơn nhiều, tại Hàn Quốc hoặc Nhật từ 2.000 đến 3.000 USD/tháng, tại Mỹ từ 3.500 – 6.000 USD/tháng.

Thứ hai, ngành phát triển phần mềm.

Phát triển phần mềm là một ngành thuộc Công nghệ thông tin, đang phát triển mạnh tại nước ta hiện nay. Phần mềm là phương tiện truyền tải một cách cụ thể cách thức giải quyết vấn đề của người sử dụng cho máy vi tính có thể hiểu và thực hiện được.

Công việc và một số ngành nghề trong ngành phát triển phần mềm.

Từ một nhu cầu thực tế và ý tưởng về một vấn đề nào đó, một phần mềm sẽ ra đời để giải quyết nhu cầu hiện thực hóa ý tưởng. Đầu tiên, người ta đã xác định rõ ràng mọi thông tin chi tiết nhất liên quan đến ý tưởng. Tựu trung công việc này gồm các bước:

- Phân tích hệ thống (xác định vai trò của cả phần mềm và từng thành phần trong hệ thống phần mềm).
- Lên kế hoạch dự án phần mềm.

- Phân tích nhu cầu để biết thông tin đầu vào và thông tin đầu ra.

Giai đoạn tiếp theo là phát triển phần mềm gồm 3 bước:

- Thiết kế phần mềm: Các kỹ sư phân tích và thiết kế hệ thống (phần mềm) sẽ dịch các yêu cầu về phần mềm thành một tập hợp các biểu diễn mô tả (dựa trên đồ họa, bảng hay ngôn ngữ) mô tả cho cấu trúc dữ liệu kiến trúc, thủ thuật toán và đặc trưng giao diện.
- Lập trình: Kỹ sư lập trình hay lập trình viên bằng những ngôn ngữ lập trình chuyển những biểu diễn thiết kế trên thành ngôn ngữ nhân tạo, tạo ra các lệnh thực hiện được trên máy tính. Máy tính sẽ hiểu và thực hiện theo đúng thiết kế phần mềm.
- Kiểm thử phần mềm: Trước khi đến tay người sử dụng, phần mềm còn được trải qua các bước thử nghiệm xem có khiếm khuyết gì hay không để khắc phục kịp thời.

Cuối cùng, các kỹ sư bảo trì hệ thống phần mềm sẽ bảo trì, sửa lỗi và nâng cấp phần mềm để thích ứng với môi trường phần mềm tiến hóa và yêu cầu của người sử dụng.

Người quản lý dự án phần mềm là người kết nối và vận hành trơn tru ba giai đoạn nói trên để có sản phẩm hoàn thiện.

Điều kiện làm việc và cơ hội nghề nghiệp.

Người làm trong ngành phát triển phần mềm làm việc trong văn phòng tiện nghi, thoải mái, với các thiết bị công nghệ cao. Tuy nhiên họ cũng thường xuyên đi ra khỏi văn phòng để gặp gỡ, giao dịch với khách hàng, kiểm tra, sửa chữa hệ thống phần mềm theo yêu cầu của khách hàng. Đây là một trong những lĩnh vực tiên tiến và có sức phát triển nhanh nhất trên thế giới

hiện nay. Việt Nam cũng cùng hòa chung với xu thế mạnh mẽ ấy. Năm 1996, nước ta chỉ có 95 đơn vị và 1.900 người hoạt động trong lĩnh vực phần mềm. Đến năm 2006 con số này tăng lên 570 đơn vị (gấp 6 lần) và 12.000 người (gấp hơn 6 lần).

Mỹ thuật đa phương tiện, nghệ của tương lai.

Mỹ thuật đa phương tiện giống như một cơn bão tiến vào cuộc sống hiện đại của chúng ta, nó làm thay đổi cách chúng ta nghĩ, cách chúng ta hành động, thậm chí cả cách chúng ta sống.

Mỹ thuật đa phương tiện là việc ứng dụng công nghệ thông tin trong việc sáng tạo, thiết kế những sản phẩm mang tính đa phương tiện và tương tác ứng dụng trong các lĩnh vực truyền thông, quảng cáo, giáo dục và giải trí. Nghe có vẻ phức tạp nhưng hiểu một cách đơn giản đó là việc thiết kế đồ họa, trò chơi điện tử, làm hoạt hình 3D, thiết kế web, làm phim... tất cả đều thực hiện trên máy tính. Và hầu như các sản phẩm truyền thông (quảng cáo, truyền hình, internet...) và giải trí hiện đại (game, điện ảnh, hoạt hình...) bạn được sử dụng ngày nay đều là sản phẩm của mỹ thuật đa phương tiện.

Những yếu tố quyết định của người làm trong lĩnh vực đa phương tiện.

Có rất nhiều tố chất bạn cần phải có để có thể trở thành một nghệ sĩ đa phương tiện, nhưng có 6 tố chất sau đây mang tính quyết định liệu bạn có thể thành công hay không.

- Năng khiếu tư duy thẩm mỹ và tạo hình.
- Khả năng sáng tạo và có kiến thức rộng.
- Khả năng thích ứng với sự biến đổi và sức ép của công việc.

- Tính kiên trì và tác phong làm việc chuyên nghiệp.
- Khả năng tiếp cận với các công nghệ mới, đặc biệt là công nghệ thông tin.
- Khả năng ngoại ngữ tốt (nhất là tiếng Anh).

**Những nhận định
về ngành mỹ thuật đa phương tiện:**

- “1 trong 5 nghề nóng nhất khi VN gia nhập WTO”
(Nguyễn Hữu Dũng - Viện trưởng Viện Khoa học lao động và xã hội, báo Thanh Niên)
- “2006, VN thiếu hơn 17.000 chuyên gia mỹ thuật đa phương tiện”
(báo Tuổi Trẻ)
- “Lương trung bình của 1 người làm trong lĩnh vực mỹ thuật đa phương tiện trung bình theo thống kê là 300 USD/tháng và trên thực tế có thể nhiều hơn thế” (Huệ Anh - Bưu điện VN)
- “Công việc mang tính sáng tạo và thú vị” (Nghề Mỹ thuật đa phương tiện - NXB Kim Đồng)

3. Ngành cơ điện tử

Ngành cơ điện tử là gì? Nếu tinh ý, bạn có thể tạm hiểu được ngành này là gì, ngay từ tên gọi của nó. Cơ là chữ viết tắt của từ cơ khí, ngành cơ khí. Điện tử là ngành điện tử. Như vậy, cơ điện tử là sự kết hợp giữa cơ khí và điện tử. Tuy nhiên vẫn chưa đủ, nó còn là sự kết hợp của ngành điều khiển học. Có thể nhiều bạn vẫn cho rằng, như thế vẫn còn mù mờ quá. Bạn hình dung như thế này nhé, vào ngành này, bạn sẽ tham gia chế tạo các loại máy giặt, máy photocopy, máy điều hòa

không khí, tủ lạnh... Ngoài ra, cơ điện tử còn được ứng dụng nhiều trong chế tạo các loại máy móc phục vụ trong lĩnh vực công nghiệp hoặc ứng dụng quan trọng trong lĩnh vực quân sự, chinh phục vũ trụ...

*“Một trong năm ngành nóng nhất khi gia nhập WTO”
(Nguyễn Hữu Dũng – Viện trưởng Viện khoa học Lao động và xã hội, báo Thanh niên).*

*“Năm 2006, Việt Nam thiếu hơn 17.000 chuyên gia
mỹ thuật đa phương tiện (Tuổi trẻ)*

*Lương trung bình của một người làm trong lĩnh vực
mỹ thuật đa phương tiện trung bình theo thống kê là 300
USD/tháng và trên thực tế có thể nhiều hơn thế (Huệ Anh
– Bưu điện thành phố)*

Ở Việt Nam, ngành này chưa có bước đột phá quan trọng, cơ bản, nhưng các nhà máy xí nghiệp sản xuất các mặt hàng trên đang xuất hiện ngày càng nhiều. Điều đó có nghĩa là dù ngành này ở chưa có sự phát triển mạnh mẽ nhưng nhu cầu nhân lực cho ngành này đang có dấu hiệu tăng lên và có thể tăng lên rất nhiều trong những năm tới, cùng với sự xuất hiện ngày càng nhiều của các công ty sản xuất máy điều hòa, tủ lạnh, máy photocopy...

Bạn sẽ học ngành này ở đâu? Một số trường có đào tạo ngành này và quyển *Những điều cần biết* sẽ rất có ích cho bạn trong trường hợp này. Tuy nhiên, có thể kể ra một trong những nơi đào tạo ngành này là trường Đại học Bách khoa TP. HCM. Đây là một trung tâm đào tạo uy tín trên cả nước về khoa học kỹ thuật.

Bạn sẽ làm việc ở đâu? Như trên, trong phần nghề cơ điện tử là gì, bạn đã biết được ngành này được ứng dụng như thế nào, đồng thời cũng cung cấp cho bạn những thông tin cần thiết về công việc tương lai của bạn. Bạn sẽ làm việc trong các nhà máy sản xuất các thiết bị, dụng cụ là sản phẩm của ngành cơ điện tử. Với mức lương từ 2-5 triệu/tháng, tùy theo năng lực và vị trí công tác, ở một số vị trí khác, bạn có thể nhận được mức lương cao hơn.

4. Ngành điện tử viễn thông.

Từ thiết bị vệ tinh trên bầu khí quyển, cột anten truyền tín hiệu cao ngất trời, đường cáp ngầm xuyên đại dương cho tới chiếc máy thu hình, điện thoại cố định, di động... Tất cả đã hình thành hệ thống thông tin liên lạc được ví như hệ thần kinh của trái đất. Điện tử viễn thông là ngành sử dụng những công cụ tiên tiến để tạo nên các thiết bị giúp cho việc truyền thông tin mà cá nhân hoặc tổ chức muốn có.

Điều kiện làm việc và cơ hội nghề nghiệp.

Kỹ sư điện tử viễn thông làm việc tại các công ty sản xuất, nghiên cứu và phát triển các sản phẩm điện tử, các nhà cung ứng dịch vụ internet, các công ty viễn thông truyền số liệu, các công ty điện thoại di động, các công ty truyền tin qua hệ thống vệ tinh, các công ty tư vấn giải pháp và kinh doanh các dịch vụ điện tử viễn thông... Công việc của họ gắn liền với những phòng thí nghiệm, phòng kỹ thuật và máy móc hiện đại. Làm việc trong ngành này, bạn có thể lựa chọn một trong các lĩnh vực sau:

- Nghiên cứu, sáng tạo các thiết bị viễn thông mới;
- Lĩnh vực mạng viễn thông;
- Lĩnh vực định vị dẫn đường (trong ngành hàng hải).

Ngành điện tử viễn thông đưa tri thức của loài người đến mỗi người và ngược lại, tạo ra một thế giới thân thiện và gần gũi. Ở Việt Nam, ngành điện tử viễn thông đóng vai trò quan trọng, tích cực đối với sự phát triển kinh tế - xã hội. Nhu cầu về nhân lực trong ngành rất lớn.

Phẩm chất, kỹ năng cần có.

- Thông minh, năng động
- Kiên trì, nhẫn nại
- Có mục tiêu và đam mê
- Luôn tìm tòi, học hỏi
- Khả năng ngoại ngữ tốt
- Khả năng làm việc theo nhóm.

5. Nhóm ngành ngân hàng.

Giới thiệu chung về ngành ngân hàng

Nói đến nhóm ngành ngân hàng là nói đến các nghề nghiệp liên quan đến ngân hàng, liên quan đến các nghiệp vụ ngân hàng, cả ngân hàng Nhà nước và ngân hàng thương mại. Nghiệp vụ ngân hàng bao gồm:

Nhóm nghiệp vụ thuộc ngân hàng Nhà nước:

- Nghiệp vụ phát hành tiền.
- Nghiệp vụ thanh tra: giám sát thường xuyên việc thực hiện quy chế, chấp hành pháp luật của các đối tượng có hoạt động ngân hàng, giải quyết đơn từ khiếu nại liên quan.
- Nghiệp vụ kiểm soát nội bộ: kiểm tra, giám sát các hoạt động nghiệp vụ ngân hàng, tình hình thực hiện nhiệm

vụ, chức năng của các đơn vị và việc chấp hành pháp luật, chính sách, chế độ trong nội bộ ngân hàng Nhà nước.

- Nghiệp vụ ngoại hối: mua một đồng tiền trên thị trường ngoại hối tại một thời điểm, rồi bán ra đồng tiền đó trong một thời điểm khác nhằm góp phần làm tỉ giá tại các thị trường trở nên cân bằng.

Nhóm nghiệp vụ thuộc ngân hàng thương mại:

- Nghiệp vụ tín dụng: huy động tiền vốn từ người gửi và cho vay hoặc đầu tư với mục đích hưởng lợi nhuận qua chênh lệch lãi suất. Lúc này ngân hàng đóng vai trò trung gian giữa người có vốn và người cần vốn.
- Nghiệp vụ đầu tư tài chính: tham gia thị trường chứng khoán, sử dụng các nguồn vốn đầu tư vào việc mua các chứng khoán (trái phiếu, cổ phiếu...) như một nhà đầu tư.
- Nghiệp vụ thanh toán: thực hiện chi trả bằng tiền liên quan đến mua bán hàng hóa hay dịch vụ giữa các bên đã thỏa thuận với các ngân hàng.
- Nghiệp vụ kinh doanh ngoại hối: mua bán các đồng tiền khác nhau trên thị trường ngoại hối để phục vụ hoạt động xuất nhập khẩu, thu lợi nhuận từ chênh lệch tỷ giá mua bán và đầu cơ...

Với chuyên môn về ngân hàng, bạn có thể tham gia vào các công việc:

- Làm công tác tín dụng, thanh toán, đầu tư tài chính, kinh doanh vàng bạc, ngoại tệ, kho quỹ.
- Làm công tác thanh tra, giám sát, pháp chế, quản lý, xây dựng chính sách tại Ngân hàng Nhà nước Trung ương.

- Làm công tác tín dụng, ngân quỹ tại các quỹ tín dụng nhân dân Trung ương.
- Làm công tác tư vấn, kinh doanh chứng khoán tại các công ty chứng khoán.

Phẩm chất và kỹ năng cần thiết:

- Có năng khiếu về các môn tự nhiên, đặc biệt là môn Toán.
- Trung thực.
- Cần cù, cẩn trọng, tỉ mỉ, chính xác.
- Khả năng ngoại ngữ, sử dụng thành thạo vi tính.
- Năng lực giao tiếp tốt.
- Sức khỏe tốt.

Một số địa chỉ đào tạo:

Bên cạnh những trường chuyên về Tài chính - Ngân hàng, hầu hết các trường đào tạo kinh tế đều có khoa Tài chính - Ngân hàng. Đây là điều kiện thuận lợi của bạn khi tìm học ngành này.

Bạn có thể học về ngân hàng tại:

Học viện Ngân hàng, Trường Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh, Khoa Kinh tế (Đại học Quốc gia Hà Nội và Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh), Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, Trường Đại học Ngoại thương, Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Kinh tế (Đại học Huế), Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh (Đại học Đà Nẵng), Trường Đại học Quy Nhơn...

Ngoài ra, còn có rất nhiều trường Cao đẳng trong cả nước có đào tạo ngành tài chính kế toán mà bạn có thể hướng tới.

Triển vọng phát triển của ngành ngân hàng.

Ngân hàng được đánh giá là một trong những ngành có tốc độ phát triển nhanh của Việt Nam. Hàng loạt ngân hàng được hình thành với số lượng chi nhánh ngày càng tăng, số lượng các loại hình dịch vụ cũng ngày càng phong phú, đa dạng. Điều này cho thấy nhu cầu nhân sự cho ngành ngân hàng đang tăng cao. Một đặc điểm nổi bật khác là hầu hết các ngân hàng đều có một đội ngũ nhân sự trẻ tuổi và năng động. Nhiều ngân hàng, trưởng phòng mới chỉ ở độ tuổi 8X. Tất nhiên là loại trừ một số vị trí quản lý cao cấp. Theo nhận xét của nhiều chuyên gia nhân sự, xu hướng trẻ hóa đội ngũ nhân sự và cạnh tranh nhân lực ngành ngân hàng sẽ tiếp tục tiếp diễn, tạo nhiều cơ hội cho người tốt nghiệp. Các ngân hàng không ngừng củng cố và phát triển đội ngũ nhân sự của mình bằng mức lương cao, các khoản lợi tức khác... cũng như việc không ngừng đào tạo, bồi dưỡng.

Tuy nhiên, cánh cửa mở rộng không có nghĩa có việc làm trong ngành ngân hàng dễ dàng. Để vào được các ngân hàng, ứng cử viên phải trải qua ba vòng: vòng sơ tuyển hồ sơ, lựa chọn các ứng cử viên phù hợp với yêu cầu vị trí cần tuyển; vòng thi viết về nghiệp vụ; tiếng Anh, kiểm tra IQ; vòng phỏng vấn nhằm xác định sự phù hợp của ứng viên, sự cam kết gắn bó với khả năng phát triển nghề nghiệp...

Trong khoảng 1 năm trở lại đây, biến động kinh tế của Việt Nam và của thế giới làm cho hoạt động của các ngân hàng chững lại. Trong thời gian vài năm tới, hoạt động của các ngân hàng sẽ đi vào thời kỳ “lặng lẽ” cho nên nhu cầu nhân sự cho ngành này cũng chững lại. Tuy nhiên trong tương lai, chắc chắn lĩnh vực tài chính ngân hàng vẫn là lĩnh vực sôi động và có nhu cầu nhân sự trẻ, có năng lực rất nhiều.

Ở Việt Nam, hiện có 7 ngân hàng Nhà nước, 31 ngân hàng thương mại cổ phần đô thị, 4 ngân hàng thương mại cổ phần nông thôn, 37 chi nhánh ngân hàng nước ngoài, 5 ngân hàng liên doanh, 46 văn phòng đại diện ngân hàng nước ngoài.

Ngoài ra còn có các công ty trực thuộc ngân hàng như công ty chứng khoán, công ty cho thuê tài chính, công ty quản lý nợ và khai thác tài sản,... Ước tính tốc độ phát triển nhân lực khá cao: 30-70% sẽ tạo hàng chục ngàn cơ hội việc làm cho ngành ngân hàng mỗi năm.

Cơ hội làm việc trong ngành ngân hàng khá rộng mở, những người muốn làm trong ngành này có thể tìm thấy vị trí của mình tại:

- Ngân hàng Nhà nước Việt Nam: Trụ sở chính tại Hà Nội, cùng 64 chi nhánh ngân hàng tại các tỉnh thành trong cả nước và 5 doanh nghiệp trực thuộc.

- Quỹ Tín dụng Nhân dân Trung ương với 24 chi nhánh ở các tỉnh, thành phố và 898 quỹ tín dụng nhân dân cơ sở. 5 ngân hàng thương mại quốc doanh với hàng trăm chi nhánh cấp 1, cấp 2 tại các tỉnh thành trong cả nước. Ngân hàng chính sách với 64 chi nhánh cấp tỉnh và 587 phòng giao dịch cấp huyện. 25 ngân hàng cổ phần đô thị. 12 ngân hàng cổ phần nông thôn. 27 chi nhánh ngân hàng nước ngoài tại Việt Nam. 5 ngân hàng liên doanh với 16 chi nhánh trên cả nước. 5 công ty tài chính. 8 công ty cho thuê tài chính. 40 văn phòng đại diện ngân hàng nước ngoài tại Việt Nam (theo số liệu thống kê năm 2005).

Theo **Tủ sách hướng nghiệp - Nhất nghệ tinh (NXB Kim Đồng)**

6. Nghề thư ký văn phòng

Nghề thư ký là gì? Thực ra thư ký chính là người giúp việc cho một cá nhân nào đó, thường là tổng giám đốc, giám đốc, phó giám đốc, chủ tịch hội đồng quản trị... Là người giúp việc nhưng là người giúp việc cao cấp có trình độ chuyên môn cao. Thư ký chính là cánh tay nối dài của sếp, giúp sếp thu vén mọi việc để sếp có thể an tâm tập trung vào những công việc mang tính hoạch định chiến lược cho công ty, đơn vị. Vì thế nên vai trò và vị trí của thư ký rất lớn. Thư ký được xếp cao hơn so với các trưởng phòng. Cụ thể hơn, có thể kể ra một số công việc của thư ký để bạn hiểu nghề này hơn, bao gồm: nghe điện thoại cho sếp; sắp xếp các cuộc hẹn cho sếp; chuẩn bị tất cả những hồ sơ, giấy tờ cần thiết mỗi khi sếp có công tác, từ việc chuẩn bị các văn bản cần thiết, đến việc đặt vé máy bay, gọi taxi, đặt phòng khách sạn, gọi điện báo lịch hẹn cho đối tác; thư ký có thể thay mặt sếp tiếp xúc với một số khách hàng, đối tác, thậm chí thay mặt sếp giải quyết công việc; thư ký là người kiểm tra các giấy tờ từ các phòng ban gửi lên sếp để ký,... Tóm lại, thư ký làm rất nhiều việc cả những việc “tạp nham” và cả những việc quan trọng. Công việc của thư ký rất vất vả, với một cường độ cao.

Thư ký cần có những kỹ năng gì? Những kỹ năng của thư ký có thể được chia thành nhóm kỹ năng liên quan đến kỹ thuật, kỹ năng về tổ chức, kỹ năng mềm và nhóm kỹ năng liên quan đến năng lực công tác.

Kỹ năng liên quan đến kỹ thuật. Thư ký phải có khả năng sử dụng thành thạo một số phần mềm cơ bản của máy vi tính, và các thiết bị văn phòng như: điện thoại (từ đơn giản đến hiện đại), máy fax, máy photocopy,... Biết sử dụng một số thiết

bị khác nhiều khi cũng quan trọng như: máy ghi âm, máy ghi hình, máy chụp ảnh... Trong đó, quan tâm nhất là tốc độ đánh máy và khả năng tốc ký. Thư ký đánh máy đạt tốc độ 60-70 chữ/phút (tiếng Anh đạt 50 từ/phút). Tốc ký đạt tốc độ 100-120 chữ một phút (tiếng Anh 80 từ/phút).

Nhóm kỹ năng về tổ chức. Đây là kỹ năng rất quan trọng của người thư ký. Người thư ký phải có khả năng soạn thảo văn bản, khả năng viết lách tốt. Khả năng tổ chức công việc khoa học, nhanh chóng và chính xác. Điều này sẽ có ý nghĩa cho thư ký trong việc sắp xếp lịch hẹn cho sếp, tổ chức một số vấn đề liên quan đến công việc của sếp. Tổ chức tốt sẽ giúp thư ký tăng cường khả năng nhớ, tránh bỏ sót công việc vốn liên quan trực tiếp tới sếp, ảnh hưởng trực tiếp đến hoạt động của công ty. Bạn tưởng tượng xem điều gì sẽ xảy ra nếu như thư ký quên đưa vào trong lịch hoặc quên nhắc sếp về một cuộc họp quan trọng với đối tác kinh doanh. Khả năng sắp xếp, quản lý hồ sơ cũng phải thành thục để phục vụ cho công tác lưu trữ và truy cứu nhanh.

Nhóm kỹ năng mềm. Thư ký phải có khả năng giao tiếp rất tốt, để có thể làm hài lòng sếp cũng như những nhân viên cấp dưới, các đối tác khi đến làm việc. Chẳng hạn, thư ký phải có cái chào thật nhã nhặn, có nụ cười thật tươi. Sẽ không có ấn tượng gì tốt đẹp nếu vào phòng sếp mà gặp ngay một thư ký mặt hầm hầm, ăn nói cục cằn. Biết cách giao tiếp qua điện thoại. Có khả năng làm việc hài hòa với người khác. Có khả năng chịu áp lực cao. Và có khả năng đi công tác xa cùng với sếp, thậm chí cả nước ngoài.

Nhóm năng lực chuyên môn. Bạn phải nắm vững kiến thức về nghiệp vụ thư ký, sử dụng thành thạo ngoại ngữ, đặc biệt là

khi sếp của bạn thường xuyên làm việc với đối tác nước ngoài.

Nghề thư ký đòi hỏi kỹ năng gì? Khi đọc những miêu tả trên, có lẽ bạn đã hình dung phần nào những đặc điểm của nghề thư ký.

- *Thứ nhất*, bạn phải có đức tính cần mẫn, cẩn thận.
- *Thứ hai*, bạn phải nhanh nhẹn, hoạt bát, vui vẻ, hòa đồng, có khả năng làm việc với cường độ cao.
- *Thứ ba*, bạn phải có khả năng nhớ tốt.
- *Thứ tư*, bạn phải có khả năng tổ chức công việc cho bạn và cho sếp một cách tốt nhất, tối ưu nhất.
- *Thứ năm*, bạn phải có năng khiếu ngoại ngữ.

Học ngành này sẽ làm việc ở đâu? Câu trả lời ngắn gọn và đầy đủ nhất cho bạn là bạn sẽ làm việc trong các công ty cần thư ký. Hầu như các công ty lớn đều có thư ký. Lương cho thư ký từ 3 đến 6 triệu/tháng. Nhiều công ty, lương cho thư ký còn cao hơn nhiều.

7. Hành chính văn phòng

Hành chính văn phòng là gì? Nhân viên hành chính văn phòng là những người làm công tác văn phòng cho các công ty, có nơi không gọi văn phòng mà gọi là phòng hành chính, phòng tổ chức, cũng có khi nhập phòng hành chính với nhân sự làm một, gọi là phòng hành chính – nhân sự. Một công ty không thể hoạt động được nếu thiếu bộ phận hành chính văn phòng. Nó được ví như mạch máu lưu thông khắp cơ thể. Những bộ phận khác có những chức năng riêng nhưng không thể phát huy hết vai trò, đôi khi bị đình trệ nếu bộ phận hành

chính văn phòng hoạt động không hiệu quả. Có thể kể ra một số công việc của bộ phận này như sau:

- Mua sắm các thiết bị trong cơ quan, từ bàn ly, tách, đĩa, máy fax, máy photo, máy in, máy điều hòa không khí, đến hệ thống máy vi tính của cơ quan,...
- Mua sắm tất cả văn phòng phẩm cho cơ quan;
- Tổ chức cơ sở vật chất cho các cuộc họp của cơ quan cũng như các cuộc tiếp khách của cơ quan.
- Tổ chức những công tác hậu cần khác cho công ty, cơ quan, như vấn đề tài xế lái xe, nhân công quét dọn vệ sinh,...
- Xây dựng, quản lý chương trình, kế hoạch công tác của công ty,...
- Ngoài ra, họ còn đảm nhiệm một số vị trí quan trọng khác. Trong nhiều trường hợp bộ phận hành chính văn phòng tư vấn các vấn đề pháp lý cho lãnh đạo trong việc tổ chức chỉ đạo và thực hiện kinh doanh không phạm luật.

Tóm lại, trong những gia đình giàu thường hay có quản gia để trông nom gia đình. Trong một công ty, có thể xem bộ phận hành chính văn phòng là “quản gia” của công ty.

Yêu cầu của ngành này là gì? *Trước hết*, bạn phải có khả năng tổ chức tốt, điều này thể hiện trong việc chuẩn bị các cuộc họp, các cuộc tiếp khách một cách chu toàn, hiệu quả và tiết kiệm; khả năng tổ chức còn thể hiện trong việc lên chương trình kế hoạch làm việc cho công ty. *Thứ hai*, bạn phải có khả năng sử dụng thành thạo các thiết bị văn phòng. *Thứ ba*, bạn

phải là người hơi “lì lợm” một tí, vì bạn sẽ đóng vai trò như người làm dâu trăm họ, kỳ đà cản mũi, nên sẽ chịu đựng những cái nhìn, câu nói không mấy hay ho của các phòng ban khác. Bạn phải có khả năng chạy bên ngoài, nhất là trong những trường hợp phải mua thiết bị, cơ sở vật chất cho cơ quan, cũng như thực hiện những giao dịch với bên ngoài khi cần thiết.

Học hành chính văn phòng ở đâu? Hiện nay, có một số trường đào tạo chuyên ngành hành chính văn phòng như trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn. Học viện Hành chính dù không đào tạo chuyên ngành hành chính văn phòng, chỉ đào tạo ngành quản lý hành chính nhà nước, nhưng với những kiến thức được trang bị, sinh viên hành chính có thể đảm nhận rất tốt vị trí hành chính văn phòng. Cuốn *Những điều cần biết* sẽ giúp ích cho bạn.

Triển vọng phát triển của ngành? Để thấy được triển vọng phát triển của ngành, bạn có thể xem những thông tin trong hộp dưới đây.

Công ty nào không có văn phòng? Tại Việt Nam với trên 200.000 doanh nghiệp, trung bình mỗi năm văn phòng có 2 nhân viên hành chính, sơ sơ đã có tới 400.000 nhân viên hành chính. Ở doanh nghiệp vừa và nhỏ, hành chính kiêm một phần nhân sự, thực hiện các công việc về quy trình hoạt động doanh nghiệp, thông báo tuyển dụng, chuẩn bị công tác, tài liệu họp, văn phòng phẩm, thủ tục chế độ chính sách đãi ngộ,...

8. Ngành công tác xã hội

Ngành công tác xã hội là một ngành mới ở Việt Nam, mặc dù được giảng dạy ở Việt Nam từ tháng 10 năm 2004. Nhiều

bạn trẻ, kể cả xã hội vẫn còn lạ lẫm với tên gọi của ngành. Thế nhưng trong tương lai, cùng với sự phát triển của đất nước, ngành này đang trở thành một trong những ngành đáng quan tâm. Chúng ta cùng xem xét ngành này.

Ngành công tác xã hội là gì? Bạn hãy hình dung một cách đơn giản như thế này nhé. Trong xã hội, có những nhóm người không được như những nhóm người khác. Đó là những người già, không có khả năng làm việc nuôi sống bản thân, phải dựa vào người khác. Những người tàn tật gặp nhiều khó khăn trong sinh hoạt hàng ngày và trong công việc, với những khác biệt về thể chất và tâm lý. Những trẻ em mồ côi, lang thang cơ nhỡ. Những người nghèo không có cơ hội cho con đi học, không có cơ hội về vốn để làm ăn, v.v. Những nhóm người như vậy gọi là nhóm yếu thế trong xã hội. Ngành công tác xã hội là ngành đào tạo ra những người làm những công việc giúp đỡ những nhóm người yếu thế trong xã hội. Ví dụ, các nhân viên ngành công tác xã hội sẽ tham gia vào các hoạt động công tác xã hội đối với phát triển cộng đồng (giải quyết bền vững các vấn đề nghèo đói, trẻ em lang thang, người già cô đơn, tệ nạn xã hội...); công tác xã hội trong các lĩnh vực tệ nạn xã hội và tội phạm (những người nghiện ma túy, hoạt động mại dâm, người lớn và trẻ em làm trái pháp luật là đối tượng thường xuyên của chương trình phục hồi xã hội); ngoài ra còn có công tác xã hội đối với người khuyết tật, người cao tuổi trong bệnh viện, trường học,...

(Theo Thạc sĩ Kim Chi

Giảng viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội)

***Theo học ngành này,
bạn cần có những phẩm chất nào?***

Trước hết, bạn phải là một người có tấm lòng nhân hậu và có mong muốn đem lại niềm vui, hạnh phúc cho những nhóm người kể trên.

Thứ hai, bạn phải là người biết kiên trì, nhẫn nại. Đây là một trong những đức tính không kém phần quan trọng. Đặc thù của công việc này rất phức tạp và lâu dài, dễ làm cho con người mất kiên trì, nhẫn nại. Nếu bạn không có đức tính này, thì bạn phải suy nghĩ kỹ trước khi chọn ngành này.

Thứ ba, có khả năng chịu khó, chịu đựng. Đối tượng của bạn tiếp xúc, làm việc có khi có những đặc thù về tâm sinh lý, chẳng hạn như nhóm tội phạm, nhóm tệ nạn xã hội, nhóm người khuyết tật.... Những nhóm này dễ làm cho bạn cảm thấy rằng bạn không đủ can đảm theo ngành này khi bạn phải làm việc với họ.

Thứ tư, bạn phải có khả năng giao tiếp, hòa đồng.

Thứ năm, bạn phải năng động và làm việc không ngừng. Làm việc trong ngành này không chỉ ở trong văn phòng mà còn nhiều khi phải đi liên tục. Nếu bạn là người ngại đi thì... hãy thay đổi ngay nếu bạn chọn theo ngành này.

Tốt nghiệp ngành này, bạn làm việc ở đâu?

Mặc dù công việc này, theo nhiều bạn trẻ cho là khó tìm việc nhưng đừng vì vậy mà nản chí. Thật ra đầu ra cho ngành này tương đối rộng.

Đầu tiên, bạn có thể quan tâm đến là những vị trí trong các cơ quan Nhà nước, các tổ chức làm công tác xã hội.

Thứ hai, bạn có thể làm việc cho một số tổ chức phi chính phủ, các tổ chức quốc tế trên các lĩnh vực an sinh xã hội,.. với mức lương tương đối cao, trung bình từ 4 triệu trở lên. Nhu cầu nhân viên công tác xã hội hiện nay khá cao.

Thứ ba, bạn có thể trở thành những người làm công tác giảng dạy tại các trường Đại học, các địa phương....

Thứ tư, làm việc trong các chương trình nghiên cứu xã hội, cải tiến dân sinh, quy hoạch đô thị, bảo vệ môi trường, chương trình tài trợ, hợp tác quốc tế và phát triển xã hội, phát triển cộng đồng của tổ chức chính phủ hoặc phi chính phủ.

9. Nhóm ngành liên quan với ngành luật

Luật là một ngành cũng đang được các bạn trẻ quan tâm. Nếu như ở nhiều nước phương Tây, nghề luật thịnh hành từ lâu đời thì ở Việt Nam, cùng với sự phát triển của kinh tế, nghề luật cũng đang được các nhà doanh nghiệp tuyển chọn ngày càng nhiều. Vậy nghề luật là nghề gì? Đòi hỏi những kỹ năng gì? Học nghề luật có thể công tác ở đâu?

Trước hết, nghề luật là gì?

Thật ra, trả lời nghề luật là gì là một việc không đơn giản, bởi nó rất phong phú và đa dạng. Cho nên ở đây, để các bạn dễ hiểu, chúng tôi kể ra một số vị trí mà các bạn học nghề luật sẽ tham gia sau khi ra trường để các bạn có thể hình dung nghề luật là gì. Tốt nghiệp luật, bạn có thể vào làm việc trong cơ quan Nhà nước như: tòa án, viện kiểm sát nhân dân, thi hành án, cơ quan tư pháp, ban pháp chế của một số cơ quan Nhà nước,... Trong khối doanh nghiệp, các bạn có thể công tác tại bộ phận pháp chế của công ty, chuyên nghiên cứu tính hợp pháp của từng vấn đề nảy sinh, các bạn có thể làm việc tại các công ty luật, các phòng luật sư,... Bạn có thể tham gia vào Hội luật sư nào đấy. Hoặc bạn có thể trở thành một giảng viên luật. Rất nhiều con đường mà bạn có thể chọn nếu bạn đi theo ngành luật.

Thứ hai, điều kiện làm việc như thế nào?

Tùy vào từng công việc mà điều kiện làm việc khác nhau, nhưng phần lớn phải đảm bảo kỹ năng mềm và kỹ năng cứng. Kỹ năng cứng là kiến thức chuyên môn của bạn, là mức độ am hiểu sâu sắc luật pháp. Kỹ năng mềm có thể bao gồm nhiều thứ, trong đó cơ bản là có mối quan hệ rộng rãi, có khả năng chịu áp lực cao, có khả năng tư vấn tốt...

Thứ ba, nhu cầu nhân lực ngành luật trong tương lai ra sao?

Trong tương lai, nhu cầu nhân sự ngành này chắc chắn sẽ ngày càng tăng, do nhu cầu kinh doanh ngày càng nhiều, phần lớn các công ty đều muốn có sự hiểu biết về pháp luật để tránh những vấn đề gặp phải trong quá trình hợp tác làm ăn. Chẳng hạn như với một chuyên viên pháp lý nội bộ, nhà đầu tư có thể yên tâm kinh doanh. Do đó, vị trí này đang ngày có một ảnh hưởng rất quan trọng đến chu trình hoạt động, nhiều khi quyết định đến sự sống còn của công ty. Khi ký kết hợp đồng với đối tác nào đó thì chuyên viên pháp lý là người vào cuộc đầu tiên. Họ phải tìm hiểu kỹ các đối tác đến từng chi tiết cụ thể. Chỉ khi nào chắc chắn không có vấn đề gì thì mới tiến hành hợp tác. Cụ thể nhu cầu này như thế nào, các bạn có thể xem hộp sau.

Theo một báo cáo mới đây, mọi lĩnh vực đều thiếu cán bộ pháp luật. Tính tới năm 2010, ngành tòa án cần thêm khoảng 4.000 thẩm phán, ngành kiểm sát cần thêm khoảng 2.500 kiểm sát viên, nhu cầu xã hội cần thêm hàng chục nghìn luật sư, chưa kể nhiều lĩnh vực hoạt động của ngành công an cần có cán bộ có trình độ cử nhân luật. Đây là cơ hội lớn cho những bạn trẻ muốn được tham gia vào ngành này.

10. Ngành có liên quan đến nông nghiệp

Đây là nhóm ngành mà trong những năm gần đây, ít được học sinh quan tâm. Nếu có thi vào, sau khi ra trường đa phần là làm trái nghề. Tuy nhiên từ trước đến nay và trong những năm tới, nông nghiệp của Việt Nam vẫn là một thế mạnh không thể chối cãi được. Tất nhiên chúng ta có thể phát huy thế mạnh này như thế nào còn tùy thuộc vào nhiều yếu tố: sự quản lý vĩ mô của Nhà nước, trình độ của đội ngũ lao động hoạt động trong lĩnh vực này, sự phát triển của các ngành “bổ trợ”... Chính những yếu tố đó giúp chúng ta trả lời được câu hỏi liệu chúng ta có thể cạnh tranh được với sản phẩm nông nghiệp của các quốc gia khác, nhất là các quốc gia lân cận như Thái Lan, Malaysia, Trung Quốc... hay không? Có thể trả lời được vì sao nước ta là một trong những nước xuất khẩu gạo, cà phê lớn trên thế giới mà người nông dân lại không giàu lên được, hiệu quả xuất khẩu còn thấp,...? Rất nhiều vấn đề. Ở đây, chúng tôi chỉ cùng các bạn thấy rằng, nông nghiệp vẫn là một thế mạnh của chúng ta, kết quả kéo theo là những nghề nghiệp có liên quan đến nông nghiệp có nhiều cơ hội để mở rộng và phát triển. Với khả năng cạnh tranh của các sản phẩm nông nghiệp của nước ta hiện nay, đã đến lúc chúng ta cần phải đào tạo một cách rộng rãi nguồn lao động cho lĩnh vực này một cách chuyên môn, bài bản. Những điều kiện để khẳng định nông nghiệp là một thế mạnh của Việt Nam, xuất phát từ điều kiện tự nhiên của Việt Nam; dân số Việt Nam đa phần làm việc trong lĩnh vực nông nghiệp; Đồng bằng sông Cửu Long – một vùng nguyên liệu phong phú cho khu vực phía Nam. Nói cách khác, chúng ta có nhiều tiềm năng để phát triển nông nghiệp vững mạnh. Trên cơ sở nhìn nhận này, chúng ta cùng xem xét một ngành liên quan đến nông nghiệp.

Chế biến và bảo quản lương thực, thực phẩm.

Chế biến và bảo quản lương thực, thực phẩm là gì?

Chế biến và bảo quản lương thực, thực phẩm là một trong những ngành không thể thiếu. Con người không thể sống thiếu lương thực, thực phẩm. Nhu cầu cơ bản của con người lúc đầu là ăn no đã thay đổi do chất lượng cuộc sống không ngừng tăng lên, giờ lại xuất hiện cụm từ ăn ngon, ăn đúng, ăn sạch... Điều đó có nghĩa là vai trò của ngành chế biến và bảo quản lương thực, thực phẩm sẽ không ngừng tăng lên để đáp ứng các nhu cầu “ăn” của con người trong từng giai đoạn, từng địa phương.

Hẳn các bạn sẽ thắc mắc: Vậy chế biến và bảo quản lương thực, thực phẩm là gì? Bạn tưởng tượng một cách thật đơn giản như thế này nhé: Bạn đang cầm trong tay một hộp sữa chua của công ty Vinamilk chẳng hạn. Đây là một trong những dạng sản phẩm của ngành chế biến và bảo quản lương thực, thực phẩm. Gần gũi với bạn nhất có lẽ là gạo. Gạo được xay từ lúa, được bảo quản, đóng bao như thế nào để xuất khẩu, để lưu thông trên thị trường trong một khoảng thời gian mà chất lượng của gạo không (hoặc ít) biến chất, không bị hư hỏng. Đó là ngành chế biến và bảo quản lương thực, thực phẩm. Liên quan đến ngành này là một quy trình công nghệ để đảm bảo làm sao cho lương thực, thực phẩm được bảo quản lâu dài với chất lượng ít thay đổi nhất. Đó còn là quá trình tìm kiếm những sản phẩm thực phẩm mới từ những nguyên liệu sẵn có. Chẳng hạn trên cơ sở những nguyên liệu sẵn có, qua quá trình tìm tòi, vật lộn với những thử nghiệm, bạn tìm ra một thức uống hoàn toàn mới trên thị trường, hoặc một sản phẩm đã có nhưng ưu việt hơn với những sản phẩm khác đang lưu thông. Bạn sẽ có trong tay bản quyền của sản phẩm đó. Lúc này, bạn có thể gọi là đã đạt đến đỉnh vinh quang của ngành chế biến và bảo quản

lượng thực, thực phẩm. Tất nhiên, vinh quang phải là một quá trình cày xới đổ mồ hôi, với những đánh đổi về thời gian và công sức. Việc có một phát kiến như vậy, chưa hẳn đã là vinh quang theo đúng nghĩa của nó nhưng điều đó chứng tỏ được năng lực, tiềm năng của bạn trong ngành.

Học ngành này sẽ làm việc ở đâu?

Với cách hiểu ngành chế biến và bảo quản lương thực, thực phẩm như vậy, chúng ta có thể xác định được chúng ta sẽ làm việc ở đâu. Chúng ta cùng nhau kể ra một vài nơi mà bạn có thể tham gia làm việc sau khi bạn tốt nghiệp ngành này. Không phải là tất cả nhưng ít nhất nó cũng giúp bạn định hướng được con đường mình có thể chọn, giúp bạn vững tin hơn vào nghề nghiệp mình thích trong tương lai. Bạn có thể tham gia vào các công ty sản xuất các sản phẩm nước ngọt như Coca, Pepsi, sữa đậu nành,...; các công ty sản xuất bia, các công ty chế biến các sản phẩm từ thịt...

Câu hỏi tiếp theo là vị trí của chúng ta trong các “guồng máy” đó là ở đâu? Là một nhân viên của phòng hành chính tổ chức, một nhân viên của ngành marketing...? Không, nếu bạn tốt nghiệp từ một ngành chế biến và bảo quản lương thực, thực phẩm, bạn sẽ ở một vị trí khác. Có thể bạn sẽ làm trong bộ phận nghiên cứu các vấn đề liên quan đến lương thực, thực phẩm của công ty, hoặc bạn tham gia vào một quá trình nào đó của hoạt động sản xuất của công ty, chẳng hạn như quá trình kiểm định chất lượng sản phẩm chẳng hạn...

Có sợ thất nghiệp không?

Bạn sẽ được đánh giá là người biết suy nghĩ và biết lo xa nếu bạn đặt ra câu hỏi này. Theo học ngành này có dễ kiếm việc làm không? Hoặc liệu tôi có bị thất nghiệp không?

Như chúng tôi đã trình bày rải rác ở chương một và chương hai, là bất cứ ngành nào, kể cả những ngành “hot” nhất, khan hiếm nhân lực nhất cũng có tình trạng thất nghiệp. Thật là ảo tưởng nếu chúng ta cứ hy vọng rằng sẽ có một hoặc một vài ngành nào đó mà khi sinh viên ra trường tất cả đều có việc làm (tất nhiên là đúng ngành nghề) ngay. Sẽ có một tỷ lệ nhất định chưa có việc làm, hoặc buộc phải làm việc trái nghề. Vậy liệu bạn có nằm trong số đó không? Nếu bạn không có kết quả học tập tốt, không có năng lực, không có đam mê theo đuổi ngành nghề và nếu không có một ít may mắn, có thể bạn sẽ rơi vào số đó.

Nói vậy để bạn hiểu một điều, khi nói đến khả năng có việc làm sau khi ra trường, cần phải xem xét rất nhiều yếu tố, cả chủ quan (những yếu tố xuất phát từ bản thân của bạn) và khách quan (những yếu tố thuộc về môi trường, xu hướng phát triển của lĩnh vực bạn sẽ tham gia...). Những yếu tố thuộc về cá nhân, chúng tôi đã giúp các bạn tự khám phá ở chương hai. Ở đây, chúng tôi muốn nhấn mạnh đến yếu tố thứ hai, yếu tố khách quan. Tức là chúng tôi sẽ giúp bạn phân tích xu hướng phát triển của lĩnh vực mà bạn đang quan tâm, từ đó bạn có thể rút ra kết luận cho riêng mình là khả năng thất nghiệp có cao không?

Thứ nhất, sự phát triển của ngành trong những năm tới. Sự phát triển của ngành là tổng hợp của rất nhiều yếu tố: số lượng, quy mô các nhà máy, xí nghiệp hoạt động trong ngành; năng suất, hiệu quả, sản lượng của ngành; tốc độ tăng trưởng của ngành... Trong thời gian tới, ngành chế biến lương thực, thực phẩm sẽ là ngành phát triển nhanh do nước chúng ta có nhiều điều kiện thuận lợi để hình thành những vùng nguyên liệu cho ngành này.

Thứ hai, vấn đề thị trường tiêu thụ cũng tác động đến sự phát triển của ngành.

- Sự thay đổi về công nghệ dẫn đến thay đổi nhiều mặt trong đời sống của con người, trong đó có thói quen về ăn uống và tiêu dùng. Thời gian qua, nhu cầu sử dụng thức ăn chế biến sẵn ngày càng tăng. Tuy nhiên, với những vụ việc về chất lượng sản phẩm có ảnh hưởng nghiêm trọng đến sức khỏe con người gần đây càng đặt ra nhu cầu phát triển mạnh hơn, quyết liệt hơn ngành chế biến lương thực và thực phẩm sạch.

- Thị trường tiêu thụ trong nước và ngoài nước. Thị trường trong nước ngày càng cao, do lối sống của người dân thay đổi cho phù hợp với “thời đại công nghiệp”, nhất là ở những thành phố lớn. Ở nông thôn, xu hướng sử dụng lương thực, thực phẩm hiện nay cũng có tác dụng thúc đẩy ngành này phát triển. Bên cạnh thị trường trong nước, thị trường nước ngoài ngày càng mở rộng, như: thị trường Mỹ, các nước châu Âu, Úc,...

Tóm lại, với tương lai phát triển của ngành này như trên, chắc chắn cơ hội mở ra cho bạn rất nhiều. Hãy tận dụng lấy thời cơ. Đến lúc này, có thể nói rằng câu trả lời cuối cùng cho việc có thất nghiệp hay không lại phụ thuộc phần nhiều vào bản thân, năng lực của các bạn.

11. Ngành nhân sự

Mới nghe đến tên ngành này, có lẽ các bạn có cảm giác vừa lạ, vừa quen. Quen vì có thể bạn đã nghe nói đến ở đâu đó, lạ vì có thể bạn vẫn còn nhiều câu hỏi về ngành này, như: nghề nhân sự là gì? Muốn học ngành này thì phải thi khối gì? Trường nào đào tạo? Thi đậu rồi sẽ học những gì? Công việc

về sau của ngành này như thế nào?... Có rất nhiều vấn đề cần phải quan tâm mà các bạn đang mong muốn có một lời giải thích rõ ràng. Chúng tôi sẽ cố gắng trình bày một cách khái quát nhất về ngành này để các bạn có được cái nhìn chung nhất, từ đó xác định xem mình có phù hợp và có nên chọn ngành này để theo học hay không.

Thứ nhất, *ngành nhân sự là gì?* Hiểu một cách đơn giản, ngành nhân sự là ngành liên quan đến vấn đề nhân sự trong tổ chức, bao gồm một số khâu cơ bản như: tuyển dụng, đào tạo, sử dụng, đánh giá, khen thưởng,... Nếu bạn là một nhân viên công tác tại vị trí này, bạn sẽ giúp chuẩn bị những vấn đề cho công tác tuyển dụng từ thông báo, nhận hồ sơ tuyển dụng, phân loại hồ sơ, xét duyệt hồ sơ, đến chuẩn bị kế hoạch phỏng vấn cho sếp. Bạn sẽ theo dõi vấn đề chấm công, theo dõi vấn đề bảo hiểm xã hội, vấn đề lương thưởng. Bạn sẽ tham mưu cho sếp, lên kế hoạch, chuẩn bị tổ chức những khóa học cho các nhân viên trong cơ quan... Nếu ở một vị thế cao hơn trong ngành nhân sự, bạn có thể tham gia cùng lãnh đạo của công ty hoạch định công tác nhân sự cho cơ quan, tổ chức, xem xét nhu cầu lao động trong thời gian tới của công ty, tổ chức...

Thứ hai, *ngành nhân sự làm việc ở đâu, khả năng thăng tiến như thế nào?* Theo học ngành nhân sự, bạn có thể làm việc ở phòng nhân sự, phòng hành chính, phòng tổ chức hoặc phòng hành chính nhân sự của các công ty. Tùy theo quy mô và xu hướng phát triển của từng công ty mà có cơ cấu riêng.

Nếu bạn là người có năng lực và có khả năng cầu tiến, bạn sẽ tiếp tục phát triển công việc của mình đến vị trí trưởng phòng, hoặc cao hơn có thể là giám đốc nhân sự.

Con đường thăng tiến dành cho những người làm nghề nhân sự rộng thênh thênh. Bạn yên tâm, đừng sợ con đường của ngành này quá hẹp không đủ chỗ cho bạn đặt chân và tiến bước.

Thứ ba, *thi ngành gì và học trường nào?* Hiện nay, ngành quản trị nhân sự chưa được đào tạo một cách phổ biến ở Việt Nam, mặc dù các chứng chỉ liên quan đến ngành nhân sự có rất nhiều. Tuy nhiên, bạn có thể thấy một số trường có tổ chức tuyển sinh ngành này trong quyển *Những điều cần biết* như: trường Đại học kinh tế, trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn. Một số trường nước ngoài khác cũng tham gia đào tạo ngành nhân sự. Khối thi cho ngành này là khối A.

Thứ tư, *học những gì?* Như trên đã nói, vì ngành nhân sự là ngành liên quan đến vấn đề tổ chức nhân sự trong cơ quan, tổ chức nên bạn sẽ được trang bị những kiến thức cơ bản nhất về vấn đề quản lý nhân sự và những kiến thức nền, có thể kể ra như:

- Những kiến thức liên quan đến quản trị học;
- Những kiến thức liên quan đến quản trị doanh nghiệp.
- Những kiến thức liên quan đến tiền lương và bảo hiểm xã hội.
- Những kiến thức liên quan đến vấn đề kinh tế lao động.
- Những kiến thức liên quan đến vấn đề tâm lý người.
- Những kiến thức liên quan đến vấn đề dự báo và hoạch định nhân sự trong cơ quan.
- Những kiến thức liên quan đến vấn đề quan hệ lao động.

Thứ năm, *xu hướng phát triển của ngành nghề này như thế nào?* Từ việc xác định được ngành nhân sự sẽ làm gì, làm

ở đâu, chúng ta có thể phân tích được xu hướng phát triển của ngành nhân sự.

Hiện nay, ngành nhân sự cũng như ngành hành chính văn phòng, ngành thư ký là những ngành đang còn thiếu tính chuyên nghiệp, chỉ mới được đào tạo bài bản vài năm gần đây. Cho nên phần lớn nhân lực làm trong ngành nhân sự không được đào tạo bài bản về nhân sự mà chỉ tích lũy kiến thức qua quá trình vừa làm vừa bổ sung thêm kiến thức, cho nên thời gian tới, chắc chắn nhu cầu về nhân lực làm nhân sự chuyên nghiệp sẽ rất cao. Các bạn cứ nghĩ xem, bất cứ doanh nghiệp nào cũng đều cần nhân lực làm nhân sự. Hiện nay, số lượng doanh nghiệp ở Việt Nam ngày càng nhiều, với sự xuất hiện của nhiều công ty nước ngoài. Cùng với sự tăng lên về số lượng công ty, lao động của một số ngành, trong đó có ngành nhân sự cũng tăng lên nhiều. Nếu bạn là một người năng động, giỏi ngoại ngữ, bạn sẽ dễ dàng có một vị trí khá khá trong các công ty nước ngoài.

Thứ sáu, tuy nhiên đây là một ngành đòi hỏi nhiều đức tính vì ngành này là làm việc với con người. Trước hết, bạn phải là một người kiên trì và biết lắng nghe. Thứ hai, bạn phải là người khách quan và công tâm vì chính bạn là người đưa ra những vấn đề liên quan đến vấn đề nhân sự cho sếp xem xét. Thứ ba, bạn phải là người có tâm huyết, vì khi có tâm huyết bạn mới có thể hỗ trợ nhiều hơn cho người lao động, bảo đảm quyền lợi chính đáng của người lao động. Thứ tư, bạn phải là người linh hoạt để giải quyết một cách nhanh chóng, cơ động các xung đột trong quá trình làm công tác nhân sự. Thứ năm, bạn phải có khả năng phán đoán, cứng rắn, vững chãi. Những điều này sẽ giúp bạn đạt được nhân hòa trong công việc.

12. Tư vấn tâm lý

Tư vấn tâm lý là một trong những nghề mới xuất hiện ở Việt Nam, tuy nhiên trong những năm gần đây, nhiều người rất quan tâm đến ngành này. Thực ra ngành tư vấn tâm lý đã xuất hiện phổ biến từ rất lâu ở các nước phương Tây.

Ngành tư vấn tâm lý là gì? Bạn đã bao giờ nghe chuyên gia tư vấn tâm lý nói chuyện trên đài, trên truyền hình, hoặc đã bao giờ đọc những lời tư vấn tâm lý trên một số báo chưa? Đó là nghề tư vấn tâm lý. Nếu bạn trở thành nhà tư vấn tâm lý, bạn sẽ làm những công việc giống như họ bây giờ.

Để trở thành người tư vấn tâm lý, bạn phải học cái gì? Câu trả lời rất đơn giản, bạn phải học các chuyên ngành về tâm lý học. Ngành tâm lý học đã được đào tạo ở nhiều trường trên khắp đất nước Việt Nam. Nếu bạn không có khả năng hoặc không muốn đi vào ngành tâm lý học thì bạn có thể đi vào những ngành gần với tâm lý học như: tâm lý học sư phạm, tâm lý học mầm non, xã hội học. Tốt nghiệp những ngành này, thêm một khóa đào tạo tư vấn viên ngắn hạn nữa, bạn có thể trở thành một nhà tư vấn tâm lý rồi đấy.

Nghề tư vấn đòi hỏi những tố chất gì? Ngoài việc được trang bị những kiến thức cần thiết về tâm lý con người ra, bạn phải là người:

- Có khả năng lắng nghe và mong muốn lắng nghe người khác, có khả năng động viên người khác bộc bạch tâm sự.
- Có khả năng cảm nhận, và phán đoán tình huống.
- Có kiến thức chuyên môn và xã hội sâu rộng.
- Có vốn sống dồi dào, phong phú.
- Có khả năng diễn đạt vừa tình cảm, vừa thuyết phục.

- Có khả năng chia sẻ, an ủi người khác.

Những tố chất này sẽ giúp nhà tư vấn thành công khi họ đưa ra các lời khuyên cho người có nhu cầu cần tư vấn.

Nghề tư vấn tâm lý có thể làm việc ở đâu? Có thể kể ra một số nơi bạn có thể công tác khi muốn theo ngành này. Câu trả lời chung nhất là bất cứ ở đâu cần tư vấn tâm lý, bạn có thể tham gia vào đó để hoạt động, làm việc. Thường thì đó là các trung tâm tư vấn sức khỏe, hôn nhân, gia đình; tư vấn cho tuổi vị thành niên; trung tâm tư vấn tâm lý; các tờ báo có chuyên mục tư vấn tâm lý; các trung tâm dành cho người già; thậm chí bạn có thể vào công tác tại các trường Tiểu học ở các thành phố lớn. Các trường này cũng có nhu cầu tuyển những người có chuyên ngành tâm lý để quản lý các cháu.

Xu hướng phát triển của ngành này như thế nào? Phần lớn người Việt Nam chưa có thói quen đi tư vấn, nhất là về khía cạnh tư vấn tâm lý. Tuy nhiên, xu thế hiện nay rõ ràng nhất là ở các thành phố lớn, số lượng người có nhu cầu cần tư vấn tâm lý ngày càng nhiều. Đây là một tín hiệu tốt, báo hiệu tương lai sôi nổi của ngành này. Cuộc sống ngày càng phát triển, các mối quan hệ gia đình, bạn bè, hôn nhân, giữa người với người ngày càng diễn biến phức tạp. Bản thân mỗi người khó có thể tự mình giải quyết được một cách ổn thỏa các mối quan hệ vốn ngày càng căng thẳng hơn này. Cho nên họ tìm đến các nhà tư vấn tâm lý. Trong tương lai, nhu cầu tư vấn tâm lý do tác động của sự phát triển kinh tế dự báo sẽ tăng rất nhiều.

Con đường đi dành cho những bạn có mong muốn theo ngành này trước mắt còn trống trải lắm. Bạn đừng lo, tương lai thênh thang đang ở phía trước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Đông Phong (chủ biên), *Phát triển một số ngành dịch vụ ở Việt Nam thời kỳ hậu WTO*, NXB Lao động, 2007.
2. Báo Giáo dục thành phố Hồ Chí Minh, *Cẩm nang tư vấn hướng nghiệp, tuyển sinh ĐH-CĐ-THCN*.
3. *Cẩm nang tuyển sinh Đại học, Cao đẳng năm 2008*, NXB Trẻ.
4. *Cẩm nang tư vấn mùa thi năm 2008*, NXB Thanh niên.
5. *Tủ sách hướng nghiệp – Nhất nghệ tinh*, NXB Kim Đồng.
6. VietnamNet
7. www.doanhnghiep24g.com.vn
8. www.chungta.com
9. www.dddn.com.vn
10. Báo Người lao động

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	5
Chương 1: NHIỀU CON ĐƯỜNG LẬP NGHIỆP	9
I. PHÍA TRƯỚC CÓ RẤT NHIỀU CƠ HỘI	
1. Thứ nhất, ngày nay việc học càng trở nên dễ dàng hơn, bạn có thể theo học ngành bạn thích ngay cả khi bạn không đỗ Đại học	13
a) Số lượng các trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp, trường dạy nghề ngày càng nhiều với nhiều loại hình	14
b) Hình thức tuyển đầu vào ngày càng đa dạng, theo hướng có lợi cho người học	17
II. CÓ NHIỀU CON ĐƯỜNG LẬP NGHIỆP	18
1. Con đường thứ nhất: nếu bạn rớt Đại học	20
2. Con đường thứ hai, con đường của Bill Gate	27
3. Con đường thứ ba: nếu bạn không có điều kiện học hết phổ thông Trung học, bạn vẫn có thể lấy được bằng Đại học	32
TÓM TẮT CHƯƠNG I	36
Chương 2: CHỌN KHỐI THI, NGÀNH THI, TRƯỜNG THI	37
I. XÁC ĐỊNH KHỐI THI, NGÀNH THI LÀ MỘT VIỆC QUAN TRỌNG	38
1. Việc xác định khối thi giúp bạn có khả năng đỗ vào các trường một cách dễ dàng hơn	39
2. Nghề nghiệp sẽ gắn với bạn trong một thời gian lâu dài, có khi cả đời	42

II. CHỌN KHỐI THI – KHÂU ĐẦU TIÊN	
PHẢI ĐƯỢC QUAN TÂM NHIỀU	45
1. Trước hết, các bạn phải nhớ rất kĩ những lưu ý sau	45
a) Các khối thi đều như nhau, không có khối thi nào tốt hơn khối thi nào	45
b) Đừng cho rằng khối thi nào cũng được	47
c) Đừng chạy theo phong trào	49
2. Hãy xem xét ngành học của bạn có thể có bao nhiêu khối thi	49
3. Nhận diện khối thi của mình	50
a) Yêu cầu của mỗi khối thi	50
b) Hãy lập bảng khả năng của bạn	59
III. CHỌN NGHỀ QUYẾT ĐỊNH TƯƠNG LAI	65
1. Những lưu ý khi chọn nghề	65
a) Bạn phải chạy theo năng lực của bạn để năng lực đó có cơ hội phát huy. Như vậy, bước chân của bạn sẽ nhẹ nhàng và dễ dàng hơn	65
b) Đừng chạy theo số đông mà hãy chạy theo năng lực	68
c) Nghề nào cũng là nghề, con người làm nên nghề chứ không phải nghề làm nên con người	69
d) Đừng để ai can thiệp vào việc lựa chọn nghề nghiệp của mình mà chỉ nên tham khảo các ý kiến cần thiết	69
e) Quý phụ huynh nên làm gì?	71
f) Bạn không phải là một con trâu lạc (tức là phải có mục đích, hướng đi rõ ràng)	75
2. Nhận diện nghề nghiệp tương lai	76
IV. CHỌN TRƯỜNG NHƯ THẾ NÀO?	79

1. Bạn hãy xem ngành bạn thi có bao nhiêu trường cùng đào tạo?	79
2. Những lời khuyên có ích giúp bạn chọn trường	80
TÓM TẮT CHƯƠNG 2	83
Chương 3: XU HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP	85
I. SỰ BIẾN ĐỘNG CỦA THỊ TRƯỜNG SỨC LAO ĐỘNG SAU KHI VIỆT NAM GIA NHẬP WTO	86
1. Cơ hội việc làm đến với những ai?	87
2. Những ngành nghề mở ra nhiều việc làm mới và bị thu hẹp	88
II. XU HƯỚNG CỦA MỘT SỐ NGÀNH NGHỀ CƠ BẢN	89
1. Nhóm ngành liên quan đến du lịch	89
2. Nhóm ngành liên quan tới công nghệ thông tin	98
3. Ngành cơ điện tử	105
4. Ngành điện tử viễn thông	107
5. Nhóm ngành ngân hàng	108
6. Nghề thư ký văn phòng	113
7. Hành chính văn phòng	115
8. Ngành công tác xã hội	117
9. Nhóm ngành liên quan với ngành luật	120
10. Ngành có liên quan đến nông nghiệp	122
11. Ngành nhân sự	126
12. Tư vấn tâm lý	130
TÀI LIỆU THAM KHẢO	132

ĐỊNH HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP CHO GIỚI TRẺ

NGÔ HOÀI SƠN

Chịu trách nhiệm xuất bản
NGUYỄN THỊ THANH HƯƠNG

Biên tập: **THIỆN THANH**

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP TP. HỒ CHÍ MINH
NHÀ SÁCH TỔNG HỢP

62 Nguyễn Thị Minh Khai, Q.1

ĐT: 38225340 – 38296764 – 38247225

Fax: 84.8.38222726

Email: tonghop@nxbhcm.com.vn

Website: www.nxbhcm.com.vn / www.sachweb.vn

GPXB số: 1131–2012/CXB/94–123/THTPHCM ngày 24/9/2012.